

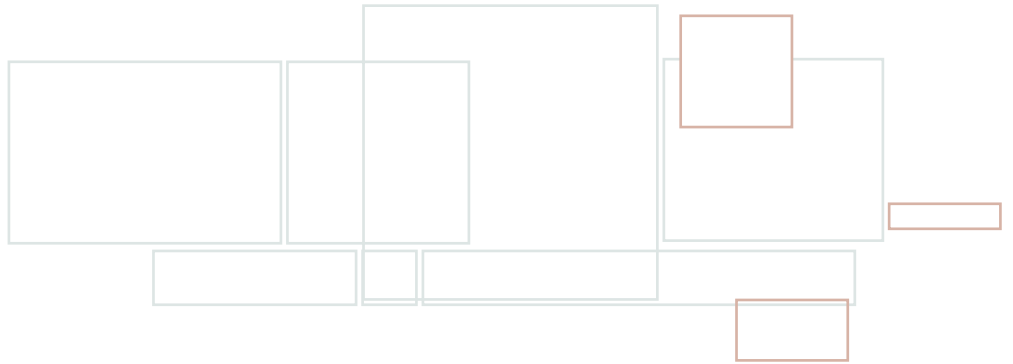

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

<http://www.econ.upatras.gr>

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ Ακαδημαϊκού Έτους 2012-2013

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012-2013

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΤΡΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

Η παρούσα **Ετήσια Εσωτερική Έκθεση** του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών συντάχθηκε από την ΟΜΕΑ του Τμήματος, που αποτελείται από τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ :

1. Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
2. Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής
3. Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής

και συνεπικουρήθηκε από την Υποστηρικτική Ομάδα της ΟΜΕΑ, όπως αυτή ορίστηκε σύμφωνα με αρθμ. πρωτ. 1085/01.11.2011 έγγραφο του τότε Προέδρου του Τμήματος κ. Τσεκούρα Κων/νου, Καθηγητή, και η οποία απαρτίζεται από τους:

4. Δαύρη Μαρία, Γραμματέας Τ.Ο.Ε.
5. Κουρεμένου Αγγελική, Υπάλληλος Γραμματείας
6. Μακρή Τζούλια, Υπάλληλος Γραμματείας
7. Λαζανά Ευαγγελία, Υπάλληλος Γραμματείας
8. Φερτάκη Θεοδώρα, Υπάλληλος Γραμματείας
9. Γούδη Ισμήνη, ΕΤΕΠ Τ.Ο.Ε.

στο πλαίσιο του έργου «**Οργάνωση και λειτουργία ΜΟΔΙΠ στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» με κωδικό MIS 299841.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ο Συντονιστής της ΟΜΕΑ

**Αθηνά Ζερβογιάννη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος, σελ.3-5

Κεφάλαιο 1:Παρουσίαση Τμήματος, σελ.6-20

Κεφάλαιο 2: Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, σελ.21-34

Κεφάλαιο 3: Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών-Διδακτορικές Διατριβές, σελ.35-40

Κεφάλαιο 4: Εκπαιδευτικό- Διδακτικό Έργο, σελ.41-47

Κεφάλαιο 5:Ερευνητικό – Επιστημονικό Έργο, σελ.48-58

Κεφάλαιο 6: Διοικητικές Υπηρεσίες & Υποδομές, σελ.59-65

Κεφάλαιο 7: Σχέσεις με Κοινωνικούς, Πολιτιστικούς ή άλλους Φορείς,σελ. 66-68

Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα & Σχεδιασμός Βελτίωσης, σελ.69-74

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ, σελ.75

Παράρτημα I: Οδηγός Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2012-2013

Παράρτημα II: Πρότυπο Δείγμα Ερωτηματολογίου Μαθημάτων &Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα

Παράρτημα III:Πρότυπο Δείγμα Ερωτηματολογίου Μελών ΔΕΠ

Παράρτημα IV:Επιλεγμένες Δημοσιεύσεις

Παράρτημα V:Πίνακες Στοιχείων & Δεικτών Λειτουργίας του Τμήματος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Έκθεση συντάχθηκε από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ) του Πανεπιστημίου Πατρών, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Συντονιστής: Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Μέλη: Γεώργιος Αργυρός, Επίκουρος Καθηγητής
Βασίλειος Πατρώνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Την υποστήριξη του έργου της ΟΜΕΑ ανέλαβαν τα στελέχη της Γραμματείας του ΤΟΕ κ.κ. Φερτάκη, Κουρεμένου, Λαζανά και Μακρή, υπό τον συντονισμό της Γραμματέας του Τμήματος κ. Μαρίας Δαύρη.

Για τη διαμόρφωση της Έκθεσης η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε με:

- Τις Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου Πατρών και την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος
- Τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Έρευνας του Πανεπιστημίου
- τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών
- Την Γραμματέα, το προσωπικό της Γραμματείας και τα μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος
- Τους προπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος

Στο πλαίσιο της σύνταξης της Έκθεσης, η ΟΜΕΑ ενημέρωσε τα μέλη ΔΕΠ και τα υπόλοιπα στελέχη του ΤΟΕ για τη διαδικασία σύνταξης των Ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων. Η διαδικασία συλλογής ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων στηρίχθηκε στις εξής ενέργειες:

1. Τη συλλογή και επεξεργασία ερωτηματολογίων αποτίμησης εκπαιδευτικού και διδακτικού έργου εκ μέρους των φοιτητών του Τμήματος. Τα ερωτηματολόγια αυτά διανεμήθηκαν με συστηματικό τρόπο και αποτύπωσαν την εν λόγω αποτίμηση κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013. Η διανομή και συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε από το μέλος της ΟΜΕΑ Γ. Αργυρό, Επίκουρο Καθηγητή, και το μέλος ΕΤΕΠ κ. Γούδη, ενώ η

επεξεργασία των σχετικών στοιχείων πραγματοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας του Πανεπιστημίου Πατρών.

2. Τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων αποτίμησης του ερευνητικού/εκπαιδευτικού έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ για το εν λόγω ακαδημαϊκό έτος μέσω του ηλεκτρονικού *Απογραφικού Δελτίου Μελών ΔΕΠ* (ειδικό link, Διεύθυνση Δικτύων & Μηχανοργάνωσης του Πανεπιστημίου Πατρών www.ps.modip.upatras). Η παρουσίαση των στοιχείων αυτών στην παρούσα έκθεση πραγματοποιείται με βάση τον μέσο όρο των απαντήσεων.
3. Συναντήσεις μελών της ΟΜΕΑ με τα μέλη ΔΕΠ, τη Γραμματέα του Τμήματος, τα στελέχη της Γραμματείας και τα μέλη ΕΤΕΠ, κατά τις οποίες συζητήθηκαν ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του Τμήματος. Επί τη βάση αυτών των συζητήσεων, καθώς και άλλων στοιχείων της Γραμματείας, συντάχτηκαν οι Πίνακες του Παραρτήματος που αφορούν θέματα στελέχωσης του Τμήματος, θέματα μαθημάτων, φοιτητών κλπ.
4. Αξιοποίηση των Ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων 2009-2010, 2010-2011 και 2011-2012 καθώς και της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του ΤΟΕ που συντάχθηκε τον Δεκέμβριο του 2011.

Η συμμετοχική διαδικασία η οποία επελέγη για τη συλλογή των στοιχείων που αποτυπώνονται στην παρούσα Έκθεση και η συνεργασία των μελών ΔΕΠ στη σχετική διαδικασία χορήγησης πληροφοριών εξασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων των στελεχών του Τμήματος στη διαμόρφωσή της.

Τα κυριότερα δεδομένα όπως αποτυπώνονται στην παρούσα Έκθεση για το 2012-2013 σε σχέση με την αντίστοιχη του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012, έχουν ως εξής:

- i. Ο συνολικός αριθμός των Μελών ΔΕΠ παρέμεινε μικρός (14 Μέλη ΔΕΠ).
- ii. Ο αριθμός των συμβάσεων των διδασκόντων ΠΔ 407/80 μειώθηκε κατά 40%.
- iii. Ο συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης αυξήθηκε κατά 4,8%.
- iv. Ο αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών αυξήθηκε κατά 2,8%.
- v. Ο αριθμός των αποφοίτων αυξήθηκε κατά 15.7%.
- vi. Ο μέσος όρος του βαθμού πτυχίου παρέμεινε σχεδόν.
- vii. Η μη προκήρυξη νέων θέσεων για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) συνεχίστηκε, λόγω ανεπάρκειας διδακτικού προσωπικού. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος λειτούργησε το 2012-2013 μόνο με τους υποψήφιους διδάκτορες

- viii. Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου παρέμεινε στα 40 μαθήματα (συν 1 μάθημα ξένης γλώσσας, ο βαθμός του οποίου δεν προσμετρείται στο βαθμό πτυχίου).
- ix. Ο αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων και προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής παρέμεινε αμετάβλητος.
- x. Ο συνολικός αριθμός των δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ εμφάνισε πτώση, ωστόσο η πτώση είναι παροδική και αντιστρέφεται το 2013-2014.
- xi. Ο συνολικός αριθμός των στοιχείων που απεικονίζουν την αναγνώριση του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος παρέμεινε αρκετά υψηλός (περίπου ίδιος με το 2011-2012).
- xii. Τέλος, ο αριθμός των στοιχείων που στοιχειοθετούν τη διεθνή ακαδημαϊκή και ερευνητική παρουσία του Τμήματος παρέμεινε περίπου αμετάβλητος.

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1.1. Δομή και Χωροθέτηση του ΤΟΕ

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ) ιδρύθηκε το 1985. Από την ίδρυσή του μέχρι και τον Μάιο του 2013 ανήκε στα ανεξάρτητα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών.

Με το Σχέδιο ΑΘΗΝΑ του Υπουργείου Παιδείας, το ΤΟΕ εντάχθηκε από τον Ιούνιο του 2013 στη *Σχολή Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων*. Η Σχολή αυτή περιλαμβάνει τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (1985, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (1999, με έδρα την Πάτρα)
- Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών (2004, με έδρα το Αγρίνιο)
- Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων (2006, με έδρα το Αγρίνιο)

Κοσμητεία για εν λόγω Σχολή αναμένεται να δημιουργηθεί κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, ενώ πρόταση για αλλαγή του τίτλου της Σχολής ώστε να συμπεριλαμβάνεται ρητά και η οικονομική επιστήμη έχει ήδη υποβληθεί στη σχετική υπηρεσία του Υπουργείου από τις Πρυτανικές Αρχές του Παν/μιου Πατρών.

Το ΤΟΕ εδρεύει στην Πανεπιστημιούπολη του Ρίου και χωροθετείται Βόρειο-Δυτικά του κτιρίου της Διοίκησης του Πανεπιστημίου. Ευρίσκεται στο χώρο της Παλαιάς Αεροπορικής Μονάδας (ΠΑΜ) και είναι εγκατεστημένο σε πέντε μεμονωμένα, διάσπαρτα κτίρια (τα οποία ανήκουν στο ΤΟΕ). Δυο κτίρια αφορούν γραφεία των μελών ΔΕΠ (στο ένα εκ των οποίων είναι εγκατεστημένη η αίθουσα συνεδριάσεων του Τμήματος), σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένα η Γραμματεία, το γραφείο του Προέδρου, το Αναγνωστήριο και το Κεντρικό Εργαστήριο Η/Υ του Τμήματος, σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένο το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, και σε ένα κτίριο είναι εγκατεστημένο ένα ακόμα μικρότερο εργαστήριο Η/Υ (το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσης/επαναλειτουργίας). Επίσης το ΤΟΕ χρησιμοποιεί πέντε αίθουσες διδασκαλίας (τέσσερις για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, ΠΑΜ1, ΠΑΜ13, ΠΑΜ16 και ΠΑΜ17, και μία για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών,

ΠΑΜ2).Οι αίθουσες αυτές συνιστούν μεμονωμένα κτίρια που ευρίσκονται στον ίδιο χώρο.

1.2. Διάρθρωση της Διοίκησης, Σύνθεση και Λειτουργία Οργάνων

Όπως και τα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, η διάρθρωση της διοίκησης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών καθορίζεται από το σχετικό νομικό πλαίσιο (το ΤΟΕ διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και τον/την εκάστοτε Πρόεδρο του Τμήματος). Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, Πρόεδρος του ΤΟΕ ήταν ο Καθηγητής Δημήτριος Ψαλτόπουλος και Αναπληρωτής Πρόεδρος ήταν ο Καθηγητής Δημήτριος Σκούρας.

Για τον συντονισμό/διευθέτηση επί μέρους θεμάτων, στο ΤΟΕ έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν Επιτροπές. Οι Επιτροπές απαρτίζονται συνήθως από 2-5 μέλη ΔΕΠ, η/και μέλη ΕΤΕΠ/Γραμματείας ανάλογα με τη φύση της Επιτροπής, και λειτουργούν με βάση συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιαγράμματα. Οι Επιτροπές του ΤΟΕ για το 2012-2013 και η αντίστοιχη στελέχωσή τους είχαν ως εξής:

1. Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής, Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής

2. Επιτροπή Φοιτητικών Ζητημάτων: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Δαύρη Μαρία, Γραμματέας

3. Επιτροπή Κατατάξεων Πτυχιούχων: Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής, Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής, Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής

4. Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ): Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια (Συν/στρια), Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής, Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

5. Συντονιστική Επιτροπή Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ): Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής (Δ/ντής ΠΜΣ), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια, Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας

6. ΟΜΕΑ Τμήματος: Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Συν/στρια), Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής, Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής

7. Επιτροπή Προγράμματος ERASMUS: Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής

- 8. Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης:** Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής (Συν/στής), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια, Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής
- 9. Επιτροπή Σύσταξης Ωρολογίου Προγράμματος Μαθημάτων και Εξετάσεων:** Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Μαρία Δαύρη, Γραμματέας
- 10. Επιτροπή Πληροφορικής:** Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας (Συν/στής), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια, Ρούσσος Αλέξανδρος, ΕΤΕΠ
- 11. Επιτροπή Υποδομών & Ανάπτυξης:** Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής
Υπεύθυνος/η για τα Κτίρια:
Μεταπτυχιακού: Κουνετάς Κωνσταντίνος, Π.Δ. 407/80
6, 11, ΠΑΜ1, ΠΑΜ2, ΠΑΜ16, ΠΑΜ17: Γούδη Ισμήνη, ΕΤΕΠ
- 12. Επιτροπή Αναπλήρωσης Αναλωσίμων στα Κτίρια:** Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής (για το Κτίριο 11), Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής (για το Κτίριο 6), Κουνετάς Κωνσταντίνος, Π.Δ. 407/80 (για το Κτίριο του ΠΜΣ)
- 13. Επιτροπή Ανακύκλωσης και Καταστροφής:** Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής (Συν/στής), Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας (υπεύθυνος για Η/Υ), Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής (υπεύθυνος για το Κτίριο 11), Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής (υπεύθυνος για το Κτίριο 6), Κουνετάς Κωνσταντίνος, Π.Δ. 407/80 (υπεύθυνος για το κτίριο του ΠΜΣ)
- 14. Επιτροπή για Θέματα Υγείας και Ασφάλειας:** Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής (Συν/στής), Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής, Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής
- 15. Επιτροπή Απογραφής Παγίων:** Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής (Συν/στής), Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας, Γούδη Ισμήνη, ΕΤΕΠ, Ρούσσος Αλέξανδρος, ΕΤΕΠ
- 16. Επιτροπή Επιμέλειας Οδηγού Σπουδών και Οδηγού ECTS:** Αθηνά Ζερβογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Μαίρη Δαύρη, Γραμματέας
- 17. Επιτροπή Συνεργασίας με το Συμβούλιο Ιδρύματος:** Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής, Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής, Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής
- 18. Εκπρόσωπος Τμήματος στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών:** Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια
- 19. Εκπρόσωπος Τμήματος στην Ολομέλεια του ΕΛΚΕ:** Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής (τακτικό μέλος), Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια (αναπληρωματικό μέλος)

Στο ΤΟΕ έχει θεσμοθετηθεί και εφαρμόζεται Εσωτερικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών, και ειδικότερα, Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική Επιστήμη στην κατεύθυνση Εφαρμοσμένη Οικονομική και

Ανάλυση Δεδομένων, καθώς και Διδακτορικού Διπλώματος στην Οικονομική Επιστήμη.

Το Τμήμα δεν είναι επίσημα διαρθρωμένο σε Τομείς. Επειδή μέχρι πρότινος το ΤΟΕ αποτελούσε ανεξάρτητο Τμήμα του Παν/μιου Πατρών, και λόγω του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ, δεν θεωρήθηκε ότι υφίσταται σκοπιμότητα τέτοιας διάρθρωσης. Με την ένταξη του στη Σχολή Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, η σκοπιμότητα σύστασης Τομέων με γνώμονα τη πιθανή συμβολή τους στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του Τμήματος θα πρέπει να επανεξεταστεί. Ήδη, σε άτυπη μορφή, υπάρχουν στο ΤΟΕ τέσσερις κύριες Ερευνητικές Ομάδες (*Applied Labour & Micro econometrics, Regional, Rural & Resource Economics, Business Economics & Innovation* και *Econometrics & Quantitative Methods*), οι οποίες θα μπορούσαν να μετεξελιχθούν άμεσα σε Τομείς ή να αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό Τομέων.

1.3 Στελέχωση του Τμήματος

Η εξέλιξη της στελέχωσης του ΤΟΕ σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό κατά την τελευταία εξαετία παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος V της παρούσας Έκθεσης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 υπηρέτησαν στο ΤΟΕ 14 μέλη ΔΕΠ. Η κατανομή των μελών ΔΕΠ σε βαθμίδες παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1.1).

Πίνακας 1.1
Κατανομή Μελών ΔΕΠ σε βαθμίδες, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, 2012-2013

	Αριθμός	Ποσοστό
Καθηγητές	6	42,9%
Αναπληρωτές Καθηγητές	3	21,4%
Επίκουροι Καθηγητές	4	28,6%
Λέκτορες	1	7,1%
Σύνολο	14	100%

Κατά το ίδιο ακαδημαϊκό έτος υπήρχαν 6 συμβάσεις για διδάσκοντες Π.Δ. 407/80 (σε σύγκριση με 10 αντίστοιχες συμβάσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και με

26 αντίστοιχες συμβάσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011). Οι συμβάσεις αυτές για το 2012-2013 αντιστοιχούν σε ποσοστό 42,9% επί των διδασκόντων του ΤΟΕ με μόνιμη σχέση εργασίας (έναντι ποσοστού 71,4% για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και 185,7% για το 2010-2011).

Δεδομένου ότι ο αριθμός των διδασκόντων με μόνιμη θέση εργασίας στο ΤΟΕ παρέμεινε σταθερός, η σημαντική πτώση του αριθμού των διδασκόντων Π.Δ. 407/80 οδήγησε το 2012-2013 σε δραστική μείωση του συνολικού διδακτικού δυναμικού του Τμήματος. Η μείωση αυτή ανήλθε σε 40% σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και σε 76,9% σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 επίσης υπηρέτησαν 2 μέλη ΕΤΕΠ, ενώ η Γραμματεία ήταν στελεχωμένη με τη Γραμματέα και 4 διοικητικούς υπαλλήλους.

Παρατηρώντας την εξέλιξη της στελέχωσης του ΤΟΕ με μόνιμο προσωπικό κατά την τελευταία εξαετία, καθίσταται εμφανής η ελλιπής στελέχωση του Τμήματος με βάση την εν λόγω κατηγορία προσωπικού. Ειδικότερα, ο αριθμός των μελών ΔΕΠ παρουσιάζει μια διακύμανση μεταξύ 15 και 14 άτομα. Ο αριθμός των μελών ΕΤΕΠ παρέμεινε αμετάβλητος κατά τη διάρκεια της εν λόγω εξαετίας (2 άτομα), ενώ το προσωπικό της Γραμματείας μειώθηκε κατά ένα άτομο το 2011-2012 και κατά ένα επιπλέον άτομο το 2012-2013.

Σύμφωνα με το ΠΔ ίδρυσης του ΤΟΕ, οι προβλεπόμενες θέσεις μόνιμου προσωπικού έχουν ως εξής:

- 25 θέσεις μελών ΔΕΠ
- 5 θέσεις μελών ΕΕΔΙΠ
- 6 θέσεις μελών ΕΤΕΠ.

Με βάση τα παραπάνω διαπιστώνεται η ελλιπής στελέχωση του ΤΟΕ σε μέλη ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, και παράλληλα, η μη αύξουσα πορεία του αριθμού μελών ΔΕΠ. Η τελευταία οφείλεται:

- σε παραιτήσεις μελών ΔΕΠ λόγω εκλογής τους σε άλλα Πανεπιστήμια και καθυστέρηση από μέρος της Πολιτείας έγκρισης επαναπροκήρυξης της θέσης
- στο μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της εκλογής μελών ΔΕΠ από το ΤΟΕ και του διορισμού τους από το Υπουργείο, με αποτέλεσμα

τα προσόντα των εκλεγέντων όταν πραγματοποιείται ο εν λόγω διορισμός να έχουν υπερβεί κατά πολύ τα αντίστοιχα της βαθμίδας στην οποία εκλέχθηκαν, και επομένως είτε να έχουν ήδη βρει απασχόληση στο εξωτερικό είτε να είναι υποψήφιοι σε άλλα Ελληνικά ΑΕΙ σε υψηλότερη βαθμίδα

- στην ύπαρξη ορισμένων άγονων διαδικασιών εκλογής μελών ΔΕΠ στο ΤΟΕ, λόγω της περιορισμένης πολλές φορές δυνατότητας προσέλκυσης αξιόλογων υποψηφίων σε συγκεκριμένα αντικείμενα, κάτι που σχετίζεται με το γενικότερο πλαίσιο κινήτρων το οποίο υφίσταται στη χώρα μας όσον αφορά την ενασχόληση νέων επιστημόνων με το εν λόγω λειτούργημα (π.χ. χαμηλές αμοιβές για το συγκεκριμένο λειτούργημα στις μικρές βαθμίδες)
- στην γενικότερα ανεπαρκή χρηματοδότηση ανθρώπινων πόρων στα ΑΕΙ της χώρας από την Πολιτεία, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία διαδικασιών μέσω των οποίων τα ΑΕΙ μπορούν να προσλάβουν πρόσθετο μόνιμο διδακτικό προσωπικό από τον Προϋπολογισμούς τους.

Η έλλειψη ικανού αριθμού μελών ΔΕΠ για την υλοποίηση του Προγράμματος Σπουδών μέχρι πρότινος αντιμετωπίζονταν με την αξιοποίηση του θεσμού των διδασκόντων Π.Δ. 407/80. Ο αριθμός των διδασκόντων Π.Δ. 407/80 αυξήθηκε σημαντικά κατά το διάστημα 2007-2011 και ο αριθμός των σχετικών συμβάσεων υπερδιπλασιάστηκε (από 11 συμβάσεις το 2007-2008 σε 26 το 2010-2011). Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, εξαιτίας των περικοπών, ο αριθμός των διδασκόντων αυτής της κατηγορίας έπεσε σε 10 συμβάσεις, ενώ το 2012-2013 μειώθηκε περαιτέρω σε 6 συμβάσεις (βλ. Πίνακα 1.2).

Πίνακας 1.2
Εξέλιξη Αριθμού Συμβάσεων Π.Δ. 407/80, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

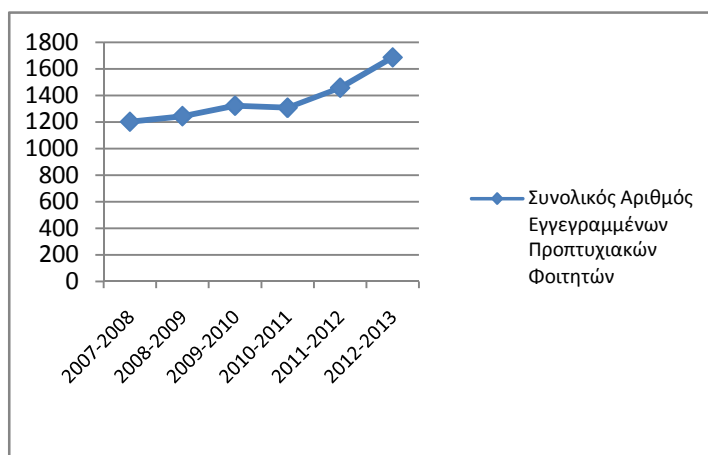
	Αριθμός συμβάσεων Π.Δ.407/80	Ποσοστό μεταβολής
2007-2008	11	
2008-2009	14	+27,2%
2009-2010	16	+14,3%
2010-2011	26	+62,5%
2011-2012	10	-61,5%
2012-2013	6	-40%

1.4 Εξέλιξη Φοιτητών

Η εξέλιξη του αριθμού καθώς και της κατανομής των φοιτητών του ΤΟΕ κατά την τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία 2007-2008/2012-2013 παρουσιάζεται στους Πίνακες 2 και 3 του Παραρτήματος V της παρούσας Έκθεσης.

Σε αντίθεση με την τάση εξέλιξης του συνολικού διδακτικού δυναμικού, ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών γνωρίζει συνεχή αύξηση. Ειδικότερα, σε σχέση με το 2007-2008, ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 εμφάνισε άνοδο κατά 40,2%, ενώ άνοδο ίση με 15,6% επίσης εμφάνισε και σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012. Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος το 2012-2013 ανήλθε σε 1687 φοιτητές (έναντι π.χ.1459 το 2011-2012 και 1203 το 2007-2008).

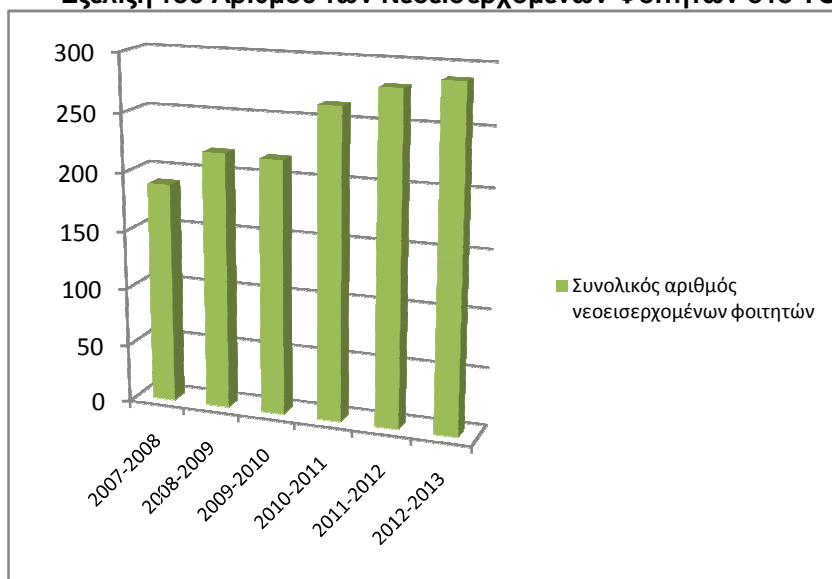
Διάγραμμα 1.1
Εξέλιξη του Συνόλου των Εγγεγραμμένων Προπτυχιακών Φοιτητών του ΤΟΕ

Όσον αφορά την εξέλιξη των νέο-εισερχόμενων φοιτητών:

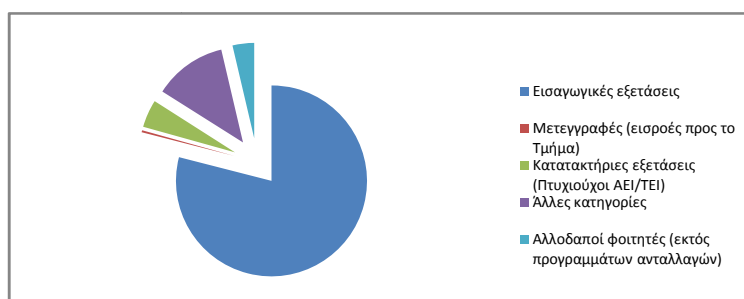
- Ο συνολικός αριθμός ακολουθεί αύξουσα πορεία και ανήλθε σε 289 φοιτητές το 2012-2013.

Διάγραμμα 1.2
Εξέλιξη του Αριθμού των Νεοεισερχομένων Φοιτητών στο ΤΟΕ

- Η εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων φοιτητών στο Τμήμα εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τον αριθμό των εισερχομένων με εισαγωγικές εξετάσεις.
- Σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, η εισαγωγή φοιτητών από κατατακτήριες εξετάσεις και μεταγραφές μειώθηκε, αλλά η εισαγωγή φοιτητών από τις άλλες κατηγορίες αυξήθηκε αισθητά.
- Η κυριότερη αιτία της αύξησης του συνολικού αριθμού των προπτυχιακών φοιτητών είναι η αύξουσα τάση των εισερχομένων με εισαγωγικές εξετάσεις (π.χ. το 2012-2013 ο αριθμός των εισερχομένων με εισαγωγικές εξετάσεις ήταν αυξημένος κατά 30,9% σε σχέση με το 2007-2008).

Διάγραμμα 1.3
Κατανομή Νεοεισερχομένων Φοιτητών, 2012-2013

Σε ότι αφορά τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΤΟΕ, η προσωρινή αναστολή της λειτουργίας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Εξειδίκευσης συνεχίστηκε λόγω της έλλειψης διδασκόντων, με μη προκήρυξη προσφερομένων θέσεων φοιτητών για το 2012-2013 (Πίνακας 4, Παράρτημα V). Όσον αφορά τους υποψηφίους διδάκτορες του ΤΟΕ, το 2012-2013 αποφοίτησε ένας και παράλληλα υπήρξε μία νέα εγγραφή (Πίνακας 5, Παράρτημα V).

1.5. Σκοπός και Στόχοι του Τμήματος

Σύμφωνα με το Π.Δ. ίδρυσης του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Π.Δ. 325/23-5-1985), το ΤΟΕ έχει ως αποστολή:

- Να συμβάλλει στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με ελεύθερη επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να τους παρέχει τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επαγγελματική σταδιοδρομία και εξέλιξή τους.
- Να καλλιεργεί και να προάγει τις οικονομικές επιστήμες με την ακαδημαϊκή και εφαρμοσμένη διδασκαλία, έρευνα και αναζήτηση.

Επίσης, σύμφωνα με το ίδιο Π.Δ., ορίσθηκε ότι το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών χορηγεί ενιαίο πτυχίο.

Κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1990 αλλά και στις αρχές της δεκαετίας του 2000, οι εξελίξεις στην οικονομική επιστήμη και η ανάδειξη νέων/σύγχρονων τομέων αυτής, συνετέλεσαν στον εμπλουτισμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος με πρόσθετα μαθήματα, με εμφανή προσανατολισμό προς τη κατεύθυνση της Εφαρμοσμένης Οικονομικής. Ο συγκεκριμένος προσανατολισμός κρίθηκε απαραίτητος από τη ΓΣ του Τμήματος, αφού εξυπηρετούσε τον ευρύτερο στόχο της παροχής γνώσης προς τους φοιτητές η οποία θα διευκόλυνε τη πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας αλλά και την ανάληψη εκ μέρους τους μεταπτυχιακών σπουδών. Παράλληλα, το ΤΟΕ, τα τελευταία χρόνια, προσέφερε ένα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης (ΜΔΕ) προσανατολισμένο σε δημοφιλή εξειδίκευση (Εφαρμοσμένη Οικονομική και Ανάλυση Δεδομένων), ενώ εξακολουθεί μέχρι σήμερα να προσφέρει ένα σύγχρονο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ).

Παρά το γεγονός ότι οι στόχοι και σκοποί του ΤΟΕ διατυπώθηκαν επίσημα πριν από περίπου 28 χρόνια, η εξειδίκευσή τους είναι ολοκληρωμένη και αντικατοπτρίζουν πλήρως τις επιδιώξεις του Τμήματος, ενώ, παρά τις δυσκολίες, το ΤΟΕ έχει κατορθώσει την, σε ικανοποιητικό βαθμό, εκπλήρωση των στόχων και σκοπών του. Στις ημέρες μας, το ΤΟΕ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα ακαδημαϊκό τμήμα, το οποίο παρέχει πολυμερή γνώση στους φοιτητές της Οικονομικής Επιστήμης, μέσω της προσφοράς Προγραμμάτων Σπουδών, τα οποία καλύπτουν το σύνολο των «παραδοσιακών» γνωστικών πεδίων της οικονομικής καθώς και άλλα πιο σύγχρονα γνωστικά πεδία της συγκεκριμένης επιστήμης. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι στόχοι και σκοποί του Τμήματος στις ημέρες κρίνεται ότι καλύπτουν τις προσδοκίες της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Ειδικότερα, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) του Τμήματος είναι σύγχρονο, καλύπτει όλο το φάσμα της οικονομικής επιστήμης, και είναι ανταγωνιστικό σε σύγκριση με τα προγράμματα σπουδών άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό (όπως αποδεικνύεται από τη προτίμηση των υποψηφίων φοιτητών από διάφορες περιοχές της χώρας στο Τμήμα). Οδηγεί στη δημιουργία πτυχιούχων με ανεπτυγμένη οικονομική σκέψη και διευκολύνει την ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών υψηλού επιπέδου, όπως αποδεικνύεται από την εισαγωγή αποφοίτων του ΤΟΕ σε υψηλό κύρους Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο εξωτερικό. Παράλληλα, το ΜΔΕ λειτούργησε μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ως μεταπτυχιακό υψηλού επιπέδου, παρέχοντας εξειδικευμένες γνώσεις στην Εφαρμοσμένη Οικονομική, κάτι που αποδεικνύεται από το έντονο ενδιαφέρον των υποψηφίων φοιτητών του Προγράμματος. Επίσης, η δραστηριότητα του ΠΔΕ καλύπτει ένα ευρύ φάσμα της Οικονομικής Επιστήμης, ενώ όπως αποδεικνύεται τόσο από το συνεχές ενδιαφέρον των υποψηφίων, όσο και από την ερευνητική δραστηριότητα και τις σχετικές δημοσιεύσεις/ανακοινώσεις των Υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος, διακρίνεται από υψηλές προδιαγραφές.

Σημαντικές είναι και οι διακρίσεις του Τμήματος στο τομέα της έρευνας. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει ερευνητική δραστηριότητα στα κυριότερα σύγχρονα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης και το ερευνητικό τους έργο έχει δημοσιευθεί σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Παράλληλα, έχουν διεκδικήσει με επιτυχία και εκπονήσει σειρά ερευνητικών προγραμμάτων, χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους φορείς του εξωτερικού και εσωτερικού. Επιπλέον, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει διεθνείς ερευνητικές συνεργασίες, ενώ η διεθνής παρουσία τους, όπως αυτή

αποτυπώνεται σε διεθνείς βάσεις δεδομένων, βελτιώνεται συνεχώς, με τον αριθμό των ετεροαναφορών στο ερευνητικό τους έργο να εμφανίζει έντονη αυξητική τάση.

Βέβαια η αναλογία φοιτητών/διδασκόντων συνεχίζει να αποτελεί ένα από τα βασικά προβλήματα του Τμήματος (βλ. Πίνακας 1.3).

Πίνακας 1.3
Αναλογία (κανονικών) Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων

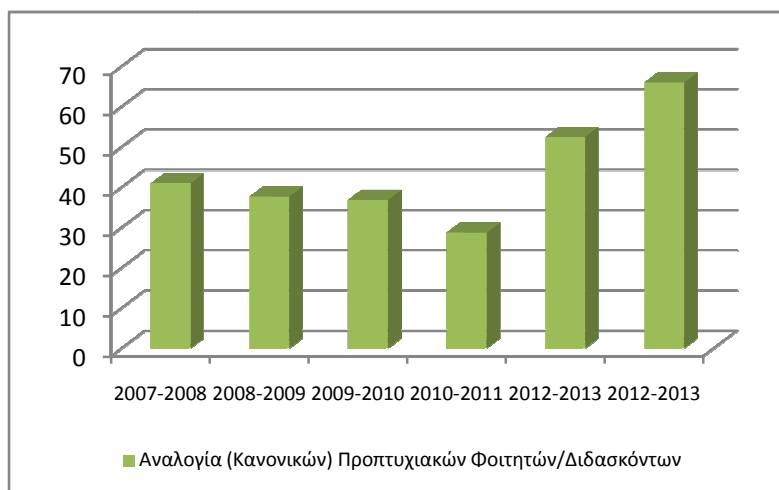
Ακ. Έτος	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	Μέσος-όρος ακαδημαϊκής πενταετίας 007-2008/2011-2012	%Μεταβολή 2012-2013 σε σχέση με μ.ο.
Σύνολο Διδασκόντων (μέλη ΔΕΠ & Συμβάσεις ΠΔ407/80)	20	24	40	31	28	26	29,8	-32,90%
Κανονικοί Προπτυχιακοί Φοιτητές	1320	1260	1153	1107	1055	1066	1128	+17,02%
Αναλογία Κανονικών Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων	66:1	52,5:1	28,8:1	35,7:1	37,7:1	41:1	39,1:1	+68,8%

Τα τελευταία χρόνια, η δραστική μείωση του συνολικού αριθμού των διδασκόντων (Μέλη ΔΕΠ και διδάσκοντες Π.Δ.407/80) σε συνδυασμό με την αύξηση του αριθμού των προπτυχιακών φοιτητών που εισάγονται στο Τμήμα κάθε χρόνο, έχει δημιουργήσει σημαντική δυσκολία στους ανθρώπινους πόρους (εκπαιδευτικούς/ερευνητικούς και διοικητικούς). Συγκεκριμένα, η αναλογία προπτυχιακών φοιτητών προς διδάσκοντες κινείται ολοένα και σε υψηλότερα επίπεδα, ενώ είναι κατά πολύ μεγαλύτερη όσο σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο όσο και σε σχέση με διεθνείς μέσους όρους.

Ειδικότερα, ο δείκτης φοιτητών/διδασκόντων, όπως αυτός αποτυπώνεται στην αναλογία των κανονικών προπτυχιακών φοιτητών (v+2) προς τον συνολικό αριθμό ΔΕΠ και συμβάσεων Π.Δ.407/80, ανήλθε το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στο 66:1. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ (*Education at a Glance, OECD, Issues 2009, 2011*), η αντίστοιχη αναλογία σε εθνικό επίπεδο στη χώρα μας ανέρχεται στο 26,3:1, ενώ στις χώρες του ΟΟΣΑ και στην Ε.Ε. διαμορφώνεται, αντίστοιχα, στο 15,3:1 και 16:1. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν δεν συνυπολογισθεί η περαιτέρω απασχόληση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος για την επίβλεψη του έργου των υποψηφίων διδασκόντων, η αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στο ΤΟΕ ήταν το 2012-2013 υπερδιπλάσια του εθνικού μέσου όρου και τετραπλάσια του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών ΕΕ. Επιπλέον, η ήδη υψηλή αναλογία εμφανίζει

αυξητική τάση διαχρονικά. Η συγκεκριμένη αναλογία αυξήθηκε το 2012-2013 κατά 68,8% σε σχέση με το μέσο όρο της προηγούμενης (ακαδημαϊκής) πενταετίας (2007-2008/2011-2012) και κατά 25,7% σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (2011-2012).

Διάγραμμα 1.4
Εξέλιξη της Αναλογίας Φοιτητών/διδασκόντων

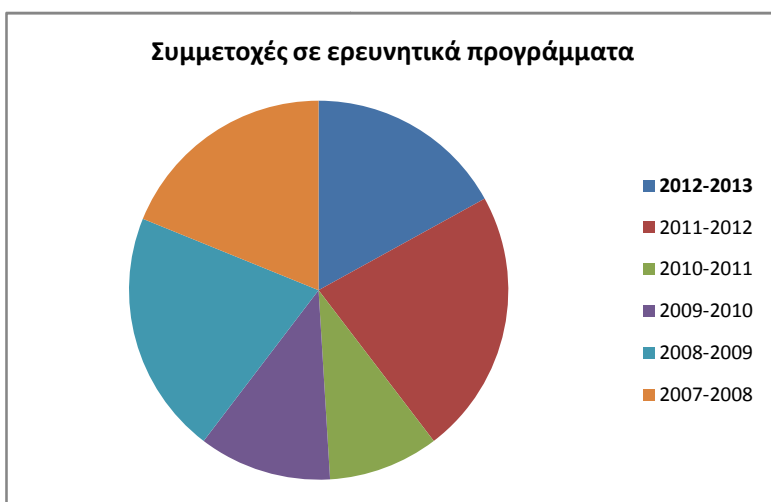

Με δεδομένη τη βούληση του Τμήματος για διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού του έργου, η συγκεκριμένη εξέλιξη δεν προάγει την επίτευξη των στόχων και σκοπών του. Ήδη παρατηρούνται σημαντικές πιέσεις σε ότι αφορά το διδακτικό έργο και σε ορισμένες περιπτώσεις δυσκολίες σε ότι αφορά τη κάλυψη συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων. Παράλληλα, επηρεάζεται και το ερευνητικό έργο του Τμήματος, αφού πολλές φορές η κατάθεση εργασιών σε διεθνή περιοδικά υψηλού επιστημονικού κύρους απαιτεί χρόνο, ενώ η επιτυχής διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων προϋποθέτει την έντονη ενασχόληση ενός πυρήνα ερευνητών που εξειδικεύονται σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

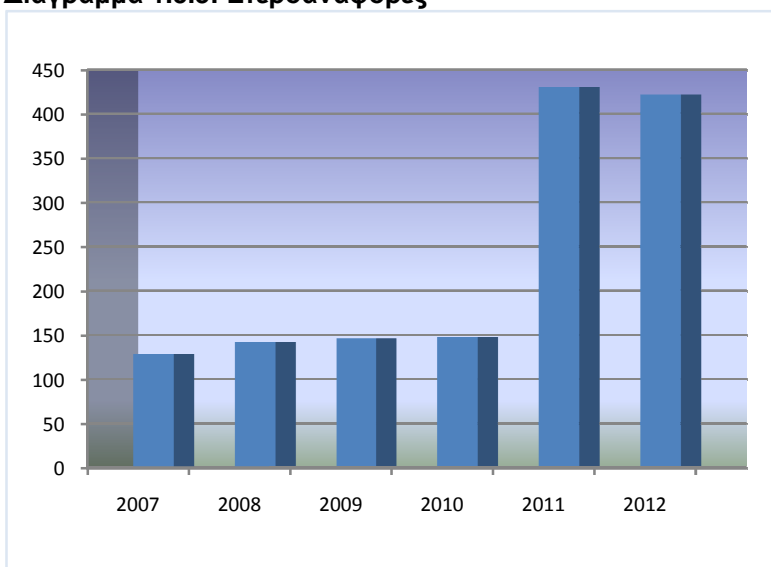
Παρά την ιδιαίτερως υψηλή, και διαχρονικά αυξανόμενη αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στο ΤΟΕ, η διεθνής παρουσία του Τμήματος παραμένει αξιόλογη, όπως διαφαίνεται από τον συνεχιζόμενο μεγάλο αριθμό διεθνών ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ καθώς και από τον αριθμό των ετεροαναφορών, ενώ η όποια κάμψη στον αριθμό των δημοσιεύσεων το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 αναμένεται να αντιστραφεί το 2013-2014 (καθώς, ως φαίνεται, υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές για το έτος αυτό, βλ. Παράρτημα ΙΙ). Επιπλέον, με βάση πρόσφατη μελέτη δημοσιευμένη σε έγκριτο επιστημονικό περιοδικό (Altanopoulou, Dontsidou & Tselios, 2012, "Evaluation of 93 Major Greek University

Departments”, *Quality in Higher Education*, 18(1), 111-137) το ΤΟΕ εξακολουθεί να είναι υψηλά σε ερευνητική δραστηριότητα σε σχέση με τα άλλα Οικονομικά Τμήματα στα ΑΕΙ της χώρας, βρισκόμενο στην τρίτη θέση, μετά το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Διάγραμμα 1.5.3: Ερευνητικά Προγράμματα 2012-2013

Διάγραμμα 1.5.3: Ετεροαναφορές

Διάγραμμα 1.5.3: Δημοσιεύσεις Μελών ΔΕΠ 2012-2013

1.6 Συγκριτικά Δεδομένα σε Σχέση με την Προηγούμενη Έκθεση

Συνοπτικά, σε σχέση με την προηγούμενη Εσωτερική Έκθεση του ΤΟΕ, η οποία συντάχθηκε για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, θα μπορούσε κανείς να παραθέσει τα παρακάτω συγκριτικά στοιχεία:

- i. Ο συνολικός αριθμός των Μελών ΔΕΠ παρέμεινε μικρός (14)
- ii. Ο αριθμός των συμβάσεων των διδασκόντων ΠΔ 407/80 μειώθηκε κατά 40%.
- iii. Ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης αυξήθηκε κατά 4,8%, ενώ ενδεικτική της διαχρονικής πίεσης ανθρώπινων πόρων είναι και η αύξηση της αναλογίας κανονικών προπτυχιακών φοιτητών και διδασκόντων το 2012-2013 κατά 68,8% σε σχέση με το μέσο όρο της (ακαδημαϊκής) πενταετίας 2007-2008/20011-2012.
- iv. Ο αριθμός των νεοεισερχομένων φοιτητών αυξήθηκε κατά 2.8%.
- v. Ο αριθμός των αποφοίτων αυξήθηκε κατά 15.7%.
- vi. Ο μέσος όρος του βαθμού πτυχίου παρέμεινε περίπου ίδιος.
- vii. Η προσωρινή αναστολή του ΜΔΕ, και ειδικότερα η μη προκήρυξη νέων προσφερόμενων θέσεων, συνεχίστηκε λόγω ανεπάρκειας διδακτικού προσωπικού. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος λειτούργησε το 2012-2013 μόνο με τους υποψήφιους διδάκτορες
- viii. Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου παρέμεινε στα 40 μαθήματα (συν 1 μάθημα ξένης γλώσσας, το οποίο δεν συνυπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου).

- ix.** Ο συνολικός αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων και προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής παρέμεινε σταθερός
- x.** Ο συνολικός αριθμός των δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ εμφάνισε πτώση, ωστόσο, η πτώση είναι παροδική και φαίνεται να αντιστρέφεται το 2013-2014 (βλ. Παράρτημα II).
- xi.** Με δεδομένους τους ανθρώπινους πόρους του ΤΟΕ, συνολικός αριθμός των στοιχείων που απεικονίζουν την διεθνή αναγνώριση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος παρέμεινε σχετικά υψηλός (περίπου ίδιος σε σχέση με το 2011-2012)
- xii.** Τέλος, ο αριθμός των στοιχείων που στοιχειοθετούν τη διεθνή ακαδημαϊκή και ερευνητική παρουσία του Τμήματος παρέμεινε περίπου αμετάβλητος σε σχέση με το 2011-2012

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1. Κύρια Χαρακτηριστικά

Αναμόρφωση

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) του ΤΟΕ (Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, B.Sc. in Economics) αναμορφώθηκε ριζικά το Ακαδημαϊκό Έτος 2000-2001 και οριακά το 2005-2006, μετά από σχετικές αποφάσεις της ΓΣ του Τμήματος. Οι εν λόγω αναμορφώσεις είχαν σαν κύριο στόχο τον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου του ΠΠΣ με βάση ισχύοντα ΠΣ στα σημαντικότερα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών στην Αγγλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της αναμόρφωσης του 2000-2001 αφορούσαν την αύξηση του αριθμού των προσφερόμενων μαθημάτων και την επικέντρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων σε βασικά γνωστικά αντικείμενα της οικονομικής επιστήμης. Περαιτέρω οριακές μεταβολές στο ΠΠΣ έγιναν το 2009-2010 (και το 2012-2013) με σκοπό να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις του συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECTS.

Στόχοι

Ειδικότερα, στόχος των αναμορφώσεων/μεταβολών του ΠΠΣ ήταν η εξειδίκευση ενός Προγράμματος Σπουδών με τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Να είναι σύγχρονο και να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των γνωστικών αντικειμένων της Οικονομικής Επιστήμης.
- Να είναι ανταγωνιστικό σε σύγκριση με τα προγράμματα σπουδών άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Να οδηγεί στη δημιουργία πτυχιούχων υψηλού επιπέδου με ανεπτυγμένη οικονομική σκέψη.
- Να διευκολύνει την ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών υψηλού επιπέδου.
- Να είναι απλό και εύκολα κατανοητό από τους φοιτητές.
- Να αξιοποιεί τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Να είναι συνεπές με τις προδιαγραφές/διάρθρωση του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECTS.

Μαθήματα:

- Για τη λήψη πτυχίου, απαιτούνται **συνολικά 40 μαθήματα** (συν ένα μάθημα ξένης γλώσσας το οποίο δεν συνυπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου) (βλ. Πίνακα 12.1, Παράρτημα V).
- Από τα 40 μαθήματα για τη λήψη πτυχίου, τα **20 είναι υποχρεωτικά** και τα **20 επιλογής**.
- Τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών έχουν στόχο την επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών σε γνωστικά πεδία τα οποία αποτελούν τον κορμό της Οικονομικής Επιστήμης (Μικροοικονομική, Μακροοικονομική, Ποσοτικές Μέθοδοι, μαθήματα εισαγωγής στα διάφορα βασικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης). Τα μαθήματα επιλογής έχουν στόχο την εμβάθυνση των γνώσεων των φοιτητών στα διάφορα πεδία της Οικονομικής Επιστήμης, αλλά και τον εμπλουτισμό των γνώσεων τους στις άλλες συναφείς ή μη επιστήμες.
- **Από τα 20 μαθήματα επιλογής** που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, **τουλάχιστον 17** θα πρέπει να είναι μαθήματα προσφερόμενα **από το ΤΟΕ** και **το πολύ 3** μπορεί να είναι μαθήματα προσφερόμενα **από άλλα Τμήματα** του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Το ΠΠΣ είναι δομημένο σε **πιστωτικές μονάδες ECTS** και τα μαθήματα ενσωματώνονται με την μορφή μονάδων ECTS στους ενημερωτικούς Οδηγούς Προπτυχιακών Σπουδών (βλ. Παράρτημα I).
- **Όλα τα 40 μαθήματα** (υποχρεωτικά και επιλογής) έχουν την ίδια βαρύτητα στο βαθμό πτυχίου και το καθένα αντιστοιχεί σε **6 πιστωτικές μονάδες ECTS** (η ξένη γλώσσα αντιστοιχεί σε 3 πιστωτικές μονάδες ECTS).
- Οι φοιτητές δηλώνουν 5 μαθήματα ανά εξάμηνο (εκτός της ξένης γλώσσας) και ο φόρτος εργασίας (εκτός της ξένης γλώσσας) αντιστοιχεί σε **30 πιστωτικές μονάδες ECTS ανά εξάμηνο**.
- **Συνολικά**, καθώς η διάρκεια των σπουδών για τη λήψη πτυχίου είναι 8 εξάμηνα, απαιτούνται **240 πιστωτικές μονάδες ECTS** (εκτός της ξένης γλώσσας).

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας, αφού καλύπτει τόσο τα γνωστικά πεδία που απαρτίζουν το κορμό της Οικονομικής Επιστήμης όσο και νέα/σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα αυτής, τα οποία παρέχουν σύγχρονες γνώσεις προς τους φοιτητές, διευκολύνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας και την εκ μέρους τους ανάληψη μεταπτυχιακών σπουδών. Η ανταπόκριση του ΠΠΣ στις ανάγκες της κοινωνίας προκύπτει από την εκδήλωση

ενδιαφέροντος για ένταξη στο Τμήμα από φοιτητές που προέρχονται από διάφορα μέρη της χώρας (σε πολλά από τα οποία υπάρχουν Τμήματα Οικονομικών Επιστημών), από την βελτίωση της θέσης του Τμήματος στις βάσεις των εισαγωγικών εξετάσεων σε σύγκριση με άλλα ομοειδή Τμήματα, από το σημαντικό ενδιαφέρον εκ μέρους υποψηφίων με κατατακτήριες εξετάσεις και, τέλος, από την εισαγωγή αποφοίτων του ΤΟΕ σε υψηλού επιπέδου Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο εξωτερικό.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία συνιστούν «δείκτες» ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΠΣ στις ανάγκες τη κοινωνίας και παρακολουθούνται στενά από τη διοίκηση και τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ. Ο έλεγχος του εν λόγω βαθμού ανταπόκρισης αποτελεί και το λόγο που, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ΤΟΕ έχει προβεί τα τελευταία χρόνια σε δύο σημαντικές αναθεωρήσεις του ΠΠΣ στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και το 2000, αντίστοιχα, καθώς και σε περαιτέρω οριακές μεταβολές το 2005-2006, 2009-2010 και 2012-2013.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μείωση του συνολικού διδακτικού προσωπικού του ΤΟΕ αποτελεί κίνδυνο για την ανταπόκριση του ΠΠΣ του ΤΟΕ στις ανάγκες της κοινωνίας. Και αυτό γιατί η μη-αντικατάστασή αποχωρούντων ΔΕΠ με μόνιμο προσωπικό, αλλά και η μείωση του αριθμού των διδασκόντων Π.Δ.407/80 δημιουργεί δυσκολίες στην δυνατότητα χορήγησης μεγάλου αριθμού μαθημάτων επιλογής (αφού σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν διδάσκοντες με επαρκώς συναφή, σε σχέση με συγκεκριμένα μαθήματα, γνωστικά αντικείμενα). Παράλληλα δυσκολεύει την εφαρμογή της βούλησης του Τμήματος για το διαχωρισμό της διδασκαλίας των μαθημάτων κορμού σε δύο τμήματα ώστε να μειωθεί το ακροατήριο και να βελτιωθεί κατ'αυτόν τον τρόπο η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας, και άρα δεν επιδρά θετικά στο στόχο της συνεχούς βελτίωσης των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Κανένα Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ελεύθερο από προβλήματα». Στην περίπτωση του ΠΠΣ του ΤΟΕ, οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης είναι υπαρκτές και ενεργές. Τα μέλη ΔΕΠ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη καθώς και τις όποιες τάσεις αναμόρφωσης συναφών Προγραμμάτων Σπουδών στην Ελλάδα και σε διακεκριμένα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του εξωτερικού (ιδίως του ΗΒ και των ΗΠΑ). Η στενή αυτή παρακολούθηση προάγεται από την διεθνή τους παρουσία (δημοσιεύσεις/ανακοινώσεις) και από τις διεθνείς τους συνεργασίες (μέσω ερευνητικών προγραμμάτων). Επίσης, τα μέλη ΔΕΠ, μέσω των επαφών τους με

τους εν ενεργεία φοιτητές και τους απόφοιτους του Τμήματος, καθώς και με διάφορους Κοινωνικούς και Επαγγελματικούς Φορείς, διαμορφώνουν άποψη σχετική με τις ανάγκες της αγοράς για συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Τα ευρήματα της παραπάνω διαδικασίας στη συνέχεια συνιστούν αντικείμενο εισήγησης προς την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του ΤΟΕ, η οποία με τη σειρά της εισηγείται την αναθεώρηση του ΠΠΣ στην ΓΣ του ΤΟΕ. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα τελευταία χρόνια, η διαδικασία αυτή έχει οδηγήσει σε δύο σημαντικές αναθεωρήσεις του ΠΠΣ καθώς και σε άλλες σχετικά οριακές μεταβολές του ΠΠΣ.

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος, μέσω του Ελληνικού Οδηγού Σπουδών, ο οποίος διανέμεται κάθε έτος στους νεοεισερχόμενους φοιτητές, αλλά και μέσω του Αγγλικού Οδηγού Σπουδών (*ECTS GUIDE*). Για όλα τα μαθήματα που προσφέρονται από το ΤΟΕ υπάρχει ιστότοπος στο e-class, όπου οι φοιτητές μπορούν να αντλήσουν πολύτιμη πληροφόρηση και αντίστοιχο διδακτικό υλικό για το μάθημα (αναλυτική περιγραφή της ύλης, μαθησιακοί στόχοι, προτεινόμενα συγγράμματα, ξένη βιβλιογραφία, φροντιστηριακές ασκήσεις, παρουσιάσεις power point, εξεταστέα ύλη κλπ.). Η ιστοσελίδα του ΤΟΕ είναι πολύ δημοφιλής και ένας μεγάλος αριθμός προπτυχιακών φοιτητών την επισκέπτεται καθημερινά.

Όπως και στη περίπτωση άλλων επιστημονικών πεδίων, η επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων του ΤΟΕ δεν είναι ανεξάρτητη της κατάστασης της οικονομίας στη χώρα μας. Παρά την μη ύπαρξη συστηματικού μηχανισμού παρακολούθησης της εξέλιξης αυτής λόγω πίεσης ανθρώπινου δυναμικού, προσωπικές επαφές των μελών ΔΕΠ οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι πτυχιούχοι του ΤΟΕ έχουν ευνοϊκές προοπτικές απασχόλησης στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα χρηματοπιστωτικά και πιστωτικά ιδρύματα, τις αναπτυξιακές εταιρείες, τη δημόσια διοίκηση και τους οργανισμούς. Περαιτέρω, όλο και μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων φαίνεται να προχωρά στην ανάληψη Μεταπτυχιακών Σπουδών σε Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενώ το ποσοστό αποδοχής των πτυχιούχων του Τμήματος στα συγκεκριμένα προγράμματα είναι εξαιρετικά ικανοποιητικό.

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω, αναγνωρίζουμε την ανάγκη και τα οφέλη που θα προέκυπταν από τη σύσταση ενός μηχανισμού παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των φοιτητών κατά τα πρότυπα του εξωτερικού, ιδιαίτερα αν κανείς λάβει υπόψη τις καταλυτικές συνέπειες της κρίσης στη διάρθρωση του παραγωγικού ιστού της ελληνικής οικονομίας.

2.2 Δομή, Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Τα μαθήματα που προσφέρονται στους προπτυχιακούς φοιτητές του ΤΟΕ (χειμερινό εξάμηνο και εαρινό εξάμηνο) παρουσιάζονται στον Πίνακα 12.1 του Παραρτήματος V.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής ανήλθε σε 24 μαθήματα. Δυο Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών (ΤΕΕΑΠΗ & ΠΤΔΕ) προσέφεραν συνολικά 3 μαθήματα επιλογής στο ΤΟΕ το 2012-2013. Με την ένταξη του ΤΟΕ στη νεοσύστατη *Σχολή Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων*, ενδέχεται να υπάρξει στο μέλλον η δυνατότητα περαιτέρω ενίσχυσης/εμπλουτισμού του ΠΠΣ με μαθήματα επιλογής από τα υπόλοιπα Τμήματα της Σχολής.

Το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 αντιστοιχούσε στο 44,4% του συνόλου των προσφερόμενων μαθημάτων, ενώ το υπόλοιπο 55,6% αφορούσε μαθήματα επιλογής. Το 91,1% των προσφερόμενων μαθημάτων είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής, το 6,7% είναι μαθήματα γενικών γνώσεων και το 2,2% είναι μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων. Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η βαρύτητα των υποχρεωτικών μαθημάτων και μαθημάτων επιλογής είναι τέτοια που επιτρέπει την απόκτηση βασικών γνώσεων στο αντικείμενο της Οικονομικής Επιστήμης αλλά και την επιλογή κατευθύνσεων εξειδίκευσης σε μια ευρεία γκάμα γνωστικών αντικειμένων αυτής.

Σε όλα τα μαθήματα προσφέρεται πολλαπλή βιβλιογραφία και γίνεται χρήση ποικιλίας εκπαιδευτικών μέσων. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 12.2, σε 27 μαθήματα η διδασκαλία είναι αποκλειστικά θεωρητική (60% του συνόλου), σε 2 μαθήματα αφορά αποκλειστικά εργαστήριο (4,4% του συνόλου), ενώ σε 16 μαθήματα (35,6% του συνόλου) υπάρχει συνδυασμός θεωρητικής διδασκαλίας (3 ώρες ανά εβδομάδα) και φροντιστηριακών ασκήσεων (1 ή 2 ώρες ανά εβδομάδα).

Στο ΠΠΣ του ΤΟΕ δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων. Αυτό, σε ορισμένες περιπτώσεις, συνιστά δυσλειτουργία του ΠΠΣ, κυρίως λόγω της συνεκτικότητας που έχει διαμορφωθεί σε ότι αφορά την ύλη των μαθημάτων του ίδιου γνωστικού αντικειμένου. Παρόλα αυτά, ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο πρώτο

ψηφίο του κωδικού κάθε μαθήματος (π.χ. 101, 203, 320, 462) ώστε να αποτελεί ενδεικτικό στοιχείο της δυσκολίας κάθε μαθήματος για τους φοιτητές.

Τέλος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, από το ΠΠΣ του ΤΟΕ, τα εξής μαθήματα προσφέρθηκαν ως προπτυχιακά μαθήματα επιλογής σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου:

- Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος
- Βασικές Αρχές Δικαίου (συνδιδασκαλία)
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (συνδιδασκαλία)
- Εμπορικό Δίκαιο (συνδιδασκαλία)
- Εργασιακές Σχέσεις (συνδιδασκαλία)

Για την υποστήριξη των σπουδών των φοιτητών, το Τμήμα έχει καθιερώσει το θεσμό του Καθηγητή-Συμβούλου (μέλος ΔΕΠ του Τμήματος). Έργο του είναι να συμβουλεύει και να κατευθύνει τους φοιτητές/φοιτήτριες στην καλύτερη επιλογή μαθημάτων, σύμφωνα με το ΠΠΣ του Τμήματος, την προσωπική τους κλίση, το βαθμό δυσκολίας των επιμέρους μαθημάτων και τη προοπτική για Μεταπτυχιακές Σπουδές. Παράλληλα, είναι σε τακτική βάση στη διάθεση των φοιτητών/φοιτητριών ώστε να ενημερώνεται για τυχόν προβλήματα που παρουσιάζονται στις σπουδές τους και να αναζητά, σε συνεργασία με τη Γραμματεία ή τη ΓΣ του Τμήματος, τρόπους καλύτερης αντιμετώπισής τους

Η αξιοποίηση της διαδικασίας η οποία περιγράφηκε παραπάνω, αλλά η λειτουργία της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, εξασφαλίζει την οργάνωση και τον συντονισμό της ύλης μεταξύ των μαθημάτων. Επικαλύψεις σε μαθήματα κορμού είναι σχετικά σπάνιες, και στην περίπτωση που υπάρχουν, αυτές είναι καθαρά οριακές και δεν προκύπτουν τυχαία, αλλά έχουν στόχο την καλύτερη εμπέδωση γνώσεων υποβάθρου. Η εξέλιξη της οικονομικής επιστήμης σίγουρα δημιουργεί κατά καιρούς κάποια κενά στην ύλη ιδιαίτερα ορισμένων αρκετά εξειδικευμένων μαθημάτων. Όμως, η συστηματική ενασχόληση των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με την έρευνα εξασφαλίζει την ενημέρωσή τους για τις διάφορες επιστημονικές εξελίξεις και συχνά οδηγεί στην αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων. Κατ' αυτό τον τρόπο, το ΤΟΕ εξασφαλίζει την παροχή σύγχρονης γνώσης στους φοιτητές του.

2.3 Το Εξεταστικό Σύστημα

Οι τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών του ΠΠΣ του ΤΟΕ είναι πολλαπλοί και περιλαμβάνουν γραπτές εξετάσεις, προόδους, εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών, φροντιστηριακών ασκήσεις κλπ. Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών διασφαλίζεται μέσω της στενής συνεργασίας και διαδραστικής σχέσης μεταξύ φοιτητών και μελών ΔΕΠ σχετικά με τις προόδους/ασκήσεις/εργασίες. Επίσης, η διαφάνεια προάγεται μέσω της δυνατότητας των φοιτητών να ελέγξουν το γραπτό τους μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της γραπτής εξέτασης.

Η εξεταστική διαδικασία δεν αξιολογείται με την ακριβή έννοια του όρου. Ωστόσο υπάρχει σχετική ερώτηση στο Ερωτηματολόγιο Αποτίμησης Εκπαιδευτικού και Διδακτικού Έργου για τη συμβολή του τρόπου εξέτασης στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα, ενώ παράλληλα, τα όργανα του Τμήματος συνεργάζονται στενά με τους φοιτητές για το συγκεκριμένο ζήτημα και είναι σε γνώση ακραίων φαινομένων αποτυχίας στις εξετάσεις.

2.4 Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Αλλοδαποί Φοιτητές

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 3 του Παραρτήματος V, το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, εισήχθησαν 11 αλλοδαποί φοιτητές, σε σύγκριση με 9 το 2011-2012. Η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών αυτών είναι Κυπριακής καταγωγής, καθώς δεν υπάρχουν μαθήματα του ΠΠΣ για τα οποία οι διαλέξεις να γίνονται σε ξένη γλώσσα.

LLP ERASMUS Studies

Το ΤΟΕ σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Κινητικότητας Φοιτητών (*LLP ERASMUS Studies*). Μέχρι τώρα έχουν συναφθεί διαπανεπιστημιακές συμφωνίες συνεργασίας με 7 ιδρύματα του εξωτερικού, ενώ περαιτέρω συμφωνίες έχουν προγραμματιστεί για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. Τα 7 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια είναι τα παρακάτω:

- Universita di Bologna, Rimini Campus – ITALY
- University of Granada – SPAIN
- Seinajoki University – FINLAND
- Szolnok University- HUNGARY
- Masaryk University - CZECH REPUBLIC

- Zilina University - SLOVAKIA
- Suleyman Demirel University- TURKEY

Κατά την τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία 2007-2008/2011-2012, 19 φοιτητές από τα παραπάνω Ιδρύματα συμμετείχαν στο ΠΠΣ (Πίνακας 9 του Παραρτήματος V), εξεταζόμενοι σε μαθήματα του ΤΟΕ είτε μέσω γραπτών εξετάσεων στα αγγλικά είτε μέσω της εκπόνησης εργασιών στην αγγλική γλώσσα (όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ του ΤΟΕ προσφέρονται στους εισερχόμενους φοιτητές ERASMUS ως 'reading courses' στα αγγλικά). Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, 15 φοιτητές του Τμήματος φοίτησαν στα εν λόγω ΑΕΙ, ενώ ο αριθμός των εξερχομένων φοιτητών του ΤΟΕ για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά. Το ίδιο ισχύει και για τους εισερχόμενους φοιτητές.

Με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς διδακτικών μονάδων ECTS εξασφαλίζεται η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση των μαθημάτων. Οι βαθμοί των μαθημάτων του ΠΠΣ στα οποία εξετάζονται επιτυχώς οι εισερχόμενοι φοιτητές ERASMUS μετατρέπονται αυτόματα στο σύστημα βαθμολογίας των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων του εξωτερικού. Παράλληλα, οι εξερχόμενοι φοιτητές ERASMUS του Τμήματος, οι οποίοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε μαθήματα αντίστοιχα με το ΠΠΣ, μπορούν αυτόματα να μεταφέρουν μονάδες ECTS στο πτυχίο τους.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους εξερχόμενους φοιτητές, το σύστημα οργάνωσης του Προγράμματος *LLP ERASMUS Studies* στο ΤΟΕ έχει ως εξής:

- Στις αρχές Απριλίου κάθε έτους, μέσω της ιστοσελίδας του ΤΟΕ, ανακοινώνεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από φοιτητές του Τμήματος για συμμετοχή τους στο εν λόγω Πρόγραμμα. Προαπαιτούμενα για την εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι η γνώση της αγγλικής γλώσσας καθώς και μη χρωστούμενα υποχρεωτικά μαθήματα Α' και Β' έτους.
- Στη συνέχεια, η Επιτροπή ERASMUS του ΤΟΕ καταρτίζει λίστα προτεινόμενων φοιτητών βάσει αλγόριθμου, ο οποίος διαμορφώνεται από το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου. Ο αλγόριθμος αντανακλά την επίδοση των φοιτητών στα μαθήματα του ΠΠΣ, στις ξένες γλώσσες, άλλες δεξιότητες, κλπ.
- Φοιτητές του ΤΟΕ μεταφέρουν αυτόματα στο πτυχίο τους πιστωτικές μονάδες ECTS για μαθήματα στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα

συνεργαζόμενα Ιδρύματα του εξωτερικού, προϋποτιθεμένου ότι αυτά είναι αντίστοιχα με εκείνα του ΠΠΣ του Τμήματος.

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων θέσεων *LLP ERASMUS Studies* για εξερχόμενους φοιτητές του ΤΟΕ βέβαια εξαρτάται από τον συνολικό προϋπολογισμό του Προγράμματος σε επίπεδο Πανεπιστημίου (για το αντίστοιχο έτος). Ωστόσο, αυτό που παρατηρείται τα δύο τελευταία χρόνια είναι ότι οι φοιτητές του Τμήματος εμφανίζονται αρκετά επιφυλακτικοί ως προς τη εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα. Αυτό το αποδίδουν αφ' ενός στο ότι η υποτροφία δεν επαρκεί για τη κάλυψη όλων των εξόδων τους κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο εξωτερικό (με αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιφορτιστούν τα επιπλέον έξοδα), και αφ'ετέρου στο ότι η συστηματική παρακολούθηση ορισμένων μαθημάτων του ΠΠΣ είναι απαραίτητη για την επιτυχή εξέτασή τους στα μαθήματα αυτά. Σε αυτούς τους λόγους ίσως θα πρέπει να προστεθεί και η αυστηρότητα που το ΤΟΕ δείχνει όσον αφορά τον αριθμό υποχρεωτικών μαθημάτων που οι φοιτητές του Τμήματος θα πρέπει να έχουν περατώσει επιτυχώς ώστε να μπορέσουν να καταθέσουν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Προς διευκόλυνση τόσο των εισερχομένων όσο και των εξερχομένων φοιτητών ERASMUS, το ΤΟΕ εκδίδει αγγλικό Οδηγό Σπουδών (*ECTS Guide*), ο οποίος, πέραν από τις γενικές πληροφορίες που ενσωματώνει σχετικά με το ΤΟΕ, τη διάρθρωσή του, τα μέλη ΔΕΠ, τον τρόπο εξέτασης, τις πιστωτικές μονάδες ECTS κλπ, παρέχει πληροφόρηση στην αγγλική γλώσσα για το περιεχόμενο όλων των μαθημάτων του ΠΠΣ. Ο αγγλικός Οδηγός Σπουδών ECTS, αναθεωρείται κάθε ακαδημαϊκό έτος και, πέραν της έντυπης μορφής του, δημοσιοποιείται και ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος.

LLP ERASMUS Placement

Το ΤΟΕ συμμετέχει στο Πρόγραμμα Τοποθέτησης Φοιτητών σε Επιχειρήσεις στο Εξωτερικό για Πρακτική Άσκηση (*LLP ERASMUS Placement*). Οι φοιτητές αναλαμβάνουν ατομικά να κάνουν αιτήσεις για την τοποθέτησή τους σε εταιρίες του εξωτερικού, και, στην περίπτωση που υπάρξει θετική απάντηση για διαθέσιμη θέση, υποβάλλουν, κατόπιν συνεργασίας με την Επιτροπή ERASMUS του ΤΟΕ, αίτηση προς το Πανεπιστήμιο χορήγησης αντίστοιχης υποτροφίας. Μέχρι σήμερα, μόνο 2 φοιτητές του Τμήματος έχουν συμμετάσχει στο εν λόγω πρόγραμμα. Ο κύριος λόγος για τη μικρή συμμετοχή είναι ότι η διαδικασία είναι χρονοβόρα και πολλές φορές χωρίς αποτέλεσμα (προτιμούνται φοιτητές που έχουν ήδη επαγγελματική εμπειρία ή

φοιτούν σε Τμήματα των οποίων το περιεχόμενο σπουδών είναι πιο προσανατολισμένο προς τον ιδιωτικό τομέα, όπως π.χ. Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Εφαρμογών Η/Υ, Μηχανολόγων κλπ.). Επιπλέον, συχνά μεσολαβεί σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ της υποβολής αιτήσεων σε επιχειρήσεις από τους φοιτητές και ύπαρξης κάποιας θετικής απάντησης για τοποθέτηση, με αποτέλεσμα ορισμένοι από τους φοιτητές να έχουν ήδη πάρει πτυχίο. Παράλληλα, παρά το γεγονός ότι το ποσό της υποτροφίας είναι ικανοποιητικό (και αρκετά υψηλότερο από εκείνο του Προγράμματος *ERASMUS Studies*), το συνολικό κόστος διαβίωσης κατά τη διάρκεια συμμετοχής τους στο Πρόγραμμα είναι μεγάλο καθώς οι επιχειρήσεις συχνά δεν είναι σε θέση να προσφέρουν, κυρίως στο θέμα της διαμονής τις διευκολύνσεις που προσφέρουν τα Πανεπιστήμια (όπου οι εξερχόμενοι φοιτητές διαμένουν σε εστίες). Από την άλλη πλευρά, με δεδομένη την πίεση σε ανθρώπινους πόρους, το ΤΟΕ δεν ήταν μέχρι σήμερα σε θέση να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη δημιουργία επαφών για εύρεση ευκαιριών σε επιχειρήσεις του εξωτερικού στα πλαίσια του συγκεκριμένου Προγράμματος. Με την ένταξη του Τμήματος στη Σχολή Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων, είναι πιθανόν να υπάρξει σχέδιο αναθεώρησης του τρόπου εφαρμογής του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης ERASMUS, με πρόσθετη οργάνωση/βοήθεια των ενδιαφερόμενων φοιτητών σε επίπεδο Σχολής.

2.5 Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών στην Ελλάδα

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στην Ελλάδα λειτουργεί στο ΤΟΕ από το Ακαδημαϊκό Έτος 2010-2011 και για τρία έτη μέχρι και το 2012-2013 στα πλαίσια της Πράξης, *Πρακτική Άσκηση του Πανεπιστημίου Πατρών*, που υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση*» (ΕΠΕΔΒΜ) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από Εθνικούς Πόρους, σύμφωνα με τους όρους και τους κανόνες του Προγράμματος. Η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική.

Το ΠΠΑ χρηματοδοτεί μέχρι και 50 θέσεις πρακτικής ετησίως. Σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος, σε περίπτωση που οι αιτήσεις ξεπεράσουν τις 50 τότε οι αιτούντες κατατάσσονται βάσει αλγορίθμου και οι 50 πρώτοι επιλέγονται για συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Κατά την τρίτη χρονιά λειτουργίας 2012-2013 του ΠΠΑ, το ΤΟΕ δέχτηκε 102 αιτήσεις (σε σύγκριση με 79 το 2010-2011 και 80 το 2011-2012) για συμμετοχή στην πρακτική άσκηση κατά κύριο λόγο από 4ετείς φοιτητές/τριες του τμήματος.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών κινητοποιείται μέσω: (α) ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα της γραμματείας, (β) ανακοίνωσης/φυλλαδίου που αναρτάται σε όλους τους χώρους του τμήματος, (γ) δημιουργίας χώρου στην ιστοσελίδα του τμήματος με ερωτήσεις απαντήσεις (faq).

Το σύστημα οργάνωσης του ΠΠΑ του ΤΟΕ έχει ως εξής. Αρχικά ανακοινώνεται διάστημα 20 τουλάχιστον ημερών όπου οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν αιτήσεις συμμετοχής στο ΠΠΑ. Με το πέρας του διαστήματος υποβολής αιτήσεων, οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές κατατάσσονται βάσει αλγορίθμου ο οποίος βασίζεται στον αριθμό μαθημάτων με επιτυχή εξέταση και στη μέση βαθμολογία στα επιτυχώς εξετασμένα μαθήματα. Οι 50 πρώτοι επιλέγονται για πρακτική άσκηση καθώς χρηματοδοτούνται 50 θέσεις ανά έτος. Οι 50 επιλεχθέντες καλούνται για συνέντευξη από τον επιστημονικό υπεύθυνο ο οποίος καταγράφει γνώσεις ξένων γλωσσών, χρήσης Η/Υ, εκπόνηση εργασιών στο τμήμα κλπ., και διερευνά τα επιστημονικά και εργασιακά ενδιαφέροντα του κάθε υποψηφίου. Στη συνέχεια ο επιστημονικός υπεύθυνος και η επιτροπή του ΠΠΑ προβαίνουν σε αντιστοίχιση των υποψηφίων και των προσφερόμενων θέσεων εργασίας. Οι υποψήφιοι μπορεί να αξιολογηθούν και από τον φορέα απασχόλησης. Σε περίπτωση μη-επιλογής τους τότε γίνεται επανατοποθέτηση υποψηφίου και φορέα απασχόλησης.

Το 2012-2013 τοποθετήθηκαν 50 φοιτητές/τριες σε θέσεις εργασίας. Η εύρεση θέσεων εργασίας γίνεται καθόλη τη διάρκεια του έτους και μέχρι να καλυφθούν και οι 50 θέσεις. Δεν υπάρχει εσωτερικός κανονισμός του ΠΠΑ του ΤΟΕ, όμως υπάρχει γενική διοικητική επίβλεψη σε επίπεδο Πανεπιστημίου (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης). Το πρόγραμμα διεξάγεται με βάση το εγκριθέν χρονοδιάγραμμα, πακέτα εργασίας, παραδοτέα κτλ.

Η κυριότερη δυσκολία που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών στην Ελλάδα έγκειται στην εύρεση θέσεων εργασίας. Παρότι η πρακτική άσκηση χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το πρόγραμμα και ασφαρίζει τους φοιτητές, δύσκολα βρίσκονται φορείς απασχόλησης. Οι ανταγωνιστικές εταιρείες ζητούν εμπειρία είτε ζητούν ικανότητες οι οποίες αποκτούνται μετά από τριβή με εξειδικευμένα εργασιακά αντικείμενα. Μικρότερου μεγέθους φορείς απασχόλησης, όπως λογιστικά γραφεία, δεν ενδιαφέρονται να απασχολήσουν

φοιτητές καθώς το σκιάζεις κόστος εκπαίδευσης φαίνεται να υπερβαίνει τα οφέλη από την απασχόληση των φοιτητών.

Η πρακτική άσκηση στοχεύει σε ένα ευρύτατο πεδίο εφαρμογής γνώσεων που καλύπτεται από το ευρύ αντικείμενο σπουδών των ασκούμενων (Οικονομική Επιστήμη). Για παράδειγμα, εφαρμογές Η/Υ σε οργάνωση και διοίκηση γραφείου, εφαρμογές λογιστικής, εφαρμογές marketing, εφαρμογές χρηματοοικονομικής, εφαρμογές πωλήσεων. Τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά καθώς για πρώτη φορά οι ασκούμενοι είχαν την δυνατότητα επαφής με φορείς απασχόλησης, με τον ιδιωτικό τομέα εργασίας και επαφή με την πρακτική πλευρά του αντικείμενου σπουδών τους. Η εξοικείωση των ασκούμενων υπήρξε απολύτως επιτυχής. Δεν αναφέρθηκαν προβλήματα ούτε από τους φορείς απασχόλησης ούτε από τους ασκούμενους.

Από την άλλη πλευρά, καθώς το ΠΠΣ του ΤΟΕ δεν προβλέπει εκπόνηση πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας, δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης σύνδεσης του αντικειμένου απασχόλησης κατά τη πρακτική άσκηση με εκπόνηση τέτοιας εργασίας.

Ωστόσο, με την πρακτική άσκηση φαίνεται ότι δημιουργούνται ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων του ΤΟΕ. Ήδη φοιτήτρια του Τμήματος προσελήφθη σε τράπεζα μετά το πέρας της πρακτικής άσκησης το 2010-2011. Επίσης, το 2011-2012 υπήρξαν περιπτώσεις φοιτητριών του Τμήματος που συνέχισαν την απασχόλησή τους σε φορέα απασχόλησης στον οποίο πραγματοποίησαν την πρακτική τους (πρόκειται για επιχειρήσεις ασύρματων συστημάτων και λογισμικού καθώς και λογιστικά γραφεία). Γενικότερα, κατά τα 3 έτη λειτουργίας της πρακτικής άσκησης (2010-2011/1012-2013), οι φοιτητές/τριες του τμήματος απασχολήθηκαν σε Τράπεζες, Λογιστικά και Φοροτεχνικά γραφεία, διάφορες εταιρείες του ιδιωτικού τομέα, δήμους και ΟΤΑ.

Δεν έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών, αφού δεν υπάρχουν πόροι για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας τέτοιου δικτύου. Η διασύνδεση της πρακτικής με την τοπική κοινωνία γίνεται μετά από κοπιώδεις προσπάθειες επαφής και προώθησης της πρακτικής άσκησης από τον Επιστημονικό υπεύθυνο και την αντίστοιχη Επιτροπή.

Το Τμήμα δεν έχει αναλάβει πρωτοβουλίες προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό και εθνικό επίπεδο) με την στενή έννοια του όρου. Όμως η εκπλήρωση του στόχου σχετικά με την άρτια επιστημονική εκπαίδευση των φοιτητών/τριών του συμβάλλει στην δημιουργία των συγκεκριμένων θέσεων απασχόλησης.

Η επαφή μεταξύ των εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης είναι τηλεφωνική και ηλεκτρονική μέσω e-mail. Ο επιστημονικός υπεύθυνος επισκέπτεται δειγματοληπτικά ορισμένους χώρους εργασίας, ενώ ο φορέας απασχόλησης υποχρεούται με το τέλος της πρακτικής άσκησης να καταθέσει λεπτομερή αναφορά καθώς και ημερολόγια εργασίας για κάθε μήνα πρακτικής. Η αναφορά του φορέα απασχόλησης καλύπτει τα παρακάτω: (α) συνοπτική περίληψη των καθηκόντων και εργασιών που ανατέθηκαν στον ασκούμενο φοιτητή/τρια, (β) πρόοδο των ασκουμένων σε σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων που τους είχαν ανατεθεί, (γ) συνέπεια τήρησης των ωραρίων και αποδοτικότητα των ασκουμένων μέσα στα απαιτούμενα και λογικά χρονικά πλαίσια, (δ) προσαρμοστικότητα και δυνατότητα αφομοίωσης νέων γνώσεων και διαδικασιών, (ε) συνεργασία με το λοιπό προσωπικό του φορέα απασχόλησης, (στ) γενικότερη εκδήλωση ενδιαφέροντος και ανάπτυξη πρωτοβουλιών από μέρους του ασκούμενου, (ζ) χαρακτηρισμός της εν γένει απόδοσης της/του φοιτήτριας/φοιτητή, (η) αποτύπωση των γνώσεων/δεξιοτήτων που τους απογοήτευσαν επειδή δεν κατείχαν οι ασκούμενες/ασκούμενοι φοιτήτριες/φοιτητές, (θ) αποτύπωση των γνώσεων/δεξιοτήτων που θεωρούν ότι μελλοντικά θα απαιτούνται στο επιχειρηματικό γίνεσθαι του δικού τους τομέα, (ι) σχολιασμός οποιοδήποτε άλλου θέματος θεωρούν σημαντικό.

Σε ότι αφορά προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης, η σχέση εργασίας μεταξύ φορέα εκτέλεσης και φοιτητή/τριας είναι όσο το δυνατόν ελεύθερη ώστε να αντανakλά και τις πραγματικές συνθήκες εργασίας που θα αντιμετωπίσουν οι ασκούμενοι στην αγορά εργασίας. Προϋπόθεση είναι η απασχόλησή τους σε θέσεις εργασίας οικονομικού περιεχομένου και ενδιαφέροντος. Υπογράφεται σχετικό ιδιωτικό συμφωνητικό πρακτικής άσκησης. Οι ασκούμενοι ακολουθούν το ωράριο και τους κανονισμούς του φορέα απασχόλησης.

Τέλος, οι ασκούμενοι φοιτητές παρακολουθούνται και υποστηρίζονται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο της Πρακτικής Άσκησης και τα άλλα μέλη της Επιτροπής του ΠΠΑ. Οι φοιτητές/τριες υποβάλλουν λεπτομερή αναφορά σχετικά με την

πρακτική άσκηση. Η αναφορά περιλαμβάνει τα παρακάτω αντικείμενα: (α) σύντομη περίληψη των εργασιών που εκτελέστηκαν κατά την υλοποίηση της Π.Α (π.χ. ποικιλία εργασιών που ανατέθηκαν, ευθύνες και καθήκοντα που ανέλαβαν, τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την διαθεσιμότητα του φορέα για παροχή οδηγιών και ενημέρωσης, απόψεις για τον τρόπο αντιμετώπισης στην επιχείρηση), (β) αναφορά της ωφέλειας που προέκυψε από την ΠΑ (π.χ. γνώσεις και δεξιότητες) και την πιθανή χρησιμότητα της ΠΑ σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση, (γ) αναφορά προτάσεων για την εν γένει βελτίωση του ΠΠΑ, (δ) αναφορά γνώσεων/δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τις σπουδές τους στο Τμήμα και χρησιμοποίησαν στις διαδικασίες που συμμετείχαν, (ε) αναφορά των γνώσεων/δεξιοτήτων που χρειάστηκαν και δεν είχαν αποκτήσει κατά τις σπουδές τους στο Τμήμα, (στ) άλλα θέματα που θεωρούν σημαντικά.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Το ΤΟΕ δημιούργησε το 2004 δύο κύκλους Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην Οικονομική Επιστήμη, οι οποίοι οδηγούν στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) και στο Διδακτορικό Δίπλωμα (ΠΔΣ). Στο ΠΜΣ του ΤΟΕ δεν συμμετέχουν άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών και Ιδρύματα, ενώ δεν υπάρχει δυνατότητα επιβολής διδάκτρων.

3.1. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ)

Ο τρέχον τίτλος του ΜΔΕ είναι Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην Οικονομική Επιστήμη στην κατεύθυνση Εφαρμοσμένη Οικονομική και Ανάλυση Δεδομένων (M.Sc. in Economics with Specialization in Applied Economics and Data Analysis). Για την απονομή του ΜΔΕ απαιτούνται 64 πιστωτικές μονάδες ECTS, ως ακολούθως:

- α) Κύκλος υποχρεωτικών μαθημάτων, που αντιστοιχούν σε 24 πιστωτικές μονάδες ECTS.
- β) Κύκλος κατ' επιλογήν μαθημάτων, που αντιστοιχούν σε 24 πιστωτικές μονάδες ECTS.
- γ) Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, που αντιστοιχεί σε 16 πιστωτικές μονάδες ECTS.

Με την ολοκλήρωση της συγγραφής της Διπλωματικής Εργασίας, ο Επιβλέπων Καθηγητής καλεί την Τριμελή Επιτροπή και προβαίνει σε δημόσια κοινοποίηση της ημέρας και ώρας εξέτασης/παρουσίασης της εργασίας από τον φοιτητή. Η παρουσίαση είναι υποχρεωτική. Μετά την παρουσίαση, βαθμολογείται από την Τριμελή Επιτροπή η Διπλωματική Εργασία του φοιτητή.

Το ΜΔΕ του ΤΟΕ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και της κοινωνίας, αφού είναι προσανατολισμένο προς ένα σημαντικό για την Οικονομική Επιστήμη γνωστικό αντικείμενο (Εφαρμοσμένη Οικονομική & Ανάλυση Δεδομένων). Παράλληλα, παρέχει σύγχρονη γνώση σε μαθήματα που σχετίζονται με εργαλεία της οικονομικής επιστήμης, τα οποία στις ημέρες μας είναι απαραίτητα για έναν σύγχρονο οικονομολόγο μεταπτυχιακού επιπέδου. Οι απόφοιτοι του ΜΔΕ αποκομίζουν κατ'αυτό τον τρόπο προηγμένες γνώσεις τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, κάτι που τους καθιστά ανταγωνιστικούς στην αγορά εργασίας.

Η ανταπόκριση του ΜΔΕ στις ανάγκες της κοινωνίας τεκμηριώνεται από το σημαντικό ενδιαφέρον για ένταξη σε αυτό από φοιτητές που προέρχονται από διάφορα μέρη της χώρας και εξαιρετικά διαφορετικό υπόβαθρο προπτυχιακών σπουδών.

Τα παραπάνω στοιχεία συνιστούν «δείκτες» ελέγχου της ανταπόκρισης του ΜΔΕ στις ανάγκες της κοινωνίας και παρακολουθούνται στενά από τη διοίκηση και τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ. Μάλιστα, ο έλεγχος του εν λόγω βαθμού ανταπόκρισης οδήγησε τον Ιούνιο του 2010 σε μια σημαντική αναθεώρηση του ΠΠΣ. Ειδικότερα, το ΜΔΕ αναμορφώθηκε με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος. Η αναμόρφωση κατήργησε δυο από τις τότε υφιστάμενες τρεις κατευθύνσεις του Προγράμματος (Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική και Μάρκετινγκ, Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση) καθότι κρίθηκε ότι ο συγκεκριμένος αριθμός κατευθύνσεων δεν μπορούσε πλέον να εξυπηρετηθεί αποτελεσματικά από τον αριθμό των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Παράλληλα, η βούληση του Τμήματος για την παροχή Μεταπτυχιακών Σπουδών υψηλού επιπέδου κρίθηκε ασύμβατη με την αβεβαιότητα που θα προκαλούσε η υψηλή εξάρτηση του ΠΜΣ από διδάσκοντες ΠΔ 407/80 ή/και από εθελοντές επισκέπτες καθηγητές. Έτσι, με βάση τα γνωστικά αντικείμενα και ερευνητική δραστηριότητα σημαντικού αριθμού μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ αλλά και με βάση και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για οικονομολόγους με υψηλού επιπέδου πρακτικές γνώσεις και δεξιότητες, πέραν των θεωρητικών, προκρίθηκε η επικέντρωση των πόρων του ΤΟΕ στην κατεύθυνση της Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Ανάλυσης Δεδομένων. Το σημαντικό ενδιαφέρον των υποψήφιων φοιτητών και η λειτουργία της αναθεωρημένης μορφής του ΜΔΕ κατά τα ακαδημαϊκά έτη λειτουργίας του κατέστησαν αποτελεσματικές τις υπάρχουσες διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησής του.

Το ΜΔΕ του ΤΟΕ δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος με αναλυτικό τρόπο (υπάρχει διακριτό τμήμα της ιστοσελίδας αφιερωμένο στο ΠΜΣ), αλλά και μέσω προκήρυξης, έκδοσης αφίσας και αποστολής πληροφοριακού υλικού σε άλλα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών της χώρας. Στο ΜΔΕ δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών. Τα μαθήματα διδάσκονται στην Ελληνική γλώσσα, ωστόσο το συντριπτικό ποσοστό της σχετικής βιβλιογραφίας είναι διαθέσιμο στην Αγγλική γλώσσα.

Τέλος, δεν υπάρχουν μόνιμες συμφωνίες/ συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού ώστε να είναι δυνατή σε επίσημη και συνεχή βάση η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό. Ωστόσο, όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΜΔΕ

συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Σεμιναρίων του Τμήματος, παρακολουθώντας διαλέξεις που δίνονται από Μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων του εξωτερικού ή από διακεκριμένους επιστήμονες του εσωτερικού. Από την άλλη πλευρά, πέραν των προσωπικών επαφών μελών ΔΕΠ με απόφοιτους του ΜΔΕ, δεν υφίσταται διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής τους πορείας.

Εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού διδασκόντων στο ΤΟΕ και της μη δυνατότητας επιβολής διδασκόντων για πρόσθετη χρηματοδότηση για το ΜΔΕ, το Τμήμα αποφάσισε να αναστείλει προσωρινά την λειτουργία του ΜΔΕ για τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 και 2012-2013, υιοθετώντας την πρόταση της Σ.Ε. του ΠΠΣ να μην προκηρυχθούν θέσεις για εγγραφή νέων μεταπτυχιακών φοιτητών κατά τα εν λόγω έτη. Έτσι, το ΠΜΣ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 λειτούργησε μόνο με το διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών.

3.2 Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Κάτοχοι ΜΔΕ από το ΠΜΣ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, καθώς και από άλλα ΠΜΣ Ελληνικών και ξένων ΑΕΙ, μπορούν να συνεχίσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές προς απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος από το ΤΟΕ.

Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος απαιτούνται κατ' ελάχιστον 6 διδακτικά εξάμηνα, κατά την διάρκεια των οποίων πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί τα ακόλουθα:

1. Ένας κύκλος μαθημάτων, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο του Διδακτορικού Διπλώματος, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής
3. Η δημοσίευση ή αποδοχή μιας (1) τουλάχιστον εργασίας σε διεθνές περιοδικό με κριτές.

Το ΠΔΣ του ΤΟΕ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και της κοινωνίας, αφού είναι προσανατολισμένο προς σημαντικά και σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα της Οικονομικής Επιστήμης. Ειδικότερα, οι υποψήφιοι διδάκτορες του ΤΟΕ εκπονούν Διδακτορικές Διατριβές υπό την επίβλεψη έμπειρων ερευνητών σε αντικείμενα όπως Οικονομική της Εργασίας, Οικονομετρία, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, Βιομηχανική Οργάνωση, Οικονομική των Επιχειρήσεων, Οικονομική Γεωγραφία και Οικονομικά της Υγείας. Κατ' αυτό τον τρόπο προάγεται η έρευνα

στην οικονομική επιστήμη με σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο. Παράλληλα, η ανταπόκριση του ΠΔΣ στις ανάγκες της κοινωνίας τεκμηριώνεται από το σημαντικό ενδιαφέρον για ένταξη σε αυτό από φοιτητές που προέρχονται από διάφορα μέρη της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και αποφοίτων άλλων Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών. Τα παραπάνω στοιχεία συνιστούν «δείκτες» ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΔΣ στους στόχους του ΤΟΕ και τις ανάγκες τη κοινωνίας και παρακολουθούνται στενά από τη διοίκηση και τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΠΔΣ συντονίζονται από την ΣΕ του ΠΜΣ του ΤΟΕ και περιλαμβάνουν την αξιολόγηση δεικτών όπως η μέση διάρκεια των σπουδών (η οποία τα τελευταία χρόνια ανέρχεται σε 4 έτη) και ο αριθμός και η ποιότητα των δημοσιεύσεων των υποψηφίων διδασκόντων σε διεθνή περιοδικά με κριτές.

Μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι υποψήφιοι διδάκτορες ενδέχεται να υποχρεωθούν να παρακολουθήσουν και κύκλο μαθημάτων, από τον κατάλογο μαθημάτων του ΜΔΕ, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο του Διδακτορικού Διπλώματος, και να εξετασθούν επιτυχώς σε αυτά. Το ΠΔΣ δεν προσφέρει μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας.

Το ΠΔΣ δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και μέσω της δυνατότητας δημοσίευσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την προσέλκυση ενδιαφερομένων κατόχων ΜΔΕ.

Πέραν των προσωπικών επαφών μελών ΔΕΠ με απόφοιτους του ΠΔΣ, δεν υφίσταται κάποια επίσημη διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής τους πορείας. Σημειώνεται ωστόσο ότι απόφοιτοι του ΤΟΕ ήδη κατέχουν θέσεις ΔΕΠ (ή θέσεις ερευνητών) στο ΠΠ ή σε άλλα Πανεπιστήμια της χώρας ή και σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Άλλα χαρακτηριστικά του ΠΔΣ είναι τα ακόλουθα:

- Στις Τριμελείς Συμβουλευτικές και στις Επταμελείς Εξεταστικές Επιτροπές των υποψηφίων διδασκόντων συμμετέχουν συστηματικά ειδικοί επιστήμονες από άλλα ΑΕΙ.
- Η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων παρακολουθείται μέσω της σύνταξης ετησίων εκθέσεων προόδου και της διεξαγωγής

Σεμιναρίων Προόδου για τον καθένα υποψήφιο. Τα Σεμινάρια αυτά ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του ΤΟΕ και στις Ανακοινώσεις του ΠΠ, είναι ανοικτά προς κάθε ενδιαφερόμενο και παρακολουθούνται υποχρεωτικά από τους φοιτητές του ΜΔΕ του ΤΟΕ.

- Η διαφάνεια της αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων εξασφαλίζεται μέσω της εφαρμογής κοινών διαδικασιών αξιολόγησης (στο πλαίσιο του συντονιστικού ρόλου της ΣΕ), της ανοικτής διαδικασίας εξέτασης της διδακτορικής διατριβής και της υποχρεωτικής προϋπόθεσης δημοσίευσης ενός τουλάχιστον άρθρου από την διατριβή τους σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κριτές.
- Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής είναι απόλυτα διαφανής, κάτι που εξασφαλίζεται μέσω της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη προσέλκυση υποψηφίων διδασκόντων, τη συμμετοχή εξωτερικών κριτών στις Τριμελείς και Επταμελείς Επιτροπές και την υποχρεωτική έγκριση του κάθε σταδίου της διαδικασίας αυτής από τη ΣΕ και την ΓΣΕΣ.
- Οι προδιαγραφές ποιότητας των διδακτορικών διατριβών περιλαμβάνουν την πρωτοτυπία του προς έρευνα θέματος, την τεκμηρίωση της ενδελεχούς γνώσης του υποψηφίου σχετικά με τη βιβλιογραφία, την αυστηρή μεθοδολογική προσέγγιση και τη σύνδεση των αναλυτικών εργαλείων με την σχετική θεωρία, την αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων ποσοτικής ανάλυσης και την αντίστοιχη αναλυτική ικανότητα, καθώς και τη δυνατότητα σύνθεσης των αποτελεσμάτων.

Σε ότι αφορά την επιλογή των Υποψηφίων Διδασκόντων, κάτοχοι ΜΔΕ από το ΠΜΣ του ΤΟΕ καθώς και από άλλα ΠΜΣ στην Οικονομική Επιστήμη Ελληνικών και ξένων ΑΕΙ, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για συνέχιση των σπουδών τους προς απόκτηση διδακτορικού διπλώματος από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από βιογραφικό σημείωμα του αιτούντα, επικυρωμένα αντίγραφα τίτλων σπουδών, ερευνητική πρόταση και προαιρετικά μια ή περισσότερες συστατικές επιστολές. Επί των αιτήσεων των κατόχων ΜΔΕ για συνέχιση των σπουδών τους, αποφασίζει η ΓΣΕΣ, συνεκτιμώντας τις επιδόσεις του ενδιαφερομένου στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές του, την ερευνητική του δραστηριότητα και το περιεχόμενο των συστατικών επιστολών (αν υπάρχουν). Η ΓΣΕΣ δύναται να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να παρουσιάσει προφορικά την ερευνητική του πρόταση. Η ΓΣΕΣ δύναται επίσης να

ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να εγγραφεί και να ολοκληρώσει επιτυχώς αριθμό μεταπτυχιακών μαθημάτων του ΠΜΣ του Τμήματος.

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια στην επιλογή υποψηφίων διδασκόντων εξασφαλίζεται μέσω των ανοικτών διαδικασιών επιλογής και ειδικότερα της προϋπόθεσης έγκρισης της επιλογής από τη ΣΕ και την ΓΣΕΣ, αλλά και μέσα από την προφορική παρουσίαση των εκάστοτε ερευνητικών προτάσεων.

Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος μπορούν να ζητήσουν από την ΓΣΕΣ, την δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την προσέλκυση ενδιαφερομένων κατόχων ΜΔΕ για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής σε θέματα ενδιαφέροντος τους τα οποία προσδιορίζονται σαφώς. Η δημοσίευση αυτή γίνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, στις Ανακοινώσεις του ΠΠ και στον Τύπο.

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του ΠΔΣ, τα τελευταία χρόνια το ΤΟΕ προσκαλεί ομιλητές από άλλα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών της ημεδαπής, οι οποίοι δίνουν ομιλίες σχετικές με το ερευνητικό τους έργο. Τα σεμινάρια λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια του Εαρινού Εξαμήνου.

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις Τριμελείς Επιτροπές είναι οριακή και αφορά μόνο μια περίπτωση. Δεν παρέχεται (τουλάχιστον μέχρι στιγμής) η δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα και δεν υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας του ΠΔΣ του ΤΟΕ με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού.

Τέλος, εφόσον υπάρχει χρηματοδότηση από ερευνητικά προγράμματα, το Τμήμα παρέχει στους υποψηφίους διδάκτορες τη δυνατότητα συμμετοχής σε διεθνή ερευνητικά συνέδρια (δυνατότητα που πλέον επίσης παρέχεται κεντρικά από το ΠΠ). Το ΤΟΕ γενικώς παρέχει σημαντικά κίνητρα στους υποψηφίους διδάκτορες για την υποβολή άρθρων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, αφού η δημοσίευση τουλάχιστον ενός άρθρου συνιστά προϋπόθεση ολοκλήρωσης του διδακτορικού διπλώματος, ενώ παράλληλα, η προώθηση διεθνών δημοσιεύσεων είναι αναπόσπαστο μέρος της κουλτούρας του Τμήματος.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

4.1 Αποτελεσματικότητα του Διδακτικού Προσωπικού

Στο ΤΟΕ έχουν πραγματοποιηθεί αξιολογήσεις του διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ στο ΠΠΣ σε τακτά χρονικά διαστήματα, με πρωτοβουλία της Διοίκησης του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν αξιολογηθεί με βάση ερωτηματολόγια που διανέμονται στους φοιτητές/τριες του Τμήματος, αφού έχει συμπληρωθεί τουλάχιστον το 75% των προβλεπόμενων, από το πρόγραμμα, διδακτικών ωρών των μαθημάτων.

Πρόσφατα, σε συνεργασία και με τη Διοίκηση και τις Κεντρικές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, αναβαθμίστηκαν τα εργαλεία και οι διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την αποτίμηση του διδακτικού έργου. Οι νέες διαδικασίες εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-2010, με συμμετοχή όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, ενώ από το 2012-2013, και υπό την εποπτεία της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος, η διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων γίνεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά.

Τα αποτελέσματα της εν λόγω επεξεργασίας, ξεχωριστά για τα δυο εξάμηνα του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013, παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.1. Στην πρώτη στήλη παρατίθεται η ερώτηση με τον τρόπο που είναι διατυπωμένη στο ερωτηματολόγιο και στις δύο επόμενες στήλες παρατίθενται η μέση τιμή (ΜΤ) (κλίμακα 1-5) και η τυπική απόκλιση (ΤΑ), με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών/τριών.

Πίνακας 4.1
Επεξεργασία δεδομένων των ερωτηματολογίων αξιολόγησης διδακτικού έργου, Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών, ακ. έτος 2012-2013

	Εαρινό εξάμηνο		Χειμερινό εξάμηνο	
	ΜΤ	ΤΑ	ΜΤ	ΤΑ
Σας εξήγησε ο διδάσκων τη σημασία και τους στόχους του μαθήματος;	3.52	1.02	3.64	0.97
Ήταν κατανοητός ο διδάσκων στις παραδόσεις του;	3.54	1.09	3.76	1.00
Κρίνετε ικανοποιητική την οργάνωση και τη συνοχή των παραδόσεων;	3.61	1.01	3.71	0.97
Σας κίνησε το ενδιαφέρον για το μάθημα ο τρόπος διδασκαλίας;	3.22	1.15	3.41	1.14
Προσάρμοσε ο διδάσκων τη διδασκαλία στο επίπεδο γνώσεων των φοιτητών/τριών;	3.27	1.06	3.49	1.04
Ενθάρρυνε ο διδάσκων τους φοιτητές/τριες αν διατυπώνουν απόψεις – ερωτήσεις	3.73	1.07	3.80	1.06
Κρίνετε ικανοποιητική την επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές/τριες;	3.55	1.14	3.68	1.12
Απαντούσε κατανοητά ο διδάσκων στις ερωτήσεις σας;	3.66	1.04	3.76	1.00
Ήταν συνεπής η προσέλευση του διδάσκοντα στις παραδόσεις;	4.08	1.02	4.01	1.03
Ανέπτυξε ο διδάσκων τη συνεργασία με τους φοιτητές/τριες;	3.49	1.09	3.59	1.10
Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα;	3.35	0.99	3.57	1.00
Χρησιμοποιούνται τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας για τις ανάγκες του μαθήματος;	3.14	1.46	3.29	1.37

Από τον παραπάνω Πίνακα φαίνεται ότι η βαθμολογία που συγκέντρωσαν οι ερωτήσεις ήταν ιδιαίτερα υψηλή (πάνω από 3,5 κατά μέσο όρο) και υψηλότερη σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές, πέραν του ότι δημοσιοποιούνται στην Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του Τμήματος, παρακολουθούνται τόσο από την Διοίκηση (ΜΟΔΙΠ) όσο και από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και την ΓΣ του Τμήματος. Σε περίπτωση εμφάνισης χαμηλών μέσων τιμών σε συγκεκριμένες ερωτήσεις υπάρχει διερεύνηση διορθωτικών κινήσεων.

Οι ώρες διαλέξεων των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ είναι κατά μέσο όρο 6 ώρες εβδομαδιαίως. Ο πραγματικός φόρτος διδακτικού έργου είναι βέβαια πολύ μεγαλύτερος εάν συνυπολογισθούν και οι ώρες που διατίθενται για την επίβλεψη των υποψηφίων διδασκόντων καθώς και οι ώρες επικοινωνίας (ώρες γραφείου) με τους προπτυχιακούς φοιτητές (που είναι τουλάχιστον 3 ώρες εβδομαδιαίως), και η διόρθωση εργασιών (και γραπτών στις τελικές εξετάσεις).

Ένα σημαντικό ποσοστό των υποψηφίων διδασκόντων του ΤΟΕ συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο μέσω της διεξαγωγής φροντιστηρίων, ενώ το σύνολο αυτών συμμετέχει στις επιτηρήσεις των τελικών εξετάσεων. Επίσης ορισμένοι υποψήφιοι διδάκτορες προσφέρουν επικουρικό έργο μέσω της διατήρησης ανοικτού του εργαστηρίου Η/Υ του ΤΟΕ πέραν του κανονικού ωραρίου.

4.2 Ποιότητα και Αποτελεσματικότητα της Διδακτικής Διαδικασίας

Στο ΠΠΣ του ΤΟΕ, οι χρησιμοποιούμενες διδακτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν:

- διαλέξεις
- φροντιστήρια/εργαστήρια
- προόδους
- εκπόνηση & παρουσίαση εργασιών με σύγχρονα μέσα
- σεμινάρια από προσκεκλημένους ομιλητές άλλων ΑΕΙ

Στο ΠΜΣ, για τους υποψήφιους διδάκτορες, περιλαμβάνουν διαλέξεις, εργασίες και σεμινάρια από προσκεκλημένους ομιλητές άλλων ΑΕΙ.

Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη και ειδικότερα στα γνωστικά τους αντικείμενα, μέσω της διεθνούς παρουσίας τους (δημοσιεύσεις/συνέδρια) και της διεξαγωγής έρευνας, καθώς και μέσω των συνεργασιών τους (ερευνητικά προγράμματα) με άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού. Συχνά, η διαδικασία αυτή οδηγεί στην επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των αντίστοιχων διδακτικών μεθόδων. Ιδιαίτερο ρόλο στην συγκεκριμένη επικαιροποίηση έχει η ενσωμάτωση των μεθόδων και αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ στο περιεχόμενο των μαθημάτων.

Το γεγονός ότι στις εξετάσεις συμμετέχουν και οι επί πτυχίω φοιτητές (οι οποίοι έχουν δηλώσει τα μαθήματά τους κατά τα παρελθόντα ακαδημαϊκά έτη) καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την εκτίμηση του ποσοστού των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις. Πάντως σχετικοί υπολογισμοί από τη Γραμματεία του Τμήματος ορίζουν το συγκεκριμένο ποσοστό ως περίπου 65% των εγγεγραμμένων στο ΠΠΣ φοιτητών.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που παρατίθενται στον Πίνακα 12.2 (Παράρτημα V), κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, το ποσοστό επιτυχίας των προπτυχιακών φοιτητών στις εξετάσεις ανήλθε σε περίπου 37% (έναντι 55% το 2011-2012). Παράλληλα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 6 (Παράρτημα V), ο μέσος βαθμός πτυχίου διαμορφώθηκε στο 6,45. Τέλος, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 7

(Παράρτημα V), η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου παρέμεινε σταθερή, περίπου στα 5,5 έτη.

4.3 Οργάνωση και Εφαρμογή του Διδακτικού Έργου

Στην αρχή του κάθε εξαμήνου το περιεχόμενο των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές του ΤΟΕ μέσω του Οδηγού Σπουδών, της κεντρικής ιστοσελίδας του Τμήματος (σύντομη παρουσίαση όλων των μαθημάτων) και του e-class, καθώς και μέσω προσωπικής αναφοράς από τον κάθε διδάσκοντα κατά τη πρώτη ημέρα των διαλέξεων ή/και μέσω της προσωπικής του ιστοσελίδας.

Για κάθε μάθημα περιγράφονται από τον διδάσκοντα τόσο οι μαθησιακοί στόχοι όσο και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Η επίτευξη των στόχων αυτών μετράται από τη συμμετοχή των φοιτητών στις προόδους και τις εξετάσεις, ενώ μέσω του e-class μετράται η επισκεψιμότητα των φοιτητών (συχνότητά της και κατανομή της στο χρόνο) καθώς και ο αριθμός των downloads του εκπαιδευτικού υλικού (π.χ. σημειώσεις). Η επισκεψιμότητα του e-class του ΤΟΕ φαίνεται να είναι αρκετά μεγάλη.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, ενώ σε περίπτωση αναβολής κάποιας διάλεξης, ορίζεται άμεσα αναπλήρωσή της με αντίστοιχη σχετική ανακοίνωση στον ιστότοπο του Τμήματος ή/και στο e-class. Η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος είναι ορθολογική, αφού υπάρχει προτίμηση της διδασκαλίας των βασικών και υποχρεωτικών μαθημάτων κατά τις πρωινές ώρες. Επίσης, με οριακές εξαιρέσεις, δεν υπάρχει μάθημα για το οποίο το σύνολο των ωρών της εβδομαδιαίας διδασκαλίας πραγματοποιείται σε μια ημέρα, ενώ καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια έτσι ώστε οι φοιτητές να μην έχουν να αντιμετωπίσουν κενά πλέον της μιας ώρας στη παρακολούθηση των διαλέξεων των μαθημάτων του έτους σπουδών τους. Παράλληλα, πολύ σπάνια οι διαλέξεις διεξάγονται μετά τις 5 το απόγευμα.

Στο ΠΠΣ, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, από τα 20 υποχρεωτικά μαθήματα, στα 15 η διδασκαλία έγινε από μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων (βλ. Παράρτημα V). Αυτά τα 15 μαθήματα είναι τα εξής:

- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Στατιστική Ι: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.

- Οικονομική Ιστορία
- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II
- Μαθηματικά για Οικονομολόγους II
- Στατιστική I: Σε ένα από τα δυο τμήματα η διδασκαλία έγινε από ΔΕΠ ανώτερης βαθμίδας.
- Μακροοικονομική I
- Μικροοικονομική II
- Μακροοικονομική II
- Οικονομετρία
- Θεωρία και Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου
- Οικονομική της Ανάπτυξης
- Αρχές Οικονομικής Πολιτικής
- Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης

Κανένα μέλος ΔΕΠ δεν διδάσκει μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο γνωστικό του/της πεδίο.

4.4 Εκπαιδευτικά Βοηθήματα

Σε όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ καθίστανται διαθέσιμα βοηθήματα για τους φοιτητές τα οποία καλύπτουν το σύνολο της διδασκόμενης ύλης. Αυτά αφορούν:

(α) συγγράμματα αναγνωρισμένου κύρους, των οποίων η συγγραφή έχει γίνει είτε από διακεκριμένους επιστήμονες του εξωτερικού (και στη συνέχεια έχει γίνει μετάφραση στα Ελληνικά), είτε από Μέλη ΔΕΠ Ελληνικών Πανεπιστημίων

(β) ανάλογα με το μάθημα, σημειώσεις και άλλο υλικό διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή στο e-class (π.χ. διαφάνειες διαλέξεων). Τα βοηθήματα των μαθημάτων επικαιροποιούνται με ευθύνη του κάθε διδάσκοντα, ιδίως σε συνδυασμό με την επικαιροποίηση της ύλης.

Τα βοηθήματα διατίθενται στην αρχή του κάθε εξαμήνου με βάση τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες (σε ότι αφορά τα συγγράμματα, μέσω του συστήματος «ΕΥΔΟΞΟΣ»). Τέλος, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ προτείνουν στους φοιτητές πρόσθετη βιβλιογραφία αντίστοιχη με το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος.

Να σημειωθεί ότι αντίτυπο όλων των προτεινόμενων συγγραμμάτων υπάρχει στο Αναγνωστήριο του Τμήματος, το οποίο εποπτεύεται από μέλος ΕΤΕΠ, και το οποίο οι φοιτητές μπορούν να επισκέπτονται καθημερινά κατά τη διάρκεια του κανονικού ωραρίου.

Όσον αφορά το ΠΔΣ, υπάρχει σαφής και εύλογη έμφαση στη παροχή της σχετικής βιβλιογραφικής υποστήριξης.

4.5 Σύνδεση Διδασκαλίας με την Έρευνα

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία μεθοδεύεται μέσω της παρουσίασης ερευνητικών εργασιών των διδασκόντων (ιδιαίτερα σε μαθήματα επιλογής), της ανάθεσης/εκπόνησης/παρουσίασης εργασιών και της ενθάρρυνσης για αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας. Σε ότι αφορά το ΠΔΣ, η έρευνα αποτελεί την αποκλειστική ενασχόληση των φοιτητών.

Στους φοιτητές του ΠΠΣ παρέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις η δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα, κυρίως για εργασίες όπως η συμπλήρωση ερωτηματολογίων, η εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ και η επεξεργασία τους. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στους φοιτητές του ΠΔΣ, στους οποίους ανατίθενται (σε όσους συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα) απαιτητικότερες ερευνητικές εργασίες (οικονομετρικές αναλύσεις, συγγραφή κειμένων εργασίας, κλπ.).

Το Τμήμα δεν έχει συνάψει κάποια επίσημη συνεργασία με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού. Ωστόσο, αρκετοί εξωτερικοί ερευνητές (από φορείς όπως το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, η Τράπεζα της Ελλάδας, κλπ.) έχουν επισκεφθεί το Τμήμα και έχουν παρουσιάσει ερευνητικές τους εργασίες σε Σεμινάρια που έχει διοργανώσει το Τμήμα.

Επίσης, ερευνητές προερχόμενοι από Πανεπιστήμια του εξωτερικού έχουν επισκεφθεί το Τμήμα και έχουν παρουσιάσει ερευνητικές τους εργασίες στον Κύκλο Σεμιναρίων του Τμήματος. Από την άλλη πλευρά, κατά καιρούς, μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν κάνει παρουσιάσεις σε σεμινάρια που έχουν διοργανώσει φορείς όπως το ΤΕΕ, ο Δήμος Πατρέων, το ΓΕΩΤΕΕ, η Περιφέρεια Δ. Ελλάδας και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αχαΐας.

4.6 Κινητικότητα Διδακτικού Προσωπικού

Παρά το γεγονός ότι έχουν συναφθεί συμφωνίες κινητικότητας όχι μόνο για φοιτητές αλλά και για διδάσκοντες στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, ο στρατηγικός

σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την αύξηση της κινητικότητας των μελών ΔΕΠ δεν έχει ακόμη επιτευχθεί.

Παρόλα αυτά, κατά τη τελευταία ακαδημαϊκή εξαετία, 29 μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ δίδαξαν σε ΠΠΣ/ΠΜΣ άλλου Ελληνικού ΑΕΙ (Πίνακες 9 και 11 του Παραρτήματος V), ενώ 1 μέλος ΔΕΠ διετέλεσε Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι. Επίσης, ένας σχετικά μεγάλος αριθμός μελών ΔΕΠ του Τμήματος επισκέφτηκε Πανεπιστήμια του εξωτερικού στο πλαίσιο των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων. Κατά την ίδια περίοδο 29 μέλη ΔΕΠ άλλων ιδρυμάτων δίδαξαν στον Τμήμα, ενώ 1 μέλος ΔΕΠ διετέλεσε Επισκέπτης Καθηγητής στο ΤΟΕ το εαρινό εξάμηνο του 2012-2013.

5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

5.1 Προαγωγή της Έρευνας στο Τμήμα

Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει έντονη ερευνητική δραστηριότητα στα κυριότερα-σύγχρονα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης. Οι ερευνητικές τους επιδόσεις διακρίνονται από την υψηλή τους ποιότητα, κάτι που προκύπτει από τον αριθμό των ανταγωνιστικών εγχώριων και διεθνών ερευνητικών έργων τα οποία έχουν εκπονήσει, τις δημοσιεύσεις τους σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές και από τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό ετεροαναφορών που αντιστοιχεί στο ερευνητικό τους έργο. Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος επικεντρώνεται στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα τα οποία χρηματοδοτούνται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού και της ερευνητικής ενασχόλησής τους με ζητήματα προσωπικού επιστημονικού ενδιαφέροντος. Και στις δυο περιπτώσεις το Τμήμα δίνει ιδιαίτερη σημασία στην δημοσίευση εκ μέρους των μελών ΔΕΠ επιστημονικών άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και στην παρουσίαση εργασιών σε διεθνή συνέδρια.

Αναλυτικότερα, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος δραστηριοποιούνται στους εξής τομείς ερευνητικής δραστηριότητας:

- Οικονομική της Εργασίας
- Περιφερειακή Οικονομική & Πολιτική
- Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αγροτική Οικονομική & Πολιτική
- Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος
- Οικονομική της Αποτελεσματικότητας, Παραγωγικότητας και Τεχνολογίας
- Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης
- Οικονομική των Επιχειρήσεων
- Εφαρμοσμένη Οικονομετρία
- Στατιστική Ανάλυση και Εφαρμογές
- Συστήματα Διαχείρισης Πληροφορίας
- Μακροοικονομική και Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση
- Οικονομική Ιστορία
- Θεσμικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αγοράς

Η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος παρακολουθείται από τα Απογραφικά Δελτία Μελών ΔΕΠ της ΜΟΔΙΠ, από τις διεθνείς βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων σχετικές με τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, και από τη συμμετοχή Μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα και διεθνή συνέδρια.

Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος γίνεται μέσω των διεθνών βάσεων δεδομένων, της ερευνητικής επιτηρίδας του Πανεπιστημίου Πατρών, των Ετήσιων Εκθέσεων Εσωτερικής Αξιολόγησης σε συνεργασία με την ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πατρών και των Εκθέσεων Εξωτερικής Αξιολόγησης σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ, καθώς και μέσα από διάφορες εκθέσεις αξιολόγησης του ερευνητικού έργου των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών της χώρας. Σε ότι αφορά το τελευταίο ζήτημα, στο πλαίσιο πρόσφατης προσπάθειας αξιολόγησης των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα από μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, οι συγκεκριμένες επιδόσεις σε ότι αφορά τόσο τις δημοσιεύσεις όσο και τις ετεροαναφορές έφεραν το Τμήμα στην δεύτερη θέση μεταξύ δέκα Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών. Επιπλέον, άλλη μελέτη από Μέλη ΔΕΠ του Παν/μιου Πατρών, με βάση παρόμοια μεθοδολογία, αξιολόγησε το ΤΟΕ ως τρίτο στη σειρά, μετά από το Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Το Τμήμα παρέχει κίνητρα στα μέλη ΔΕΠ και υποστηρίζει την διεξαγωγή έρευνας. Αυτά αφορούν την πρόσβασή τους στη διεθνή βιβλιογραφία μέσω των ηλεκτρονικών περιοδικών και Δοκιμίων Έρευνας που διαθέτει η ΒΥΠ, καθώς και μέσω της πρόσβασής τους σε σύγχρονο λογισμικό και βάσεις δεδομένων (με χρηματοδότηση από τον τακτικό Προϋπολογισμό του Τμήματος). Κυρίως όμως αφορούν την ξεκάθαρα εκπεφρασμένη πολιτική του Τμήματος σχετικά με την διασύνδεση της εξέλιξης των μελών ΔΕΠ με την ερευνητική τους ενασχόληση και ιδιαίτερα με την δημοσίευση του ερευνητικού τους έργου σε διακεκριμένα διεθνή επιστημονικά περιοδικά και τη συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα και επιστημονικά συνέδρια στο εξωτερικό.

Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος ενημερώνεται για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας από τις ανακοινώσεις του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και από τις σχετικές προκηρύξεις φορέων του εσωτερικού και εξωτερικού. Στο Τμήμα δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες ερευνητικές υποτροφίες.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος διαχέεται μέσω του εμπλουτισμού των περιεχομένων των μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα με τα αποτελέσματα των ερευνών, των Ερευνητικών Σεμιναρίων του Τμήματος, της

συμμετοχής τους σε Σειρές Άρθρων Εργασίας του Εξωτερικού (Working Papers) καθώς και της συμμετοχής τους σε σημαντικό αριθμό Επιστημονικών Ενώσεων.

5.2 Ερευνητικά Προγράμματα και Έργα που Εκτελούνται στο Τμήμα

Κατά την τελευταία ακαδημαϊκή εξαετία 2007-2008/2012-2013 υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά διεθνή και ελληνικά ερευνητικά προγράμματα. Αυτά παρατίθενται παρακάτω (με ημερομηνία έναρξής τους και φορέα χρηματοδότησης).

Ελληνικά

- «Ανάπτυξη Μεθόδων Οργάνωσης, Διοίκησης και Λειτουργίας Κατανεμημένων Εικονικών Επιχειρήσεων Ανάπτυξης Συστημάτων Πληροφορικής (ΜΕΘΟΔΙΚΑ)» Οκτώβριος 2005 - Μάρτιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ, Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΜΕΤΡΟ 3.4, Πρόγραμμα «Κοινοπραξίες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής Προτεραιότητας».
- «ΜΕΘΟΔΙΚΑ: Ανάπτυξη Μεθόδων Οργάνωσης, Διοίκησης και Λειτουργίας Κατανεμημένων Εικονικών Επιχειρήσεων Ανάπτυξης Συστημάτων Πληροφορικής» Απρίλιος 2006 – Μάιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: ΓΓΕΤ.
- «Κατάρτιση Ενιαίου Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδίου Ανασυγκρότησης του Δήμου Πατρέων και των Νομικών Προσώπων του», Ιούλιος 2007 – Αύγουστος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Θησέας, Υπουργείο Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ.
- «Οι Οικονομικές Επιδράσεις της Μετανάστευσης: Προσφορά Εργασίας και Επαγγελματική Επιλογή», Σεπτέμβριος 2007 - Σεπτέμβριος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- «Διερεύνηση Αναγκών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων», Νοέμβριος 2008 – Ιούλιος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ινστιτούτο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕ-ΕΠΕΑΕΚ.
- «Μελέτη της Χρηματοοικονομικής Αποτύπωσης, της Επίδοσης και της Αποτελεσματικότητας των Ελληνικών Επιχειρήσεων σε Θέματα Εταιρικής Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Ευθύνης», Φεβρουάριος 2009 – Φεβρουάριος 2012, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛΚΕ, Ερευνητικό Πρόγραμμα Κ. Καραθεοδωρής.
- «Ελληνοποίηση Ελεύθερου Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα GRETΛ (Λογισμικό Διδασκαλίας Οικονομετρίας)», Μάρτιος 2009 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΕΛ/ΛΑΚ.
- «Πάτρα: Θαλάσσιο Μέτωπο, Λιμένας, Πόλη. Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Λιμένα στην Τοπική Οικονομία της Πάτρας», Οκτώβριος 2009 – Μάιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Δήμος Πατρέων.
- «Μελέτες σχετικά με την Ανίχνευση Διαρθρωτικών Μεταβολών στην «Αστάθεια» των Αποδόσεων Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων», Φεβρουάριος 2010 - Ιανουάριος 2013, Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛΚΕ, Ερευνητικό Πρόγραμμα Κ. Καραθεοδωρής.
- «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για την Κατάρτιση και Υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τη Σύσταση του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (ΕΛ.Σ.Σ.)», Μάρτιος 2010–Ιούλιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Ελληνική Στατιστική Αρχή.

- «Η Αγορά Εργασίας των Κατόχων Διδακτορικού Διπλώματος στην Ελλάδα» (2010 - 2013), Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΣΠΑ Ηράκλειτος, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- «Energy Efficiency of Road Networks and Vehicles: Measurement, Pricing, Regional and Environmental Effects (ERNV)», Δεκέμβριος 2011 – Ιούλιος 2015, Φορέας Χρηματοδότησης: ΘΑΛΗΣ, ΥΠΔΒΜΘ, ΕΣΠΑ 2007-2013.
- «Incompass - Regional Policy Improvement for Financially Sustainable Creative Incubator Units», 2012-2014, *INTERREG IVC*, Πανεπιστήμιο Πατρών

Ευρωπαϊκά

- «Territorial Aspects of Enterprise Development in Remote Rural Areas (TERA) (FP6-CT98-4169)», Ιούλιος 2005 – Αύγουστος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Restructuring by Innovation in Achaia (REINNOVA)», Νοέμβριος 2005 – Σεπτέμβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Article 6 of the European Social Fund Regulation (VS/2005/0273).
- «Cross Compliance Evaluation (AGRI-2006-251)», Ιούλιος 2006 – Μάιος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Study on the Cotton Sector in the EU (AGRI-2005-G4-04)», Φεβρουάριος 2007 – Σεπτέμβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Common Features of Diverse European Rural Areas: Review of Approaches to Rural Typology (J05/33/2006)», Φεβρουάριος 2007 – Οκτώβριος 2007, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Reinforcing Investments in Biogas Technologies for Small-Scale RES Applications in Islands», Νοέμβριος 2007 – Απρίλιος 2010, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Soil Conservation and Policy Measures (150872-FIED-DE)», Ιανουάριος 2008 – Ιούνιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Building a Typology of European Rural Areas for the Spatial Impact Assessment of Policies (J05/30/2007)», Ιανουάριος 2008 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Assessment of Cotton Seed Production and Importation into the EU27 and Turkey» Μάρτιος 2008 – Ιούνιος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή και LMC International Ltd.
- «Modeling Impacts of Rural Development Policies - RURMODE (IPTS B151191)», Οκτώβριος 2008 – Δεκέμβριος 2008, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Evaluation of Measures Applied under the CAP to the Durum Wheat Sector (Framework Contract No. 30-CE-0227216/00-82)», Ιανουάριος 2009 – Σεπτέμβριος 2009, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the RDR in European Rural Areas, RURAL ECMOD (JRC – IPTS Contract 151408-2009-A08-GR)», Αύγουστος 2009 – Απρίλιος 2011, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Adaptive Strategies to Mitigate the Impacts of Climate Change on European Freshwater Ecosystems - REFRESH (FP7 – Environment – 244121)», Φεβρουάριος 2010 – 2014, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- «Evaluation of Measures Applied Under the CAP to the Cereals Sector (Framework Contract No. 30-CE-0227216/00-82)», December 2011 -

November 2012, Φορέας Χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- «Dicode - Mastering Data – Intensive Collaboration & Decision Making», Dicode Project, 2010 - 2013

Όπως φαίνεται από την παραπάνω λίστα, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διεκδικήσει με επιτυχία και έχουν εκπονήσει σειρά ερευνητικών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από ελληνικούς φορείς αλλά και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μάλιστα τα τελευταία τρία χρόνια, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν ως επιστημονικοί υπεύθυνοι ή ερευνητές σε 5 Διεθνή και 10 Ελληνικά ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα. Σε αρκετές περιπτώσεις, τα συγκεκριμένα προγράμματα εκπονήθηκαν σε συνεργασία με Πανεπιστήμια του εξωτερικού, με αποτέλεσμα τη διαρκή μεταφορά εξειδικευμένης γνώσης από και προς τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Επίσης, θα πρέπει να τονισθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ανέλαβαν το ρόλο του Συντονιστή και Επιστημονικού Υπευθύνου των προγραμμάτων αυτών. Το ποσοστό των μελών ΔΕΠ που ανέλαβαν ερευνητικά προγράμματα κατά την τελευταία ακαδημαϊκή εξαετία ανέρχεται σε 71,4%. Τέλος, σε περίπου 50% των παραπάνω προγραμμάτων συμμετείχαν μεταδιδακτορικοί φοιτητές και εξωτερικοί συνεργάτες.

5.3 Ερευνητικές Υποδομές

Στο Τμήμα δεν υφίστανται θεσμοθετημένα ερευνητικά εργαστήρια. Ωστόσο, οι διαθέσιμες υποδομές για τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας (Η/Υ, εκτυπωτές, σύνδεση στο διαδίκτυο, προγράμματα λογισμικού, διεθνείς βάσεις δεδομένων, βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων) κρίνονται επαρκείς, με εξαίρεση την κατά καιρούς μη δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικά περιοδικά συγκεκριμένων ειδικοτήτων ή εκδοτικών οίκων λόγω ανεπαρκούς κεντρικής χρηματοδότησης. Το τελευταίο ζήτημα δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί από το Τμήμα.

Όπως προκύπτει από την αρκετά εντατική ενασχόληση των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με την έρευνα, η χρήση των ερευνητικών υποδομών είναι αρκετά εντατική.

Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος ανανεώνονται όταν προκύψει σχετική ανάγκη λόγω λειτουργικής απόσβεσής τους. Η ηλικία του εξοπλισμού των εργαστηρίων Η/Υ είναι κατά μέσο όρο περίπου 5 έτη σύμφωνα με εκτιμήσεις του Τμήματος. Από το 2012-2013 άρχισε η σταδιακή ανανέωσή του κεντρικού εργαστηρίου Η/Υ του ΤΟΕ (καλύπτει κυρίως τις ανάγκες του ΠΠΣ), με αντικατάσταση όλων των παλαιών υπολογιστών και του λογισμικού, ενώ κατά το

τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 έχει προγραμματιστεί και η ανανέωση/επαναλειτουργία του μικρότερου εργαστηρίου Η/Υ (το οποίο καλύπτει κυρίως ανάγκες του ΜΔΕ). Σε ότι αφορά τους Η/Υ των μελών ΔΕΠ, στελεχών της Γραμματείας και του Αναγνώστηριου, καθώς και των φοιτητών του ΠΔΣ, η ηλικία τους υπολογίζεται κατά μέσο όρο σε 2,5 έτη και οι όποιες ανάγκες για ανανέωση μπορούν καλύπτονται από τους πόρους του Τακτικού Προϋπολογισμού του ΤΟΕ. Η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών επίσης καλύπτεται από το Τακτικό Προϋπολογισμό του Τμήματος ή/και από τους πόρους του ΠΔΕ που προέρχονται από το ΠΠ.

Η επίδοση της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών μπορεί να αποτιμηθεί από τον υψηλό κατά κανόνα αριθμό δημοσιεύσεων της ερευνητικής τους προσπάθειας σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, αλλά και από το πλήθος των ανακοινώσεων τους σε διεθνή/ανταγωνιστικά επιστημονικά συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες. Επίσης η παραπάνω δραστηριοποίηση των μελών ΔΕΠ αποδεικνύει την έμφαση που δίδεται από το Τμήμα στη παραγωγή και διάδοση της επιστημονικής γνώσης.

5.4 Επιστημονικές Δημοσιεύσεις των Μελών ΔΕΠ του Τμήματος

Με δεδομένη την εξαιρετικά υψηλή αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στο ΤΟΕ, το συνολικό δημοσιευμένο έργο των Μελών ΔΕΠ του Τμήματος κρίνεται ως αρκετά ικανοποιητικό, τόσο ποσοτικά (αφού μια δημοσίευση σε ένα διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κύρος σπάνια ολοκληρώνεται σε χρονικό διάστημα μικρότερο των δυο ετών), όσο και ποιοτικά. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 15 του Παράρτημα V, παρουσίασε σχετικά σταθερή πορεία κατά την (ακαδημαϊκή) πενταετία 2007-2008/2011-2012, ενώ η κάμψη που φαίνεται να εμφανίζει το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 είναι καθαρά συγκυριακή και αναμένεται σύντομα να αντιστραφεί, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με κριτές, καθώς υπάρχει ήδη ένας ικανοποιητικός αριθμός δημοσιευμένων εργασιών των μελών ΔΕΠ για το 2013-2014 (στο Παράρτημα II της Έκθεσης παρουσιάζονται ενδεικτικές δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές για το 2013).

Διάγραμμα 5.1

*με βάση τα στοιχεία στο Παράρτημα II

Κατά την (ακαδημαϊκή) τριετία 2010-2011/2012-2013, από τα Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος δημοσιεύτηκαν συνολικά 119 εργασίες, η κατανομή των οποίων παρουσιάζεται παρακάτω στον Πίνακα 5.1. Ειδικότερα, και σύμφωνα με τους Πίνακες του Παραρτήματος V, κατά το έτος 2010 δημοσιεύτηκαν 36 εργασίες (κατά μέσο όρο 2,6 εργασίες ανά μέλος ΔΕΠ), το 2011 δημοσιεύτηκαν 55 εργασίες (κατά μέσο όρο 3,9 ανά μέλος ΔΕΠ), ενώ το 2012 ο αριθμός των συνολικών δημοσιεύσεων ήταν 28 (κατά μέσο όρο 2 ανά μέλος ΔΕΠ).

Πίνακας 5.1 Δημοσιευμένο Έργο μελών ΔΕΠ, 2010-2012

Είδος Εργασίας	2010	2011	2012	Σύνολο
<i>Βιβλία/Μονογραφίες</i>	4	1	3	8
<i>Επιστημονικά Περιοδικά</i>	10	14	6	30
<i>Πρακτικά Συνεδρίων</i>	4	11	8	23
<i>Κεφάλαια σε Συλλογικά Έργα</i>	2	6	2	10
<i>Άλλες Εργασίες</i>	10	12	0	22
<i>Ανακοινώσεις σε Επιστημονικά Συνέδρια</i>	6	4	9	19
<i>Βιβλιοκρισίες</i>		7		7
Σύνολο	36	55	28	119

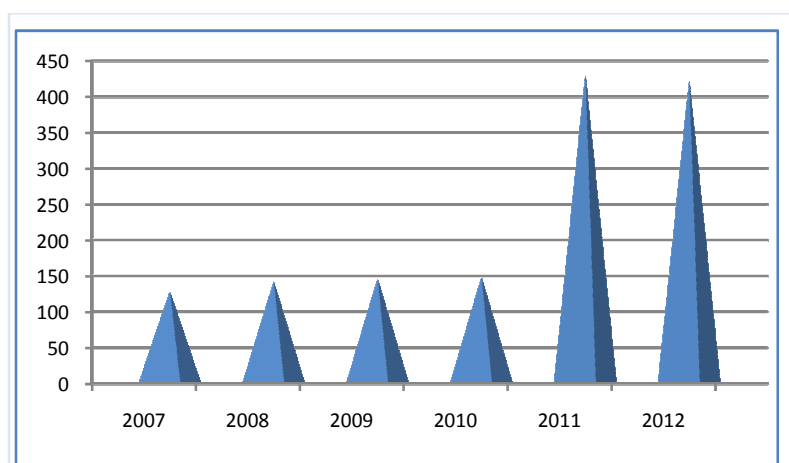
Για το 2012, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ αφορούν:

- 3 βιβλία/μονογραφίες
- 6 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- 8 εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- 2 εργασίες σε συλλογικούς τόμους
- 9 ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές

5.5 Αναγνώριση του Ερευνητικού Έργου του Τμήματος

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 16 του Παραρτήματος, κατά τη τελευταία (ακαδημαϊκή) εξαετία, ο αριθμός των ετεροαναφορών στο δημοσιευμένο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ υπήρξε υψηλός, και παράλληλα, γνώρισε σταθερή άνοδο, η οποία το 2011-2012 και 2012-2013 κατέστη εντυπωσιακή (420 και 415 ετεροαναφορές αντίστοιχα, σε σχέση με ένα μέσο όρο περίπου 120 για τα έτη 2007-2010). Όπως σημειώθηκε και σε προηγούμενο τμήμα της Έκθεσης, στο πλαίσιο δύο πρόσφατων προσπαθειών αξιολόγησης των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα, οι συγκεκριμένες επιδόσεις σε ότι αφορά τόσο τις δημοσιεύσεις όσο και τις ετεροαναφορές έφεραν το Τμήμα στην δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα μεταξύ δέκα Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 5.2: Ετεροαναφορές στο συνολικό δημοσιευμένο έργο των μελών ΔΕΠ

Ειδικότερα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 16 του Παραρτήματος V, κατά το διάστημα 2007-2012, υπήρξαν συνολικά:

- 1328 ετεροαναφορές σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ

- 9 αναφορές ειδικού/επιστημονικού τύπου σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ
- 16 βιβλιοκρισίες τρίτων για βιβλία μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ
- 30 συμμετοχές μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ σε Επιτροπές Διεθνών Επιστημονικών Συνεδρίων
- 15 συμμετοχές μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ σε Συντακτικές Επιτροπές Επιστημονικών Περιοδικών
- 18 προσκλήσεις προς μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ από ακαδημαϊκούς και επιστημονικούς φορείς για διαλέξεις και παρουσιάσεις

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν κατ' επανάληψη διατελέσει κριτές σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά περιοδικά.

5.6 Ερευνητικές Συνεργασίες του Τμήματος

Το Τμήμα έχει ερευνητικές συνεργασίες με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, όπως:

- Με το Τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών και το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, στο πλαίσιο του Ενδοπανεπιστημιακού Ερευνητικού Δικτύου ΕΜΑΚΙ – Economics and Management of Knowledge and Innovation (Καθηγητής Κων/νος Τσεκούρας).
- Με τα Τμήματα Αρχιτεκτόνων, Πολιτικών Μηχανικών και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων για την αναδιάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών του Δήμου Πατρέων και του λιμένος της Πάτρας.
- Με το Τμήμα Βιολογίας στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος REFRESH (FP7).

Παράλληλα, στο πλαίσιο διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων, το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με μεγάλο αριθμό Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων του Εξωτερικού, όπως (ενδεικτικά):

- University of Aberdeen, UK.
- University College London, UK.
- Nordregio, Sweden.
- University of Helsinki, Finland.

- University of Bologna, Italy.
- Research Institute of Agricultural Economics, Czech Republic.
- LEI – DLO, The Netherlands.
- Humboldt University of Berlin, Germany.
- Institute for European Environmental Policy, UK.
- INEA, Italy.
- INRA, France.
- Von Thunnen Institute, Germany.
- University of Cordoba, Spain.
- The James Hutton Institute, UK.
- University of Reading, UK.
- Finnish Environmental Institute, Finland.
- Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden.
- Autonomous University of Barcelona, Spain.
- University of Barcelona, Spain.
- Norwegian Institute for Agricultural and Environmental Research, Norway.

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 17 του Παραρτήματος V, το 2012 υπήρχαν 3 συμμετοχές μελών ΔΕΠ ως συνεργάτες σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα. Παράλληλα, 4 μέλη ΔΕΠ χρηματοδοτήθηκαν από προγράμματα έρευνας και 2 μέλη ΔΕΠ διετέλεσαν σε διοικητικές θέσεις σε ακαδημαϊκούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες.

5.7 Διακρίσεις και Βραβεία Ερευνητικού Έργου που έχουν Απονεμηθεί σε Μέλη του Τμήματος

Άλλες σημαντικές δραστηριότητες μελών ΔΕΠ του Τμήματος που συνδέονται με το δημοσιευμένο ερευνητικό τους έργο κατά την τελευταία πενταετία έχουν ως εξής:

- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος είναι Senior Fellow στο Research Institute of Economic Analysis (RCEA) του Πανεπιστημίου της Bologna.
- Τρία μέλη ΔΕΠ βραβεύτηκαν από την Ακαδημία Αθηνών για την καλύτερη επιστημονική εργασία στην Οικονομική Επιστήμη (2008).
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος είναι Associate Editor του επιστημονικού περιοδικού The Review of Economic Analysis.

- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος εκλέχθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της European Association of Agricultural Economists (2005-2008 και 2008-2011).
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διετέλεσε μέλος του Editorial Board του επιστημονικού περιοδικού Eurochoices (2008-2011).
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διετέλεσε Επισκέπτης Καθηγήτης στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι και τιμήθηκε με το χάλκινο μετάλλιο του Πανεπιστημίου για την ερευνητική του δραστηριότητα στο γνωστικό του αντικείμενο.
- Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διατελεί εξωτερικός συνεργάτης του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου.

6. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

6.1 Αποτελεσματικότητα των Διοικητικών και Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Γραμματεία αποτελεί την Κεντρική Διοικητική Υπηρεσία του Τμήματος. Οι κύριες αρμοδιότητές της είναι :

- Η διοικητική σύνδεση του Τμήματος Επιστημών με το Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Η διαχείριση εισερχομένων - εξερχομένων εγγράφων.
- Οι εγγραφές νέων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και οι υποτροφίες.
- Το οποιοδήποτε διοικητικό - λειτουργικό θέμα σχετικό με το Πρόγραμμα Σπουδών (βαθμολογία, μαθήματα, κατάλογοι πτυχιούχων, ορκωμοσία).
- Τα πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας, τα πιστοποιητικά φοίτησης, τα αντίγραφα πτυχίου, τα αποφοιτήρια (διαγραφές), η αναστολή σπουδών.
- Η ανάρτηση γενικών ανακοινώσεων και των αποτελεσμάτων των εξετάσεων στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 η Γραμματεία του Τμήματος ήταν στελεχωμένη με τη Γραμματέα και 4 διοικητικούς υπαλλήλους. Οι λειτουργίες της Γραμματείας του ΤΟΕ είναι στο σύνολό τους μηχανογραφημένες, ενώ όλα τα στελέχη της είναι εφοδιασμένα με υψηλών προδιαγραφών Η/Υ και εκτυπωτή.

Η οργάνωση της Γραμματείας κρίνεται ως απόλυτα ικανοποιητική. Υπάρχει ορθολογική κατανομή καθηκόντων ανάμεσα στις 4 διοικητικές υπαλλήλους, και εξαιρετικά αποτελεσματικός συντονισμός των εργασιών της Γραμματείας από τη Γραμματέα του Τμήματος. Η συνεργασία μεταξύ της Γραμματέως και του Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Τμήματος είναι επίσης απόλυτα ικανοποιητική.

Ως απόλυτα αποτελεσματική κρίνεται και η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με τη κεντρική διοίκηση του Πανεπιστημίου, συμπεριλαμβανομένου και της ΜΟΔΙΠ. Η συνεργασία αυτή είναι στενή και (σε ότι μας αφορά) η κεντρική διοίκηση του ΠΠ είναι αρωγός στη προσπάθεια βελτίωσης της λειτουργίας του ΤΟΕ. Επίσης, η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της ΒΥΠ είναι απόλυτα ικανοποιητικές για τις ανάγκες του ΤΟΕ.

Η Γραμματεία δέχεται τους φοιτητές του Τμήματος καθημερινά από τις 10:00 έως τις 12:00 το πρωί και εξυπηρετεί τις ανάγκες της διοίκησης και των μελών ΔΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας. Γενικά, οι παρεχόμενες υπηρεσίες εκ μέρους της Γραμματείας προς τους φοιτητές κρίνονται ως απόλυτα αποτελεσματικές.

Υπεύθυνος του Κεντρικού Εργαστηρίου Πληροφορικής του ΤΟΕ είναι μέλος ΕΤΕΠ με εξειδίκευση στην πληροφορική, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την λειτουργία του συγκεκριμένου εργαστηρίου και τη λειτουργία του δικτύου του Τμήματος, ενώ παράλληλα συμβάλλει αποτελεσματικά στην ομαλή λειτουργία των Η/Υ του Τμήματος.

Το Κεντρικό Εργαστήριο Πληροφορικής του ΤΟΕ είναι εξοπλισμένο με 40 Η/Υ, στα οποία οι φοιτητές έχουν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση εντός και εκτός ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών του Τμήματος.

Ωστόσο, όπως και στη περίπτωση των αιθουσών διδασκαλίας, ενώ οι εγκαταστάσεις του συγκεκριμένου εργαστηρίου είναι ποιοτικές και κατάλληλες, δεν είναι επαρκείς για τις ανάγκες όλων των φοιτητών του ΤΟΕ. Ο εργαστηριακός εξοπλισμός (Η/Υ, εκτυπωτές, κεντρική μονάδα, κλπ.) κρίνεται ικανοποιητικός αλλά δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάλογος με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ. Το Τμήμα για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, έχει προγραμματίσει μέσα στο ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 την ανανέωση/επαναλειτουργία του μικρότερου εργαστηρίου Η/Υ που διαθέτει το ΤΟΕ (χωρητικότητας 15 Η/Υ). Ήδη έχουν αγοραστεί για το εργαστήριο αυτό νέοι υπολογιστές υψηλής ισχύος, καθώς και ανάλογο λογισμικό, ενώ έχει προγραμματιστεί και η σταδιακή αναμόρφωση της αίθουσας. Το συγκεκριμένο εργαστήριο αναμένεται να συμβάλλει στην αποσυμφόρηση του κεντρικού εργαστηρίου και επίσης να εξυπηρετήσει ανάγκες που προκύπτουν από το ΠΜΣ.

Σε ότι αφορά το προσωπικό του κεντρικού εργαστηρίου, οι ανάγκες του Τμήματος για την συγκεκριμένη ειδικότητα και ο φόρτος εργασίας του εν λόγω μέλους ΕΤΕΠ (οργάνωση και συντήρηση κεντρικού εργαστηρίου, επίβλεψη εξοπλισμού πληροφορικής μελών ΔΕΠ κλπ.) συνηγορούν για την διάθεση στο Τμήμα ενός ακόμα μέλους ΕΤΕΠ με ειδικότητα στη πληροφορική. Σε αυτό συνηγορεί και η αναμενόμενη ανανέωση/επαναλειτουργία του μικρού εργαστηρίου Η/Υ κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, στους χώρους του Τμήματος λειτουργεί Αναγνωστήριο για τους προπτυχιακούς φοιτητές, στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα (για ανάγνωση και σύντομο δανεισμό), καθώς και συγγράμματα αναφοράς και Η/Υ που συνδέονται με την Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΠΠ. Υπεύθυνη του Αναγνωστηρίου είναι μέλος ΕΤΕΠ του ΤΟΕ. Η λειτουργία του Αναγνωστηρίου κρίνεται ως αποτελεσματική και επαρκής για τις ανάγκες του Τμήματος.

6.2 Υπηρεσίες Φοιτητικής Μέριμνας

Το Τμήμα εφαρμόζει το θεσμό του Συμβούλου Καθηγητή. Ειδικότερα, έχουν ορισθεί ένας Σύμβουλος Καθηγητής ανά έτος σπουδών και ένας για Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Η υποστήριξη της πρόσβασης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση ΤΠΕ είναι αποτελεσματική και αφορά επαρκείς σχετικές υποδομές, τη διασύνδεση των αμφιθεάτρων με το Κεντρικό Δίκτυο και την διαθεσιμότητα διαδραστικού πίνακα για τις ανάγκες του ΠΜΣ.

Οι περισσότερο οικονομικά αδύναμοι φοιτητές υποστηρίζονται από τις υποτροφίες Α. Μετζελόπουλου, με την προϋπόθεση να έχουν πολύ καλές επιδόσεις στις σπουδές τους. Στην σχετική επιτροπή του ΠΠ για τις υποτροφίες αυτές συμμετέχει και μέλος ΔΕΠ του ΤΟΕ.

Για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών, το Τμήμα οργανώνει κάθε χρόνο Εκδήλωση Υποδοχής τους, διανέμει τον Ελληνικό Οδηγό Σπουδών και άλλο πληροφοριακό υλικό και συμμετέχει στη διοργάνωση (από άλλες υπηρεσίες του ΠΠ) της παρουσίασης των υποδομών του Πανεπιστημίου (Γυμναστήριο, Βιβλιοθήκη, Μουσείο, κλπ.).

Σε γενικές γραμμές, οι φοιτητές συμμετέχουν αρκετά ενεργά στη ζωή του Τμήματος. Σημαντικό ποσοστό αυτών παρακολουθεί τις διαλέξεις των μαθημάτων (αν και λόγω της οικονομικής κρίσης παρατηρείται μια σχετική μείωση), αξιοποιεί το Εργαστήριο Η/Υ και το Αναγνωστήριο και συμμετέχει στα Σεμινάρια που διοργανώνει το Τμήμα.

6.3 Υποδομές που Χρησιμοποιεί το Τμήμα

Το ΠΠΣ του ΤΟΕ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 χρησιμοποίησε 4 αίθουσες διδασκαλίας και ένα εργαστήριο Η/Υ, με την εξής χωρητικότητα:

Αριθμός Αιθουσών διδασκαλίας	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στις αίθουσες				Αριθμός Εργαστηρίων	Αριθμός θέσεων εκπαίδευσης στα εργαστήρια			
	0-50	51-100	101-200	<200		0-50	51-100	101-200	<200
4			3	1	1	1			

Αντίστοιχα, το ΠΜΣ χρησιμοποιεί μία αίθουσα (ΠΑΜ2) χωρητικότητας 30 ατόμων.

Οι εν λόγω αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και υποδομές εγκατάστασης υποστηρικτικού εξοπλισμού για την πραγματοποίηση διαλέξεων, ενώ χωροθετούνται πλησίον των γραφείων των μελών ΔΕΠ και της Γραμματείας του Τμήματος. Ωστόσο, η διάσπαρτη χωροθέτηση των αιθουσών δημιουργεί προβλήματα συνοχής στους φοιτητές. Περαιτέρω προβλήματα δημιουργούνται όταν οι καιρικές συνθήκες είναι άσχημες. Στο πλαίσιο αυτό, το ΤΟΕ πρόσφατα κατασκεύασε στέγαστρα έξω από τις αίθουσες διδασκαλίας για την προφύλαξη των φοιτητών από τις κακές καιρικές συνθήκες. Πιο μακροχρόνια, η μετεγκατάσταση του ΤΟΕ σε ενιαίο κτίριο είναι επιτακτική.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των εγγεγραμμένων φοιτητών στο ΠΠΣ, το Τμήμα προσπαθεί, ειδικά για τα υποχρεωτικά μαθήματα, να κατανέμει τους φοιτητές σε δυο τμήματα, ανάλογα με τον αριθμό μητρώου τους. Σαν αποτέλεσμα, και δεδομένου του σχετικά μεγάλου αριθμού των μαθημάτων επιλογής, ο βαθμός χρήσης των αιθουσών είναι εξαιρετικά εντατικός και πολλές φορές υφίσταται δυσκολία στην σύνταξη ενός ορθολογικού προγράμματος μαθημάτων. Ως και τούτου, κρίνεται απαραίτητη η αύξηση του αριθμού των αιθουσών διδασκαλίας του ΠΠΣ κατά τουλάχιστον μια αίθουσα.

Ο υποστηρικτικός εκπαιδευτικός εξοπλισμός κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 περιελάμβανε προβολείς Η/Υ, προβολείς διαφανειών, φορητούς υπολογιστές, καθώς και μεγάλη οθόνη προβολής, ηχοσύστημα και έναν διαδραστικό Πίνακα τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από το ΠΜΣ. Ο εξοπλισμός αυτός κρίνεται κατάλληλος και ποιοτικός, και διευκολύνει το διδακτικό έργο των μελών ΔΕΠ.

Για την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το Τμήμα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 διέθετε Εργαστήριο Πληροφορικής εξοπλισμένο με 40 Η/Υ, στα οποία οι φοιτητές είχαν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση εντός και εκτός ωραρίου λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος. Οι εγκαταστάσεις του Εργαστηρίου είναι ποιοτικές και κατάλληλες, όμως δεν είναι επαρκείς για τις ανάγκες των φοιτητών του ΤΟΕ. Ο εργαστηριακός εξοπλισμός (Η/Υ, εκτυπωτές, κεντρική μονάδα, κλπ.) κρίνεται ικανοποιητικός αλλά δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάλογος με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ.

Υπεύθυνος του Εργαστηρίου είναι μέλος ΕΤΕΠ με εξειδίκευση στην πληροφορική. Οι ανάγκες όμως του Τμήματος για την συγκεκριμένη ειδικότητα και ο φόρτος εργασίας του εν λόγω μέλους ΕΤΕΠ (οργάνωση και συντήρηση εργαστηρίου, επίβλεψη εξοπλισμού πληροφορικής μελών ΔΕΠ) συνηγορούν για την διάθεση στο Τμήμα ενός ακόμα μέλους ΕΤΕΠ με ειδικότητα στη πληροφορική. Αυτό θα καταστεί ακόμα πιο επιτακτικό το 2013-2014 όταν θα επαναλειτουργήσει και το μικρό εργαστήριο Η/Υ του ΤΟΕ.

Για το ΠΔΣ υπάρχει ξεχωριστό κτίριο στο οποίο υπάρχουν 10 γραφεία για τους υποψηφίους διδάκτορες με τον κατάλληλο εξοπλισμό (Η/Υ, εκτυπωτές, σύνδεση στο διαδίκτυο), ο οποίος κρίνεται ποιοτικός και επαρκής.

Στους χώρους του Τμήματος λειτουργεί Αναγνωστήριο στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προσφερόμενα διδακτικά συγγράμματα. Υπεύθυνη αναγνωστηρίου είναι μέλος ΕΤΕΠ. Το Αναγνωστήριο έχει χωρητικότητα 30 ατόμων και κρίνεται ως ποιοτικά επαρκές και κατάλληλο για τις ανάγκες του Τμήματος.

Τα τεκμήρια της Βιβλιοθήκης κρίνονται ως επαρκή και ποιοτικά. Εδώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι πριν τέσσερα χρόνια, το Τμήμα πήρε απόφαση να μεταφέρει ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων και άλλου αντίστοιχου υλικού στη Κεντρική Βιβλιοθήκη του Π.Π. Επίσης, με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των σχετικών παραγγελιών και του προϋπολογισμού του ΠΠ, το ΤΟΕ ενέταξε τις συνδρομές τους σε επιστημονικά περιοδικά και σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, καθώς και τις παραγγελίες των βιβλίων, στη Κεντρική Βιβλιοθήκη.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, τόσο το Κεντρικό Εργαστήριο Η/Υ όσο και οι αίθουσες διδασκαλίας κρίνονται ανεπαρκείς σε σχέση με τον αριθμό των φοιτητών του ΤΟΕ.

Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι γίνεται συνεχής προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των αιθουσών διδασκαλίας με ανάλογο εξοπλισμό, οι τρεις από τις πέντε αίθουσες, καθώς και τα γραφεία των μελών ΔΕΠ, συχνά εμφανίζουν προβλήματα θέρμανσης/φωτισμού/ρωγμών δεδομένου ότι τα κτίρια είναι παλαιά. Γενικώς, η ποιότητα των κτισμάτων είναι προβληματική, ενώ η διάσπαρτη μορφή των κτιρίων επίσης δημιουργεί προβλήματα, ειδικά όταν οι καιρικές συνθήκες δεν είναι καλές. Επιπλέον, σε ότι αφορά τα Γραφεία των Μελών ΔΕΠ, η επάρκεια τους δεν θα ίσχυε εάν ο αριθμός των Μελών ΔΕΠ πλησίαζε αυτόν που προβλέπεται από το Ιδρυτικό ΦΕΚ και που παράλληλα προσεγγίζει τις ανάγκες του Τμήματος.

Στο ΤΟΕ οι υποδομές ΑΜΕΑ αφορούν ράμπες πρόσβασης σε δυο αίθουσες διδασκαλίας, τις τουαλέτες, στη Γραμματεία και το Εργαστήριο Πληροφορικής. Οι υποδομές αυτές έχουν ενισχυθεί και με ειδική τουαλέτα για ΑΜΕΑ και ράμπες πρόσβασης σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας.

Τέλος, η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στις υποδομές και τον εξοπλισμό του ΤΟΕ εξασφαλίζεται αποτελεσματικά από τη Διοίκηση του ΠΠ.

6.4 Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών από τις Υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

Οι υπηρεσίες του ΤΟΕ αξιοποιούν εντατικά τις ΤΠΕ. Αναλυτικότερα, οι κύριες χρήσεις ΤΠΕ αφορούν:

- Το σύνολο των λειτουργιών της Γραμματείας, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής καταχώρησης της βαθμολογίας των φοιτητών.
- Τη χρήση του διαδικτύου και της ιστοσελίδας του ΤΟΕ
- Τη χρήση προγραμμάτων λογισμικού.

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο (εντός της ιστοσελίδας του Τμήματος). Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώθηκε ριζικά πριν τρία χρόνια, ενώ μέρη του ανανεώνονται όταν παραστεί ανάγκη.

Η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα στη χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος εξασφαλίζεται μέσω:

- Της λειτουργίας των Επιτροπών Πληροφορικής και Υποδομών οι οποίες εισηγούνται στην ΓΣ για τις ανάγκες του Τμήματος
- Της στενής παρακολούθησης και τήρησης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Τμήματος
- Της συνεργασίας των αρμοδίων διοικητικών οργάνων με τους φοιτητές
- Της συμμετοχής του ΤΟΕ στα όργανα διαχείρισης πόρων του ΠΠ (Επιτροπές, Σύγκλητος).

Η ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού διασφαλίζεται μέσω της επίβλεψης της ανανέωσης του εξοπλισμού, της τήρησης των χρόνων λειτουργίας του και της αντικατάστασής του μέσω νέων παραγγελιών. Επίσης, για τη βελτίωση της ασφάλειας των γραφείων των Μελών ΔΕΠ, της Γραμματείας και των αιθουσών διδασκαλίας έχει εγκατασταθεί κατάλληλος εξοπλισμός (κλειδαριές και συναγερμός) και γίνεται χρήση των υπηρεσιών εταιρίας ασφάλειας.

6.5 Διαφάνεια και Αποτελεσματικότητα στη Διαχείριση Οικονομικών Πόρων

Η διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων εξασφαλίζεται ως εξής:

- Η Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων συνεργάζεται με τα μέλη ΔΕΠ, τη Γραμματεία, τα μέλη ΕΤΕΠ και τους φοιτητές του Τμήματος και υποβάλλει πρόταση κατανομής του προϋπολογισμού.
- Η πρόταση αυτή συζητείται στη ΓΣ, η οποία λαμβάνει τη τελική απόφαση.
- Μέλος ΕΤΕΠ συνεργάζεται με την Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων για την παρακολούθηση της καλής εκτέλεσης του προϋπολογισμού και τη τήρηση της διαδικασίας που υιοθετεί το ΠΠ για το δημόσιο λογιστικό και την Διαύγεια.
- Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους, η Επιτροπή Οικονομικών Θεμάτων συντάσσει απολογισμό, ο οποίος στη συνέχεια συζητείται και εγκρίνεται από τη ΓΣ του Τμήματος.

7. ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

7.1 Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ Φορείς

Κατά την τελευταία πενταετία υλοποιήθηκαν από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τα εξής έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς:

- Δυο μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είναι Πρόεδρος και Μέλος του ΔΣ αντίστοιχα, του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών
- Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών Δήμου Πατρέων: στο έργο συμμετείχαν 2 μέλη ΔΕΠ και 2 διδακτορικοί φοιτητές
- Οι Οικονομικές Επιπτώσεις του Λιμένα στην Τοπική Οικονομία της Πάτρας: στο έργο συμμετείχαν 3 μέλη ΔΕΠ και μια διδακτορική φοιτήτρια
- Μέλος ΔΕΠ συμμετείχε στην Επιτροπή Σχεδιασμού του Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013
- Μέλος ΔΕΠ συμμετείχε στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, 2007-2013 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αλλά και σε διάφορες επιτροπές του ΥΠΑΑΤ για την αγροτική πολιτική και την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Η συνεργασία των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ με τους ανωτέρω ΚΠΠ φορείς αναγνωρίστηκε στην επίσημη αλληλογραφία των φορέων (στο πλαίσιο των ως άνω έργων) και προβλήθηκε μέσω ημερίδων και δημοσιευμάτων του τύπου.

7.2 Δυναμική του Τμήματος για Ανάπτυξη Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς

Άποψη των μελών ΔΕΠ και των οργάνων του ΤΟΕ είναι ότι η δραστηριοποίηση του Τμήματος στην εφαρμοσμένη έρευνα και οι διακρίσεις των μελών ΔΕΠ σε αυτή συνιστούν τον καλύτερο τρόπο ανάπτυξης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Σε περίπτωση ύπαρξης προτάσεων συνεργασίας αυτές αντιμετωπίζονται θετικά από την ΓΣ του Τμήματος.

Σε γενικές γραμμές η ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών αντιμετωπίζεται θετικά από τα μέλη ΔΕΠ και τους ΚΠΠ φορείς. Τέλος, για τις εν λόγω συνεργασίες αξιοποιούνται οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος.

7.3 Δραστηριότητες του Τμήματος προς την Κατεύθυνση της Ανάπτυξης και Ενίσχυσης Συνεργασιών με ΚΠΠ Φορείς

Τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς δημοσιοποιούνται στον τύπο και ιδίως σε αυτόν των Πατρών. Επίσης, το Τμήμα συμμετέχει σε εκδηλώσεις (π.χ. Φόρουμ Ανάπτυξης) και ενημερώνει τους φορείς για το παραγόμενο από αυτό έργο.

7.4 Σύνδεση της Συνεργασίας με ΚΠΠ Φορείς με την Εκπαιδευτική Διαδικασία

Δεν κρίνεται σκόπιμη η συνεργασία με ΚΠΠ φορείς στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

7.5 Συμβολή του Τμήματος στην Τοπική, Περιφερειακή και Εθνική Ανάπτυξη

Οι υπάρχουσες συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς κρίνονται γενικά ως σταθερές, αφού θεωρούμε ότι και τα δυο μέρη εκπλήρωσαν τις προσδοκίες τους από τις συνεργασίες αυτές. Ιδιαίτερα η συνεργασία με τον Δήμο Πατρέων είναι στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασής του με το ΠΠ.

Κατά τη τελευταία εξαετία, το Τμήμα έχει εκπροσωπηθεί σε τοπικούς και περιφερειακούς φορείς όπως το Περιφερειακό Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής, το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, τη Δημοτική Αναπτυξιακή Επιχείρηση Πάτρας (μέλος ΔΣ) και το Περιφερειακό Συμβούλιο (μέλος). Επίσης, το Τμήμα έχει συμμετάσχει σε εκπόνηση του Σχεδίου του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης της Νομαρχιακής Εταιρείας Ανάπτυξης.

Η διάδραση του ΤΟΕ με άλλα ομοειδή Τμήματα γίνεται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Οικονομικών Τμημάτων. Επίσης το ΤΟΕ συμμετέχει σε περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά δίκτυα μέσω:

- της ιδιότητάς του ως μέλους της Ένωσης των Οικονομικών Πανεπιστημίων της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης και της Παρευξείνιας Ζώνης (ASECU).
- της σταθερής συνεργασίας με ιδρύματα του εξωτερικού στο πλαίσιο διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων (FP, ESPON).
- της συμμετοχής του σε προγράμματα Intereg και Equal μέσω του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης
- της συμμετοχής του σε ερευνητικά προγράμματα του ΕΣΠΑ (Ηράκλειτος, Θαλής, Μετά-διδακτορική έρευνα).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ένας σημαντικός αριθμός μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ συμμετέχει ενεργά στη Διοίκηση του Πανεπιστημίου Πατρών (για παράδειγμα: 1 Μέλος ΔΕΠ διατελεί Αναπληρωτής Αντιπρύτανης Οικονομικών Υποθέσεων, 1 Μέλος ΔΕΠ διατελεί Πρόεδρος της Εταιρίας Αξιοποίησης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου και 1 Μέλος ΔΕΠ του ΤΟΕ διατελεί μέλος της Εφορείας ΒΥΠ).

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

8.1 Συμπεράσματα – Θετικά/Αρνητικά Σημεία του Τμήματος

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε στις προηγούμενες ενότητες της Έκθεσης, τα κυριότερα θετικά στοιχεία του ΤΟΕ έχουν ως εξής:

- i. **Μέλη ΔΕΠ:** Παρά τον μικρό τους αριθμό, τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ εξειδικεύονται σε ποικίλα γνωστικά και ερευνητικά αντικείμενα της Οικονομικής Επιστήμης. Τα αντικείμενα αυτά καλύπτουν τόσο τα βασικά όσο και πλέον εξειδικευμένα γνωστικά πεδία της Οικονομικής Επιστήμης με έμφαση στην Εφαρμοσμένη Οικονομική.
- ii. **Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών:** Μετά τις αναθεωρήσεις/μεταβολές που έλαβαν χώρα, το ΠΠΣ του ΤΟΕ εμπλουτίστηκε με νέα, σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα. Στις ημέρες μας, το ΠΠΣ του ΤΟΕ καλύπτει τόσο το σύνολο των «παραδοσιακών» γνωστικών πεδίων όσο και σχετικά σύγχρονα γνωστικά πεδία της οικονομικής επιστήμης. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ παρακολουθούν τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη, και ειδικότερα στα γνωστικά τους αντικείμενα, μέσω της διεθνούς παρουσίας τους (δημοσιεύσεις/συνέδρια), της διεξαγωγής έρευνας και των συνεργασιών (ερευνητικά προγράμματα) με άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού και η διαδικασία αυτή οδηγεί στην επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των αντίστοιχων διδακτικών μεθόδων. Ιδιαίτερο ρόλο στην συγκεκριμένη επικαιροποίηση έχει η ενσωμάτωση των μεθόδων και αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ στο περιεχόμενο των μαθημάτων.
- iii. **Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών:** Το ΠΔΣ του ΤΟΕ παρέχει εξειδικευμένες, υψηλού επιπέδου γνώσεις στην Οικονομική Επιστήμη. Είναι προσανατολισμένο προς ένα σημαντικό για την εν λόγω επιστήμη (αλλά ίσως αρκετά ευρύ) γνωστικό αντικείμενο (Εφαρμοσμένη Οικονομική), ενώ παράλληλα παρέχει σύγχρονη γνώση σε γνωστικά αντικείμενα που σχετίζονται με εργαλεία της οικονομικής επιστήμης τα οποία στις ημέρες μας είναι απαραίτητα για έναν σύγχρονο οικονομολόγο, κάτοχο διδακτορικού διπλώματος.
- iv. **Ερευνητική Δραστηριότητα:** Σημαντικές είναι οι διακρίσεις του ΤΟΕ στον τομέα της έρευνας. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν αναπτύξει ερευνητική

δραστηριότητα στα κυριότερα σύγχρονα γνωστικά πεδία της οικονομικής επιστήμης και έχουν διεκδικήσει με επιτυχία και εκπονήσει σειρά ερευνητικών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους φορείς του εξωτερικού και εσωτερικού. Η επίδοση της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος μπορεί να αποτιμηθεί από τον υψηλό, σε σχέση με τους υπάρχοντες πόρους, αριθμό δημοσιεύσεων της ερευνητικής προσπάθειας των μελών ΔΕΠ σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές, τον αριθμό των ανακοινώσεών τους σε διεθνή/ανταγωνιστικά επιστημονικά συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες, αλλά και από την σταθερή άνοδο των ετεροαναφορών που δέχεται το ερευνητικό τους έργο.

- v. **Οργανωτική Λειτουργία:** Από τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας η δραστηριοποίηση της Διοίκησης και των στελεχών του ΤΟΕ έχουν οδηγήσει στη σημαντική αναβάθμιση της οργανωτικής του λειτουργίας καθώς και στην αναβάθμιση/ανανέωση των υλικοτεχνικών του υποδομών και εξοπλισμού. Με δεδομένους τους υπάρχοντες περιορισμούς σε ότι αφορά το προσωπικό, η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών κρίνεται ικανοποιητική, ενώ οι υπηρεσίες που αφορούν τόσο το εκπαιδευτικό και ερευνητικό όσο και το διοικητικό έργο του Τμήματος αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες της τεχνολογίας.

Από την άλλη πλευρά, τα κυριότερα αρνητικά στοιχεία περιλαμβάνουν:

- i. **Στελέχωση Τμήματος:** Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών είναι υποστελεχωμένο όσον αφορά το μόνιμο διδακτικό/ερευνητικό προσωπικό του με βάση το ΠΔ ίδρυσής του. Ο μικρός αριθμός των μελών ΔΕΠ δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του Τμήματος, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν συνάδελφοι με επαρκώς συναφή, σε σχέση με συγκεκριμένα μαθήματα, γνωστικά αντικείμενα. Αυτό έχει αρνητική επίδραση στην προσπάθεια συνεχούς βελτίωσης των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών καθώς περιορίζει τον αριθμό των προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής στο προπτυχιακό επίπεδο. Επίσης, ο μικρός αριθμός των μελών ΔΕΠ περιορίζει την ανάπτυξη στρατηγικής διεθνούς κινητικότητας των μελών ΔΕΠ αλλά και την συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς. Περαιτέρω, το ΤΟΕ είναι υποστελεχωμένο και όσον αφορά τα μέλη ΕΤΕΠ, έχοντας μόνο 2 τέτοια μέλη σε σχέση με 6 που προκύπτει από το ΠΔ ίδρυσης του Τμήματος.
- ii. **Αναλογία (Κανονικών) Προπτυχιακών Φοιτητών/Διδασκόντων:** Με δεδομένη την υποστελέχωση του ΤΟΕ σε μόνιμο διδακτικό προσωπικό, τον δραστικό περιορισμό των διδασκόντων Π.Δ. 407/80 τα τελευταία χρόνια και

τον μεγάλο αριθμό των νεοεισερχόμενων προπτυχιακών φοιτητών κατ' έτος, η αναλογία φοιτητών προς διδάσκοντες στο ΤΟΕ κινείται σε επίπεδα υπερδιπλάσια του εθνικού μέσου όρου και τετραπλάσια από τους διεθνείς μέσους όρους. Περαιτέρω, η συγκεκριμένη αναλογία αυξήθηκε το 2012-2013 τόσο σε σχέση με το μέσο όρο της (ακαδημαϊκής) εξαετίας 2007-2008/2012-2013 όσο και σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012. Με δεδομένη τη βούληση του Τμήματος για διατήρηση και συνεχή βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, η συγκεκριμένη εξέλιξη δεν προάγει την επίτευξη των στόχων και σκοπών του και δυσκολεύει τον διαχωρισμό των φοιτητών σε βασικά μαθήματα σε τμήματα ώστε να μειώνεται το ακροατήριο. Επιπλέον, επηρεάζει και το ερευνητικό έργο του Τμήματος, αφού τόσο η κατάθεση εργασιών σε διεθνή περιοδικά υψηλού επιστημονικού κύρους όσο και η επιτυχής διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων προϋποθέτει έντονη προσπάθεια και διάθεση χρόνου.

- iii. **Ανεπάρκεια Πόρων για τη Λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών:** Οι ελλείψεις σε μόνιμο διδακτικό προσωπικό, η αβεβαιότητα που ενέχει η εξάρτηση του ΜΔΕ από εθελοντές επισκέπτες-Καθηγητές, η μειούμενη χρηματοδότηση για διδάσκοντες Π.Δ.407 τα τελευταία χρόνια καθώς και η μη δυνατότητα επιβολής διδασκτρων, οδήγησε αφ' ενός στην κατάργηση δυο κατευθύνσεων του ΜΔΕ το 2010 (δεν μπορούσαν να εξυπηρετηθούν αποτελεσματικά από τον αριθμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος, παρόλο που ήταν πολύ δημοφιλείς μεταξύ των φοιτητών) και αφετέρου στην προσωρινή αναστολή του κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 και 2012-2013. Το ΠΜΣ του Τμήματος αναγκαστικά λειτούργησε μόνο με τους διδακτορικούς φοιτητές το 2012-2013. Αυτή η εξέλιξη δημιουργεί προβλήματα, καθώς ένα ΠΜΣ που δεν διαθέτει μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε επίπεδο Μάστερ είναι δύσκολο να αποτελέσει πόλο έλξης υψηλής ποιότητας υποψηφίων διδασκτόρων καθώς και να προωθήσει συνεργασίες για Διατμηματικά Μεταπτυχιακά Προγράμματα.
- iv. **Ελλείψεις/Παλαιότητα Κτιριακών Υποδομών:** Λόγω του μεγάλου αριθμού προπτυχιακών φοιτητών, υπάρχει έλλειμμα όσον αφορά τον αριθμό των αιθουσών διδασκαλίας και των Εργαστηρίων Η/Υ, με αποτέλεσμα συχνά να παρατηρείται πρόβλημα δυνατότητας κατάρτισης ενός ορθολογιστικού προγράμματος μαθημάτων. Περαιτέρω, παρά τη συνεχή προσπάθεια βελτίωσης/αναβάθμισης της ποιότητας των κτιριακών υποδομών, αυτές εμφανίζουν ολοένα και περισσότερα προβλήματα λόγω παλαιότητας. Επιπλέον, η διάσπαρτη μορφή των κτιριακών εγκαταστάσεων δημιουργεί

προβλήματα συνεκτικότητας του ΤΟΕ και μειωμένης επαφής με τους φοιτητές.

8.2 Βραχυπρόθεσμο Σχέδιο Δράσης του ΤΟΕ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, ένα βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης του Τμήματος θα μπορούσε να περιλάβει τους εξής Άξονες:

- i. **Εξειδίκευση Ταυτότητας – Προσανατολισμός ΤΟΕ:** Με δεδομένη την πίεση σε ανθρώπινους πόρους, η ενδεδειγμένη διερεύνηση των γνωστικών πεδίων στα οποία το Τμήμα πρέπει να αποδώσει έμφαση κατά τα επόμενα χρόνια, τόσο σε ερευνητικό όσο και σε εκπαιδευτικό επίπεδο, φαίνεται να είναι αναγκαία. Παράγοντες που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν στο πλαίσιο μιας τέτοιας απόφασης περιλαμβάνουν τόσο τα γνωστικά/ερευνητικά πεδία στα οποία το Τμήμα έχει ελλείψεις, όσο και τις εξελίξεις στην Οικονομική Επιστήμη, τον προσανατολισμό άλλων ομοειδών Τμημάτων της χώρας και τον εκ μέρους τους ανταγωνισμό, τους τρόπους με τους οποίους αντιμετώπισαν το συγκεκριμένο θέμα διακεκριμένα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του εξωτερικού, τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί με την εφαρμογή του Σχεδίου ΑΘΗΝΑ, και τις ανάγκες των φοιτητών, και γενικότερα, της αγοράς εργασίας. Επίσης, σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να επανεξεταστεί η πολιτική του ΤΟΕ σχετικά με την περαιτέρω ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό των ήδη υπαρχόντων ερευνητικών ομάδων, αλλά και η πολιτική του σχετικά με τη δημιουργία Τομέων.
- ii. **Ισχυροποίηση και Στελέχωση:** Σημαντικό στοιχείο για την μελλοντική πορεία του Τμήματος είναι η δυνατότητα χρηματοδότησης νέων θέσεων μελών ΔΕΠ σε γνωστικά αντικείμενα στα οποία θα αποφασιστεί η περαιτέρω επικέντρωσή του. Χωρίς να μπορούν να παραβλεφθούν οι συνθήκες σχετικά με το θέμα των προσλήψεων από το Υπουργείο, το Τμήμα θα πρέπει να προσανατολίσει τις προσπάθειές του για ανεύρεση επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Αυτό προϋποθέτει το σχετικό προσανατολισμό του προγραμματισμού και των προκηρύξεων για νέα μέλη ΔΕΠ αλλά και μια συνεχή προσπάθεια προσέλκυσης μελών ΔΕΠ με υψηλό επίπεδο και βούληση να προσφέρουν στο Τμήμα. Παράλληλα, θα πρέπει να επιδιωχθεί η πρόσληψη τουλάχιστον ενός επιπλέον μέλους ΕΤΕΠ με εξειδίκευση στην Πληροφορική.
- iii. **Προσαρμογή/Αναβάθμιση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών:** Με δεδομένες τις υφιστάμενες δυσκολίες σε ανθρώπινους

πόρους, θα πρέπει επιτακτικά να επιδιωχθεί μια μείωση στον αριθμό των νεοεισερχόμενων φοιτητών καθώς και στη θέσπιση προαπαιτούμενων μαθημάτων. Επίσης, μολονότι το ΤΟΕ σήμερα προσφέρει ένα συνεκτικό ΠΠΣ, θα πρέπει εξεταστεί η δυνατότητα ενίσχυσης/εμπλουτισμού του με πρόσθετα μαθήματα επιλογής (π.χ. από άλλα τμήματα του ΠΠ). Περαιτέρω, το ΤΟΕ θα πρέπει να βρει τρόπους που θα στοχεύουν στην επέκταση της πρακτικής άσκησης και στην αύξηση της διεθνούς κινητικότητας των φοιτητών. Όσον αφορά το τελευταίο, στην προσπάθειά του να δημιουργήσει επιπλέον κίνητρα για μεγαλύτερη συμμετοχή προπτυχιακών φοιτητών στο Πρόγραμμα ERASMUS, το ΤΟΕ αποφάσισε να εισάγει από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 στο ΠΠΣ έξι «ελεύθερα μαθήματα επιλογής ERASMUS» (τρία το χειμερινό εξάμηνο και τρία το εαρινό εξάμηνο). Πρόκειται για μαθήματα τα οποία ένας εξερχόμενος φοιτητής μπορεί, κατόπιν εισήγησης του Συντονιστή ERASMUS, να μεταφέρει ως μαθήματα επιλογής στο πτυχίο του (αφού πρώτα έχει σε αυτά εξεταστεί επιτυχώς στη χώρα υποδοχής), ακόμη και αν δεν αντιστοιχούν πλήρως στα μαθήματα του ΠΠΣ του ΤΟΕ, αρκεί να είναι συναφή με το γενικότερο πεδίο της οικονομικής επιστήμης. Πιστεύουμε ότι αυτή η εξέλιξη θα αυξήσει αισθητά το ενδιαφέρον των φοιτητών για συμμετοχή στο Πρόγραμμα. Ήδη, για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 εννέα φοιτητές του ΤΟΕ θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα, σε σχέση με κανένα φοιτητή για το 2011-2012.

iv. Ισχυροποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: Σε ότι αφορά το ΜΔΕ, η βούλησή του ΤΟΕ για ένα διεθνώς ανταγωνιστικό ΜΔΕ θα πρέπει πιθανόν να οδηγήσει στη διερεύνηση αρκετών σημαντικών ζητημάτων. Μεταξύ αυτών, θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται:

- η διερεύνηση διαδικασιών ενίσχυσης της χρηματοδότησης του ΜΔΕ (π.χ. δυνατότητα επιβολής διδάκτρων)
- η τακτική μετάκληση προσκεκλημένων διδασκόντων από το εξωτερικό ή από άλλα ΑΕΙ της χώρας
- διεθνοποίηση του ΜΔΕ μέσω της διδασκαλία των μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα
- η έμφασή του σε μαθήματα εξειδίκευσης που να συνδέονται άμεσα με τη αγορά εργασίας
- συμμετοχή σε Διατμηματικά Μεταπτυχιακά Προγράμματα.

Σε ότι αφορά το ΠΔΣ, θα πρέπει να επιδιωχθεί τόσο η ενίσχυση της οικονομικής του ανεξαρτησίας όσο και η διεθνοποίησή του (μέσω της δυνατότητας εκπόνησης διατριβής στην Αγγλική γλώσσα).

- v. **Ερευνητική Δραστηριότητα:** Μια πιθανή απόφαση του ΤΟΕ σχετική με την περαιτέρω εξειδίκευση της ταυτότητας του ή/και θεσμοθέτηση Ερευνητικών Τομέων/Μονάδων δεν σημαίνει βέβαια τον «εξαναγκασμό» συναδέλφων έτσι ώστε αυτοί να ασχοληθούν με συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Ωστόσο, εάν το Τμήμα υιοθετήσει μια τέτοια επιλογή και οδηγηθεί στην επίσημη διαμόρφωση Μονάδων/Τομέων που ασχολούνται με συγκεκριμένα ερευνητικά αντικείμενα, θα πρέπει να διαμορφώσει τις κατάλληλες συνθήκες που να προάγουν τόσο τις υποχρεώσεις του Τμήματος προς τους εν λόγω Τομείς όσο και της υποχρεώσεις αυτών προς το Τμήμα. Το πρώτο ζήτημα αφορά την περαιτέρω ενίσχυση των μονάδων/τομέων αυτών με όλες τις απαραίτητες ερευνητικές υποδομές, ενώ το δεύτερο αφορά την αποτελεσματική δραστηριοποίηση τους στον στίβο των ευρωπαϊκών και ελληνικών ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων, των δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά με υψηλό κύρος και της συμμετοχής τους σε διακεκριμένα διεθνή ερευνητικά δίκτυα.
- vi. **Κτιριακή Υποδομή:** Βραχυπρόθεσμα θα πρέπει να επιδιωχθεί η αύξηση των υποδομών διδασκαλίας του ΤΟΕ κατά τουλάχιστον μια αίθουσα και να προωθηθεί η προγραμματισμένη αναβάθμιση του μικρού εργαστηρίων Η/Υ. Πιο μακροχρόνια, η προώθηση της έναρξης της κατασκευής του ενιαίου κτιρίου του ΤΟΕ είναι επιτακτική.
- vii. **Οργανωτική Λειτουργία:** Ενέργειες που αποσκοπούν στην περαιτέρω βελτίωση της οργανωτικής λειτουργίας του ΤΟΕ θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την αποτελεσματικότερη ενεργοποίηση των Επιτροπών του Τμήματος καθώς και τον σχεδιασμό συστήματος παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των απόφοιτων όλων των Προγραμμάτων Σπουδών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
2012-2013**

**ΠΑΤΡΑ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011**

Πρόλογος

Καλωσορίσατε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το Τμήμα μας προσφέρει ένα πλούσιο πρόγραμμα μαθημάτων ώστε να εφοδιαστείτε επιστημονικά και επαγγελματικά. Ο Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών παρουσιάζει τα μαθήματα και περιγράφει την οργάνωση του Τμήματος και τις υπηρεσίες που παρέχει το Τμήμα στους φοιτητές του. Σας παρέχει πληροφορίες για το πώς να επιλέξετε τα μαθήματα, πώς διοικείται το Τμήμα, ποιους καθηγητές έχει, για το Εργαστήριο Η/Υ και την Ιστοσελίδα, τα Σεμινάρια και τη Πρακτική Άσκηση του Τμήματος, καθώς και για τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η δομή του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών του Τμήματός μας διακρίνεται από την κατανομή των μαθημάτων στα έτη σπουδών και από το διαχωρισμό τους σε υποχρεωτικά και επιλογής, ενδείξεις της παιδαγωγικής προσέγγισης στην οικονομική επιστήμη που έχει διαμορφώσει το Τμήμα μέσα από την πολύχρονη εμπειρία του.

Η φύση και το περιεχόμενο των μαθημάτων δίνουν στο φοιτητή μια ολοκληρωμένη εικόνα για το αντικείμενο της οικονομικής επιστήμης καθώς και για τα εφόδια που πρέπει να έχει για την αποτελεσματική παρακολούθηση των μαθημάτων.

Τέλος, ο οδηγός παρουσιάζει αναλυτικά τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία του Τμήματος και δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τις υπηρεσίες και τις ευκαιρίες που προσφέρονται στους φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Κάθε οδηγός σπουδών είναι αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και των φοιτητών, αλλά και της πολύτιμης βοήθειας που προσφέρει το διοικητικό προσωπικό της Γραμματείας.

Εκ μέρους όλων μας σας καλωσορίζω και σας εύχομαι καλή ακαδημαϊκή χρονιά.

Ο Πρόεδρος

του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών

Δημήτριος Ψαλτόπουλος

Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό

ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια

Διδάκτωρ Στατιστικής του Πανεπιστημίου Pierre et Marie Curie – PARIS VI, με μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) Στατιστικής του ίδιου Πανεπιστημίου και πτυχίο Μαθηματικών από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1992. Έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια PARIS X – Nanterre, PARIS I – Panthéon, Sorbonne και συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά και Ελληνικά ερευνητικά προγράμματα. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: εφαρμοσμένη στατιστική, ανάλυση δεδομένων και εφαρμογές της πληροφορικής στην οικονομία.

Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια (Σε εκπαιδευτική άδεια το ακ.έτος 2012-2013)

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης της ΑΣΟΕΕ, 1976. M.A. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1978. Ph.D. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1981

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1985. Διδάσκει Οικονομική της Εργασίας, Μικροοικονομική Θεωρία και Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη. Τα τρέχοντα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην αγορά εργασίας και στις αγορές των λοιπών παραγωγικών συντελεστών, στις συνεταιριστικές επιχειρήσεις και σε θέματα παραγωγής και κόστους. Την περίοδο 9/2003 έως 8/2006 η κ. Νταούλη υπηρέτησε ως Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής (σε εκπαιδευτική άδεια το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013)

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης της ΑΣΟΕΕ, 1976 M.A.Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1978, Ph.D. Department of Economics, North Carolina State University, USA, 1981

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1986. Διδάσκει Μικροοικονομική Θεωρία και Ποσοτικές Μεθόδους. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην εκτίμηση παραμέτρων ζήτησης και καταναλωτικών προφίλ με μικροστοιχεία, καθώς επίσης και θέματα προσφοράς και συμμετοχής στην αγορά εργασίας.

Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ, 1985. M.Sc. Department of Geography, University of Aberdeen, 1986. Ph.D. Department of Geography, University of Aberdeen, 1990. Post Graduate Diploma in Statistics, Department of Mathematics, University of Essex, U.K. 1992

Υπηρετεί στο Τμήματα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1994. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στον τομέα της περιφερειακής οικονομικής.

Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Διδάκτωρ Μακροοικονομικής του Πανεπιστημίου Warwick του Η.Β., 1989, με μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (M.A) στην Οικονομική Θεωρία & Πολιτική από το Οικονομικό Τμήμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και πτυχίο Οικονομικών από το ίδιο τμήμα.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1996. Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο του Hull και στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου (Η.Β.) Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στους τομείς: Μακροοικονομική, Διεθνής Μακροοικονομική, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Οικονομική Μεγέθυνση.

Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 1985. M.A. στα Οικονομικά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1987. Διδακτορικό Δίπλωμα, Πανεπιστήμιο Πατρών, 1995

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1999. Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: Οικονομικά της Βιομηχανικής Οργάνωσης, Ανάλυση Παραγωγικότητας και Αποτελεσματικότητας.

Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Αποφοίτησε από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1988. Το 1989 και το 1994, του απονεμήθηκαν οι τίτλοι M.Sc. και Ph.D. στην Οικονομική της Υπαίθρου από το Πανεπιστήμιο του Aberdeen του Η.Β

Εκλέχτηκε και διορίστηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 1999. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα γνωστικά αντικείμενα της Οικονομικής της Υπαίθρου, της Περιφερειακής Οικονομικής και των Ποσοτικών Μεθόδων Οικονομικής Ανάλυσης. Συμμετέχει σε πολλά Ευρωπαϊκά και Ελληνικά ερευνητικά προγράμματα.

Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1982. D.E.A Université de Paris I (Sorbonne), 1983. Doctorat, Université de Paris I (Sorbonne), 1992.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών από το 1996. Διδάσκει Οικονομική Ιστορία, Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης και Ελληνική Οικονομία. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Οικονομική Ιστορία του Ελληνικού Αγροτικού Χώρου (19^{ος}-20ός αι.) και στην Εξέλιξη της Οικονομικής Σκέψης στην Ελλάδα.

Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Καποδοστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Master of Laws (LLM) του Πανεπιστημίου Hull, Η.Β.1988. PhD in Law του Πανεπιστημίου Leicester, Η.Β., 1994.

Εκλέχτηκε Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο Εμπορικό Δίκαιο, Προστασία Καταναλωτή, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Επιχειρήσεις, και Εργασιακές Σχέσεις.

Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 1994. MA και Ph.D.Οικονομικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Essex, Ηνωμένο Βασίλειο, 1996, 2000.

Κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντα: (α) θεωρητική οικονομετρία με έμφαση σε θέματα μη-στασιμότητας και μη-γραμμικότητας σε υποδείγματα χρονολογικών σειρών, και (β) εφαρμοσμένη οικονομετρία με έμφαση στη μακροοικονομική-οικονομετρία και χρηματοοικονομική-οικονομετρία.

Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής

Πτυχιούχος της Σχολής Νομικών & Οικονομικών Επιστημών, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών με ειδίκευση στον τομέα της Οικονομικής των Επιχειρήσεων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1996. Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2002.

Υπηρετεί στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 2007. Διδάσκει Χρηματοοικονομική Λογιστική και Οικονομική των Επιχειρήσεων. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα θέματα της διαχείρισης των εταιρικών αποτελεσμάτων, στον εντοπισμό της λογιστικής λαθροχειρίας και την περιβαλλοντική και κοινωνική λογιστική.

Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας

Πτυχίο Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, 1999. MSc, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων-Κρήτης, 2000. PhD Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2006.

Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Μικροοικονομική, στην Οικονομική της Εργασίας και στην Εφαρμοσμένη Οικονομετρία.

Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας

Πτυχιούχος Μηχανικού Η/Υ και Πληροφορικής, Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Πατρών, 1995. PhD, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2003.

– Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2008. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα Συστήματα Διαχείρισης Πληροφοριών, Πληροφορικά Συστήματα, Υπερκείμενο και Υπερμέσα.

Πολυμένης Αθανάσιος, Λέκτορας

Πτυχίο Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο PARIS VII (Γαλλία), 1986. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) σε θέματα Λήψης Αποφάσεων, Πανεπιστήμιο PARIS VI – Piere et Marie Curie, 1987. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (D.E.A) Εφαρμοσμένων Μαθηματικών στην Οικονομική Επιστήμη, Πανεπιστήμιο PARIS IX-Dauphine, 1988. PhD Στατιστικής, Πανεπιστήμιο Glasgow, Η.Β., 1997.

– Εκλέχτηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών το 2002. Έχει υπηρετήσει στο Τμήμα Επιστήμης Διοίκησης του Πανεπιστημίου του Strathclyde, Η.Β. και στο Τμήμα Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίσης έχει διατελέσει Ειδικός Επιστήμονας στην ΕΣΥΕ Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στις Μίξεις Κατανομών, την Οικονομετρία, τις Στοχαστικές Διαδικασίες, την Δειγματοληψία και την Θεωρία Αξιοπιστίας.

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

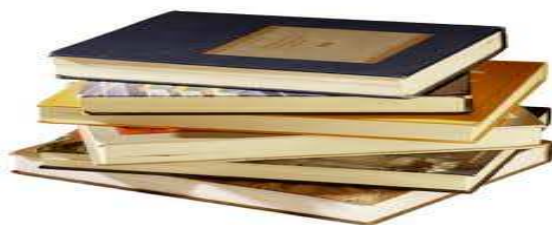
Σύψας Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής

Πτυχιούχος του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, 1972. M.Sc. από το Τμήμα Μαθηματικών (Στατιστική) του Παν/μίου του Manchester, U.K., 1977. Ph.D. από το Τμήμα Επιχειρησιακής Έρευνας του Πανεπιστημίου του Lancaster, U.K., 1983

Υπηρέτησε στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1983 μέχρι το 1995 και στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών από το 1995 και μετά. Από το εαρινό εξάμηνο του ακ.έτους 2012 είναι Ομότιμος Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει διδάξει Στατιστική I & II, Επιχειρησιακή Έρευνα και Ειδικά Θέματα Ποσοτικών Μεθόδων. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στους τομείς: Εφαρμογές της Στατιστικής, Στοχαστικές Μέθοδοι της Επιχειρησιακής Έρευνας και Ανάλυση Χρονοσειρών.

ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ (Π.Δ. 407/80)

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος υποστηρίζεται και από έναν ικανό αριθμό διδασκόντων Π.Δ. 407/80.

Πρόγραμμα Σπουδών Α. Ε. 2012-2013

Απαιτούμενα για τη λήψη Πτυχίου - Δηλώσεις Μαθημάτων

- ♦ Στους εισακτέους του Ακαδημαϊκού Έτους 2012-2013 για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται **40** μαθήματα και **1** μάθημα ξένης γλώσσας που δεν υπολογίζεται στο βαθμό πτυχίου.
- ♦ Τα μαθήματα χωρίζονται σε υποχρεωτικά μαθήματα και σε μαθήματα επιλογής. Από τα **40** μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου τα **20** είναι υποχρεωτικά μαθήματα και τα **20** είναι μαθήματα επιλογής.
- ♦ Τα μαθήματα επιλογής παρέχονται είτε από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών είτε από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Από τα **20** μαθήματα επιλογής που απαιτούνται **τουλάχιστον 17 (≥ 17)** θα πρέπει να παρέχονται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ενώ τα μαθήματα που παρέχονται από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου δεν μπορούν να ξεπερνούν τον αριθμό **3 (≤ 3)**.
- ♦ Η ανανέωση εγγραφής εξαμήνων και οι δηλώσεις των μαθημάτων επιλογής για όλα τα μαθήματα γίνονται από τους φοιτητές/τριες στη Γραμματεία του Τμήματος, **κατόπιν ανακοινώσεων στον οικείο χώρο ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.**
- ♦ Για τη χορήγηση του δελτίου ειδικού εισιτηρίου (πάσο) οι φοιτητές/τριες υποβάλλουν ηλεκτρονικά την αίτησή τους στο δικτυακό τόπο <http://paso.minedu.gon.gr>. Κατόπιν, και αφού εγκριθεί η αίτηση από τη Γραμματεία, μπορούν οι φοιτητές/τριες να παραλαμβάνουν το δελτίο ειδικού εισιτηρίου (πάσο) από συγκεκριμένο σημείο παράδοσης, το οποίο θα έχουν επιλέξει κατά την υποβολή της αίτησής τους.
- ♦ Οι δηλώσεις των συγγραμμάτων για όλα τα μαθήματα γίνεται μέσω της **Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συγγραμμάτων "ΕΥΔΟΞΟΣ"**, του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού. Η πρόσβαση των φοιτητών στην υπηρεσία "ΕΥΔΟΞΟΣ" (<http://www.eudoxus.gr>) για το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013 θα γίνεται μέσω ταυτοποίησής τους στην ομοσπονδιακή Υποδομή Ταυτοποίησης και Εξουσιοδότησης (ΑΑΙ) του ΕΔΕΤ, με χρήση του ονόματος του Τμήματος και του Αριθμού Μητρώου κάθε φοιτητή.

- ♦ Όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών έχουν την ίδια βαρύτητα, που αντιστοιχεί σε έξι (6) ECTS διδακτικές μονάδες. Επομένως, ο βαθμός πτυχίου είναι ο μέσος όρος της βαθμολογίας που επιτυγχάνει σε όλα τα μαθήματα ο κάθε φοιτητής/τρια.
- ♦ Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών που ακολουθούν οι εισακτέοι του Ακαδημαϊκού έτους 2012-2013, ισχύει για τα τέσσερα (4) χρόνια της φοίτησής τους εκτός και αν συντρέχουν τεχνικοί και διοικητικοί λόγοι, οπότε το Τμήμα διατηρεί το δικαίωμα να επιφέρει τις αναγκαίες αλλαγές

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Μάθημα	Κωδικός
1. Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I	ΟΙΚΟΝ 101
2. Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II	ΟΙΚΟΝ 102
3. Μαθηματικά για Οικονομολόγους I	ΟΙΚΟΝ 111
4. Μαθηματικά για Οικονομολόγους II	ΟΙΚΟΝ 112
5. Στατιστική I	ΟΙΚΟΝ 121
6. Στατιστική II	ΟΙΚΟΝ 122
7. Οικονομική Ιστορία	ΟΙΚΟΝ 130
8. Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές	ΟΙΚΟΝ 150
9. Μικροοικονομική I	ΟΙΚΟΝ 201
10. Μικροοικονομική II	ΟΙΚΟΝ 202
11. Μακροοικονομική I	ΟΙΚΟΝ 203
12. Μακροοικονομική II	ΟΙΚΟΝ 204
13. Δημόσια Οικονομική	ΟΙΚΟΝ 312
14. Οικονομετρία	ΟΙΚΟΝ 320
15. Αρχές Οικονομικής Πολιτικής	ΟΙΚΟΝ 350
16. Οικονομική των Επιχειρήσεων	ΟΙΚΟΝ 355
17. Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης	ΟΙΚΟΝ 401
18. Οικονομική της Ανάπτυξης	ΟΙΚΟΝ 410
19. Οικονομική της Εργασίας	ΟΙΚΟΝ 420
20. Θεωρία και Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου	ΟΙΚΟΝ 430

- Ξένη Γλώσσα (Αγγλικά, Γερμανικά, Ρώσικα)

Μαθήματα Επιλογής

α) από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Μάθημα	Κωδικός
1. Λογιστική Ι	ΟΙΚΟΝ 131
2. Λογιστική ΙΙ	ΟΙΚΟΝ 132
3. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	ΟΙΚΟΝ 151
4. Εμπορικό Δίκαιο	ΟΙΚΟΝ 152
5. Βασικές Αρχές Δικαίου	ΟΙΚΟΝ 153
6. Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία	ΟΙΚΟΝ 210
7. Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ	ΟΙΚΟΝ 220
8. Ελληνική Οικονομική Ιστορία (Δεν διδάσκεται το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013)	ΟΙΚΟΝ 230
9. Οικονομική Γεωγραφία	ΟΙΚΟΝ 240
10. Αξιολόγηση Επενδύσεων	ΟΙΚΟΝ 330
11. Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Διαχείριση	ΟΙΚΟΝ 332
12. Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης	ΟΙΚΟΝ 340
13. Ανάλυση Δεδομένων (Δεν διδάσκεται το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013)	ΟΙΚΟΝ 351
14. Επιχειρησιακή Έρευνα	ΟΙΚΟΝ 352
15. Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος	ΟΙΚΟΝ 360
16. Περιφερειακή Οικονομική	ΟΙΚΟΝ 361
17. Εργασιακές Σχέσεις	ΟΙΚΟΝ 394
18. Οικονομικά της Εκπαίδευσης	ΟΙΚΟΝ 396
19. Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	ΟΙΚΟΝ 421
20. Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	ΟΙΚΟΝ 424
21. Οικονομική της Τεχνολογίας	ΟΙΚΟΝ 441
22. Μαθηματική Οικονομική (Δεν διδάσκεται το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013)	ΟΙΚΟΝ 450
23. Αγροτική Οικονομική και Ανάπτυξη της Υπαίθρου (Δεν διδάσκεται το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013)	ΟΙΚΟΝ 465
24. Ειδικά Θέματα Ελληνικής Οικονομίας	ΟΙΚΟΝ 490
25. Αγγλική Ορολογία	1ΕΟ2
26. Οικονομική των Φυσικών Πόρων & του Περιβάλλοντος για μη Οικονομολόγους	ΟΙΚΟΝ
27. Ειδικά Θέματα Ποσοτικών Μεθόδων (Δεν διδάσκεται το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013)	ΟΙΚΟΝ 422

β) Μαθήματα Επιλογής που προσφέρονται από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου

- Από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
 - Γνωστική Ψυχολογία.

- *Από το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία*
 - Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση.
 - Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

(γ) Μαθήματα που προσφέρονται σε άλλα τμήματα του Πανεπιστημίου:

- Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος για μη Οικονομολόγους
- Βασικές Αρχές Δικαίου (συνδιδασκαλία)
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (συνδιδασκαλία)
- Εμπορικό Δίκαιο (συνδιδασκαλία)
- Εργασιακές Σχέσεις (συνδιδασκαλία)

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ
(ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΚΤΕΟΥΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012-2013)

Κατανομή των Μαθημάτων ανά Εξάμηνο

<p><u>A' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I▪ Μαθηματικά για Οικονομολόγους I▪ Στατιστική I▪ Οικονομική Ιστορία▪ Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές▪ Ξένη Γλώσσα	<p><u>B' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II▪ Μαθηματικά για Οικονομολόγους II▪ Στατιστική II <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none">• 2 μαθήματα επιλογής<ul style="list-style-type: none">• Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία• Αγγλική Ορολογία
<p><u>Γ' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Μικροοικονομική I▪ Μακροοικονομική I <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none">• 3 μαθήματα επιλογής<ul style="list-style-type: none">▪ Λογιστική I▪ Βασικές Αρχές Δικαίου▪ Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ-Μάνατζμεντ▪ Γνωστική Ψυχολογία	<p><u>Δ' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Μικροοικονομική II▪ Μακροοικονομική II <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none">• 3 μαθήματα επιλογής<ul style="list-style-type: none">• Λογιστική II• Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση• Οικονομική Γεωγραφία

<p><u>Ε' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οικονομετρία ▪ Οικονομική των Επιχειρήσεων <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής 	<p><u>ΣΤ' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημόσια Οικονομική ▪ Αρχές Οικονομικής Πολιτικής <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 μαθήματα επιλογής
--	---

<p><u>Ζ' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Θεωρία & Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου ▪ Οικονομική της Ανάπτυξης <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 3 μαθήματα επιλογής 	<p><u>Η' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης ▪ Οικονομική της Εργασίας <p><u>και</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 3 μαθήματα επιλογής
--	---

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ
(ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΚΤΕΟΥΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΈΤΟΥΣ 2012-2013)**

Κατανομή των Μαθημάτων ανά Εξάμηνο

<p><u>Ε' & Ζ' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οικονομική των Φυσικών Πόρων και του Περιβάλλοντος ▪ Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης ▪ Οικονομικά της Εκπαίδευσης ▪ Εμπορικό Δίκαιο ▪ Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων ▪ Οικονομική της Τεχνολογίας ▪ Δια βίου Μάθηση και Εκπαίδευση ▪ Σχεδιασμός & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων 	<p><u>ΣΤ' & Η' Εξάμηνο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση ▪ Περιφερειακή Οικονομική ▪ Ειδικά Θέματα Ελληνικής Οικονομίας ▪ Αξιολόγηση Επενδύσεων ▪ Επιχειρησιακή Έρευνα ▪ Εργασιακές Σχέσεις ▪ Εφαρμοσμένη Οικονομετρία
--	--

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECTS, ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
2012-2013**

Δ = διαλέξεις, Φ = φροντιστήρια, Ε = εργαστήρια

Α' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 101	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 111	Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 121	Στατιστική Ι	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 130	Οικονομική Ιστορία	3			6
ΟΙΚΟΝ 150	Εισαγωγή στους Η/Υ και Εφαρμογές			3	6
1Ε01	Ξένη Γλώσσα	3			3
Σύνολο ECTS					33

Α' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 102	Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 112	Μαθηματικά για Οικονομολόγους ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 122	Στατιστική ΙΙ	3	1		6
ΟΙΚΟΝ 154	Εισαγωγή στην Ελληνική Οικονομία	3			6
1Ε02	Αγγλική Ορολογία	3			6
Σύνολο ECTS					30

Γ' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 312	Δημόσια Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 350	Αρχές Οικονομικής Πολιτικής	3			6
	<u>και</u> • 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 332	Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση	3			6
ΟΙΚΟΝ 361	Περιφερειακή Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 490	Ειδικά Θέματα Ελληνικής Οικονομίας	3			6
ΟΙΚΟΝ 330	Αξιολόγηση Επενδύσεων				
ΟΙΚΟΝ 352	Επιχειρησιακή Έρευνα	3			6
ΟΙΚΟΝ 394	Εργασιακές Σχέσεις	3			6
ΟΙΚΟΝ 421	Εφαρμοσμένη Οικονομετρία			3	6
Σύνολο ECTS					30

Δ' ΕΤΟΣ, Χειμερινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 430	Θεωρία & Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου	3		1	6
ΟΙΚΟΝ 410	Οικονομική Ανάπτυξης	3			6
	<u>και</u> • 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 360	Οικονομική Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος	3			6

ΟΙΚΟΝ 340	Εξέλιξη Οικονομικής Σκέψης	3			6
ΟΙΚΟΝ 396	Οικονομικά Εκπαίδευσης	3			6
ΟΙΚΟΝ 152	Εμπορικό Δίκαιο	3			6
ΟΙΚΟΝ 424	Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	3			6
ΟΙΚΟΝ 441	Οικονομική Τεχνολογίας	3			6
42322	Δια βίου Μάθηση & Εκπαίδευση	3			6
42790	Σχεδιασμός & Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων	3			6
Σύνολο ECTS					30

Δ' ΕΤΟΣ, Εαρινό Εξάμηνο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ			Μονάδες ECTS
		Δ	Φ	Ε	
ΟΙΚΟΝ 401	Οικονομική της Βιομηχανικής Οργάνωσης	3			6
ΟΙΚΟΝ 420	Οικονομική της Εργασίας	3			6
	<u>και</u> • 3 μαθήματα επιλογής από:				
ΟΙΚΟΝ 332	Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Διαχείριση	3			6
ΟΙΚΟΝ 361	Περιφερειακή Οικονομική	3			6
ΟΙΚΟΝ 490	Ειδικά Θέματα Ελληνικής Οικονομίας	3			6
ΟΙΚΟΝ 330	Αξιολόγηση Επενδύσεων	3			
ΟΙΚΟΝ 352	Επιχειρησιακή Έρευνα	3			6
ΟΙΚΟΝ 394	Εργασιακές Σχέσεις	3			6

ΟΙΚΟΝ 421	Εφαρμοσμένη Οικονομετρία			3	6
Σύνολο ECTS					30

Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου

Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης (ΒΥΠ) του Πανεπιστημίου Πατρών από τον Αύγουστο του 2003 στεγάζεται στο νέο κτίριο που βρίσκεται στο τέρμα της οδού Αριστοτέλους της Πανεπιστημιούπολης, στα ανατολικά του κτιρίου του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών. Το νέο κτίριο της ΒΥΠ καλύπτει περισσότερα από 8.000 τετραγωνικά μέτρα καταναμεμημένα σε 4 ορόφους. Η εσωτερική διαρρύθμιση του κτιρίου και η κατανομή των διαφόρων υπηρεσιών σε αυτό ακολουθεί σύγχρονα εργονομικά πρότυπα, ικανοποιώντας το σύνολο σχεδόν των αναγκών των επισκεπτών και χρηστών της ΒΥΠ. Το κτίριο διαθέτει πλήρη δικτυακή υποδομή και σύγχρονο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και μπορεί να φιλοξενήσει στα διάφορα αναγνωστήρια για μελέτη περίπου 400 άτομα.

Οι συλλογές της ΒΥΠ περιλαμβάνουν:

- την κύρια συλλογή βιβλίων & οπτικοακουστικού υλικού με περίπου 90.000 τόμους οι οποίοι είναι αναζητήσιμοι μέσω του [Online καταλόγου της ΒΥΠ](#).
- τις συλλογές δωρεών με κυριότερη αυτή του Β.Β. Αντωνόπουλου
- και τις συλλογές των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης όπου παρέχεται πρόσβαση:
 - ο σε περισσότερα από 12.000 ηλεκτρονικά περιοδικά
 - ο σε πάνω από 12.000 ηλεκτρονικά βιβλία
 - ο σε ένα μεγάλο αριθμό βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένωνΗ αναζήτηση και χρήση των πηγών αυτών μπορεί να γίνει είτε μέσω της υπηρεσίας της ΒΚΠ [Ιχναίη](#) είτε μέσω της σελίδας αναζήτησης του [Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών - HEAL-Link](#).

Επίσης στις ηλεκτρονικές πηγές της ΒΚΠ περιλαμβάνονται και οι παρακάτω ψηφιακές συλλογές ανοικτής πρόσβασης.

- το Ιδρυματικό Αποθετήριο [Νημεροτής](#) όπου φιλοξενείται η πνευματική παραγωγή του Πανεπιστημίου Πατρών (διδασκαρικές διατριβές, μεταπτυχιακές και διπλωματικές εργασίας κλπ)

- η πλατφόρμα ηλεκτρονικών εκδόσεων [Πασιθέη](#) η οποία διατίθεται ελεύθερα στην κοινότητα για την έκδοση επιστημονικών περιοδικών πρόσβασης
- η συλλογή [Δεξαμενή](#) όπου φιλοξενείται το ψηφιακό αρχείο λεγκυρων ελληνικών επιστημονικών περιοδικών (Δευκαλίων, Αξιολογικά)
- οι ψηφιακές συλλογές [Κοσμόπολις](#) και [Πλειάς](#) όπου ευρετηριάζεται το περιεχόμενο 24 ελληνικών λογοτεχνικών περιοδικών του 19ου και αρχών του 20ου αιώνα
- η ψηφιακή συλλογή [Δανιηλίσ](#), η οποία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών, και φιλοξενεί σπάνιες τοπικές αλλά και πανελλαδικής κυκλοφορίας περιοδικές εκδόσεις του 19ου και αρχών του 20ου αιώνα

Η ΒΥΠ είναι βιβλιοθήκη ανοιχτής πρόσβασης και δικαίωμα δανεισμού βιβλίων και χρήσης των υπηρεσιών της, έχουν όλα τα μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και όλοι οι ενδιαφερόμενοι, αρκεί να είναι κάτοχοι της [κάρτας χρήστη της ΒΥΠ](#), η οποία εκδίδεται από το Τμήμα Δανεισμού.

Η ΒΥΠ παρέχει επίσης στους χρήστες τη δυνατότητα να παραγγείλουν άρθρα ή βιβλία από άλλες βιβλιοθήκες της χώρας ή του εξωτερικού μέσω της [Υπηρεσία Διαδανεισμού](#).

Η Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης λειτουργεί καθημερινά τις παρακάτω ώρες: Δευτέρα - Παρασκευή: 08.00 - 21.00, εκτός από την περίοδο του καλοκαιριού, καθώς και τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, που το ωράριο διαμορφώνεται ανάλογα

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ιστότοπο της ΒΥΠ.

Ωράριο Λειτουργίας Βιβλιοθήκης

Ιανουάριος - Ιούλιος

Δευτέρα - Παρασκευή: 08:00 - 21:00

Αύγουστος

Δευτέρα - Παρασκευή 08:00 - 14:00

Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος

Δευτέρα - Παρασκευή: 08:00 - 21:00

Παρατηρήσεις:

- Η ΒΚΠ δεν λειτουργεί κατά τις επίσημες αργίες.
- Κατά τις παραμονές των αργιών το ωράριο λειτουργίας είναι μειωμένο.

- Κάθε αλλαγή ωραρίου λειτουργίας αναγράφεται σε σχετική έντυπη ανακοίνωση στο χώρο και στην ιστοσελίδα της ΒΚΠ.

Περισσότερες πληροφορίες μπορεί κάποιος να ανακτήσει στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΒΥΠ www.lis.upatras.gr.

- **Αναγνωστήριο**

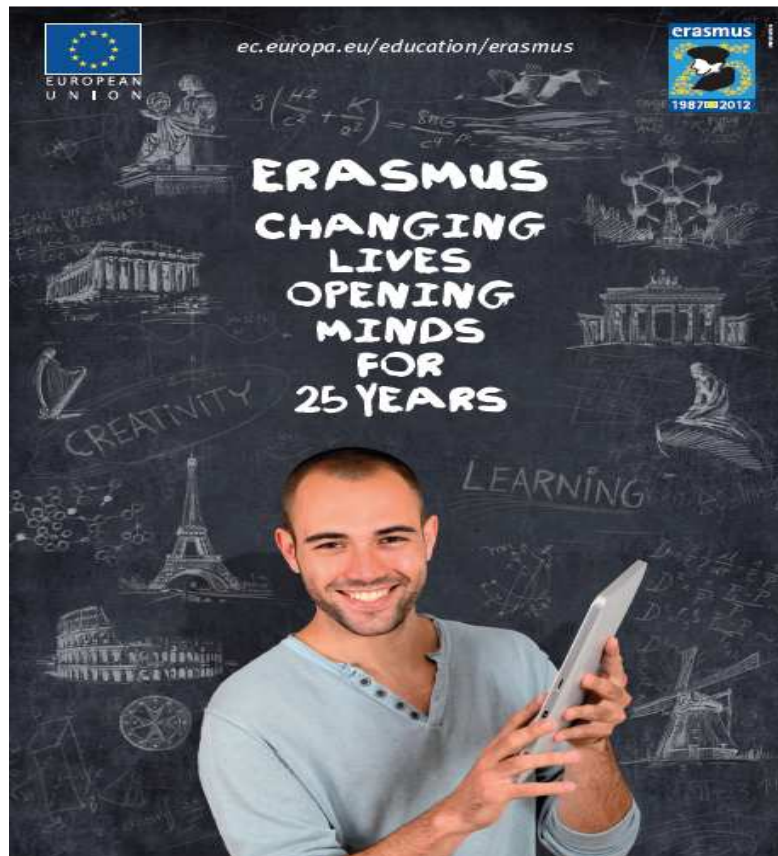
Στους Χώρους του Τμήματος λειτουργεί αναγνωστήριο στο οποίο υπάρχουν αντίτυπα από όλα τα προσφερόμενα διδακτικά συγγράμματα. Υπεύθυνη αναγνωστηρίου είναι το μέλος ΕΤΕΠ κα. Γούδη Ισμήνη.

- **Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών**

Για την υποβοήθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την προώθηση της επιστημονικής έρευνας το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διαθέτει Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ), στο οποίο οι φοιτητές έχουν ελεύθερη καθημερινή πρόσβαση.

- **Ιστοσελίδα του Τμήματος**

Η ηλεκτρονική διεύθυνση της ιστοσελίδας του Τμήματος είναι:
<http://www.econ.upatras.gr>.

Διαπανεπιστημιακές Ανταλλαγές – Κινητικότητα Φοιτητών

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/τριές του να παρακολουθήσουν μαθήματα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω του προγράμματος **Socrates/Erasmus**. Τα κριτήρια επιλογής είναι η πανεπιστημιακή επίδοση και η καλή γνώση της γλώσσας διδασκαλίας στη χώρα υποδοχής. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να έχουν περατώσει επιτυχώς τα υποχρεωτικά μαθήματα των δυο πρώτων ετών και να έχουν δίπλωμα επάρκειας ξένης γλώσσας (αγγλικών) σε επίπεδο proficiency. Επίσης, η παραμονή των φοιτητών/τριών στο εξωτερικό δεν μπορεί να είναι μικρότερη του εξαμήνου.

Με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών διδακτικών μονάδων (**ECTS**) εξασφαλίζεται η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση και μετατρέπονται οι βαθμοί των μαθημάτων, στα οποία εξετάστηκαν επιτυχώς οι φοιτητές στα ιδρύματα υποδοχής και τα οποία αντιστοιχούν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, στο ελληνικό σύστημα βαθμολογίας.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών έχει διμερείς συμφωνίες με τα Πανεπιστήμια:

- Faculty of Economics, Universita di Bologna, Rimini Campus – ITALY
- Seinajoki Business School, Seinajoki University – FINLAND
- University of Granada – SPAIN
- Szolnok University College - HUNGARY
- School of Economics and Administration, Masaryk University - CZECH REPUBLIC
- Faculty of Operation, Economics of Transport and Telecommunications, Zilina University - SLOVAKIA
- Suleyman Demirel University, Department of Agricultural Economics – TURKEY

Στα Πανεπιστήμια αυτά η παρακολούθηση μαθημάτων είναι στην αγγλική γλώσσα. Η καταληκτική ημερομηνία για εκδήλωση ενδιαφέροντος από φοιτητές ανακοινώνεται κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες θα πρέπει να επισκεφθούν την ιστοσελίδα Socrates/Erasmus του Τμήματος (http://www.econ.upatras.gr/right/se_program.htm).

Ακαδημαϊκή συντονίστρια του Προγράμματος SOCRATES/ERASMUS για το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, είναι η κ. Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (e-mail: athina@upatras.gr)

Πρακτική Άσκηση

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης (Π.Π.Α) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (Τ.Ο.Ε) του Πανεπιστημίου Πατρών υλοποιείται στα πλαίσια του ΕΠΕΔΒΜ και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και Εθνικούς Πόρους.

- Επιστημονικός υπεύθυνος για το Τ.Ο.Ε είναι ο Επίκουρος Καθηγητής κύριος Ιωάννης Βενέτης (e-mail: ivenetis@upatras.gr) και μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής του Π.Π.Α είναι οι :
 - ο Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια
 - ο Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής
 - ο Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τη συμμετοχή μέχρι και πενήντα (50) προπτυχιακών φοιτητών/τριών του Τμήματος ανά έτος και αφορά τα έτη 2011 (περίοδος Ιουνίου - Δεκεμβρίου), 2012 και 2013.
- Οι ασκούμενοι φοιτητές/τριες αμείβονται και ασφαίζονται αποκλειστικά μέσω του Π.Π.Α και όχι από το φορέα απασχόλησης. Να σημειωθεί ότι ο φορέας απασχόλησης μπορεί να είναι οποιοδήποτε τύπου επιχείρηση/εταιρεία του ιδιωτικού τομέα (π.χ λογιστικό γραφείο, τράπεζα) ή του δημόσιου τομέα.
- Ο ασκούμενος/νη θα πρέπει να απασχολείται σε εργασίες σχετικές με τις σπουδές του.
- Η πρακτική άσκηση θα έχει χρονική διάρκεια τριών (3) μηνών για κάθε ασκούμενο/νη.
- Ο/Η ασκούμενος/νη στο χώρο της εργασίας του/της υποχρεούται να ακολουθεί το ωράριο εργασίας της/του Επιχείρησης/Φορέα, τους κανονισμούς ασφαλείας και εργασίας καθώς και κάθε άλλη ρύθμιση ή κανονισμό που ισχύει για το προσωπικό της/του Επιχείρησης/Φορέα, σύμφωνα με το αντικείμενο της Πρακτικής Άσκησης.

- Το Π.Π.Α αφορά κατά προτεραιότητα 4τεις φοιτητές/τριες του τμήματος. Σε περίπτωση μη-κάλυψης των 50 θέσεων από 4τεις φοιτητές/τριες τότε θα λαμβάνονται υπόψη και αιτήσεις φοιτητών/τριων του 5ου ή και μεγαλύτερων ετών.
- Κάθε έτος (2011, 2012, 2013) προκηρύσσεται περίοδος υποβολής αιτήσεων για συμμετοχή των φοιτητών/τριών στο Π.Π.Α.
 - ο Για το έτος 2012, η περίοδος υποβολής αιτήσεων διήρκεσε από τις 16 Μαΐου μέχρι και τις 17 Ιουνίου ενώ αναρτήθηκαν σχετικές ανακοινώσεις για την έναρξη υποβολής αιτήσεων πρακτικής άσκησης σε όλους τους χώρους του τμήματος (Γραμματεία, χώροι γραφείων μελών ΔΕΠ, αίθουσες διαλέξεων) καθώς και στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του τμήματος. Η ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του τμήματος παρέμεινε σε εμφανή θέση (πρώτη στην κατάταξη) για όλο το διάστημα υποβολής αιτήσεων.
- Κατόπιν, το τμήμα αξιολογεί και προεπιλέγει τους 50 φοιτητές/τριες που θα συμμετάσχουν με βάση τον αριθμό των μαθημάτων που έχουν επιτυχώς διαγωνιστεί και το μέσο όρο της βαθμολογίας τους στα συγκεκριμένα μαθήματα.
- Στη συνέχεια γίνεται ανάθεση των επιτυχόντων φοιτητών/τριων σε φορείς απασχόλησης. Οι φορείς απασχόλησης έχουν ήδη επιλεγεί ή επιλέγονται από τον επιστημονικό υπεύθυνο του προγράμματος. Οι φοιτητές/τριες που θα συμμετάσχουν στην πρακτική άσκηση μπορούν να δηλώσουν φορείς απασχόλησης που δέχονται να συνεργαστούν με το τμήμα στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης.
- Οι φορείς απασχόλησης μπορούν να βρίσκονται οπουδήποτε στην Ελλάδα και ο φοιτητής/τρια μπορεί να απασχοληθεί εκτός του νομού Αχαΐας εφόσον το επιθυμεί.
- Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης θα ζητηθούν στοιχεία σχετικά με την άσκηση τόσο από τον φοιτητή/τρια όσο και από τον φορέα απασχόλησης. Με το πέρας της πρακτικής, θα συνταχθούν ατομικές εκθέσεις παρακολούθησης της Π.Α και θα γίνει συλλογή μίας σύντομης αναφοράς από το φορέα απασχόλησης (ανά φοιτητή/τρια).

Υποτροφίες - Σεμινάρια

- **Υποτροφίες**

Για τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες προβλέπονται υποτροφίες επίδοσης χορηγούμενες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή εφόσον η οικονομική κατάσταση του ίδιου καθώς και των γονέων του το επιτρέπει

Υποτροφίες επίσης προκηρύσσονται κάθε χρόνο από το Ι.Κ.Υ., σε διάφορα επιστημονικά πεδία, μεταξύ των οποίων και οι Οικονομικές Επιστήμες. Τέλος, υποτροφίες χορηγούνται και από Οργανισμούς, Κληροδοτήματα και Ιδρύματα, συνήθως σε φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και περιορισμένους πόρους. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες θα πρέπει να απευθύνονται στη Γραμματεία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

- **Σεμινάρια**

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών διοργανώνει κάθε χρόνο σειρά εκπαιδευτικών σεμιναρίων με διακεκριμένους ομιλητές από τον ακαδημαϊκό χώρο.

Περιεχόμενα των Μαθημάτων

Το πρώτο ψηφίο του κωδικού (π.χ. 101, 203, 320, 462) είναι ενδεικτικό του βαθμού δυσκολίας του μαθήματος και δείχνει το έτος σπουδών στο οποίο θα μπορούσε ο φοιτητής/τρια να το παρακολουθήσει χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

1. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1α. Υποχρεωτικά Μαθήματα

ΟΙΚΟΝ 101

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι

Διδάσκοντες: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Κανένα.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Εισαγωγικές έννοιες. Ζήτηση των Αγαθών. Προσφορά Αγαθών. Λειτουργία της αγοράς. Αγορά και Κρατική Παρέμβαση. Αγορά και Ευημερία. Θεωρία Παραγωγής. Κόστος Παραγωγής. Επιχείρηση σε Πλήρη Ανταγωνισμό. Μονοπώλιο. Ολιγοπώλιο. Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός. Αγορές Συντελεστών της Παραγωγής και Διανομή Εισοδήματος. Ρόλος του Κράτους στην Οικονομία. ◄

ΟΙΚΟΝ 111

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ Ι

Διδάσκοντες: Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής.

Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Συναρτήσεις μιας ανεξάρτητης μεταβλητής (συνέχεια, παράγωγοι, ακρότατα, θεωρήματα μέσης τιμής). Ολοκληρωτικός λογισμός (αόριστο ολοκλήρωμα, ορισμένο ολοκλήρωμα, γενικευμένο ολοκλήρωμα). Ακολουθίες και σειρές αριθμών, δυναμοσειρές. Εφαρμογές στην Οικονομική. ◄

ΟΙΚΟΝ 121

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι

Διδάσκοντες: Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια.

Περιεχόμενο:

► Εισαγωγικές έννοιες - Πληθυσμός, δείγμα, μέθοδοι δειγματοληψίας, μεταβλητές - Στατιστικά δεδομένα, Πίνακες, Διαγράμματα - Κατανομές συχνοτήτων μονομεταβλητών κατανομών - Μέτρα κεντρικής τάσης και θέσης - Μέτρα διασποράς - Ροπές, Μέτρα ασυμμετρίας και κύρτωσης - Εισαγωγή στη θεωρία πιθανοτήτων - Συνάρτηση πιθανότητας και συνάρτηση κατανομής τυχαίας μεταβλητής - Διακριτές κατανομές τυχαίων μεταβλητών (Διωνυμική, Υπεργεωμετρική, Poisson, Γεωμετρική) - Συνεχείς κατανομές: Η κανονική κατανομή - Η κανονική κατανομή ως οριακή μορφή της διωνυμικής - Παράμετροι διμεταβλητών κατανομών (Η συνδιακύμανση δύο μεταβλητών, Ο συντελεστής Συσχέτισης). ◄◄

ΟΙΚΟΝ 130

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Διδάσκων: Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Έννοια και περιεχόμενο της Οικονομικής Ιστορίας. Θεωρίες της Μετάβασης. Οι Μέσοι Χρόνοι. Η Ευρώπη υπό διαμόρφωση. Η Υπερπόντια Επέκταση των Ευρωπαίων και η Περίοδος του Εμπορικού Καπιταλισμού. Αποικιακές Αυτοκρατορίες και Ζώνες του μεγάλου εμπορίου. Η Βιομηχανική Επανάσταση. Οικονομική Ανάπτυξη και Νέες Παγκόσμιες Ισορροπίες. Η Επανάσταση στις Μεταφορές. Οι Αλλαγές στην Αγροτική Οικονομία. Η Βιομηχανική Παραγωγή και η Δεύτερη Βιομηχανική Επανάσταση. Η Εξάπλωση της Καπιταλιστικής Οικονομίας σε Παγκόσμια Κλίμακα. Η Ύφεση της Βιομηχανικής Παραγωγής στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα. Η εποχή του Ιμπεριαλισμού. Οι Πόλεμοι και οι Οικονομικές Κρίσεις. Η Παγκόσμια Οικονομική Ύφεση και η Οικονομία του Μεσοπολέμου. Η Οικονομική Ανάπτυξη του Μεταπολεμικού Κόσμου. Προς τη μικτή οικονομία. Ο Σύγχρονος Καπιταλισμός. Η Ανάδυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Προβλήματα και Προοπτικές. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 150

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ Η/Υ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Διδάσκων: Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας.

Εξάμηνο: Χειμερινό και Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Ιστορική εξέλιξη της πληροφορικής και των Η/Υ - Δομή και Λειτουργία των Η/Υ. Μικροϋπολογιστές - Περιφερειακά - Λειτουργικά συστήματα - Γλώσσες προγραμματισμού. Το λειτουργικό σύστημα Windows. Επεξεργασία κειμένου

(Πίνακες – Εξισώσεις – Αντικείμενα – Μακροεντολές – Ιστοσελίδες).
Λειτουργίες με δεδομένα. Λογιστικά φύλλα (Μετακίνηση και μορφοποίηση -
Μαθηματικές και λογικές συναρτήσεις – Μακροεντολές – Επικοινωνία). Βάσεις
δεδομένων. Χρήση Η/Υ στη στατιστική ανάλυση δεδομένων. Παρουσιάσεις –
Γραφικά ❖

ΟΙΚΟΝ 201

ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι

Διδάσκοντες: Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας.

Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Εισαγωγή στη Μικροοικονομική. Αγορές: Ζήτηση και Προσφορά. Θεωρία προτιμήσεων και χρησιμότητας. Συμπεριφορά του καταναλωτή και ατομική καμπύλη ζήτησης. Αποτελέσματα υποκατάστασης και εισοδήματος. Η εξίσωση του Slutsky. Συνολική ζήτηση, ελαστικότητες τιμής και εισοδήματος. Κατανομή του διαθέσιμου χρόνου και προσφορά εργασίας. Το πρόβλημα της διαχρονικής επιλογής. Κίνδυνος/αβεβαιότητα: προσδοκώμενη αξία και χρησιμότητα, ανάληψη κινδύνων, ασφάλιση. Θεωρία παραγωγής: τεχνολογία και παραγωγικοί συντελεστές, συνολικό, μέσο και οριακό προϊόν, καμπύλες ισοπαραγωγής, ελαστικότητα υποκατάστασης, βραχυχρόνια και μακροχρόνια περίοδος, αποδόσεις κλίμακας. Θεωρία κόστους: άριστος συνδυασμός παραγωγικών συντελεστών, συνολικό, μέσο και οριακό κόστος, βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες συναρτήσεις κόστους. Η ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς στη βραχυχρόνια και στη μακροχρόνια περίοδο. Πλεόνασμα του καταναλωτή και του παραγωγού. Κρατική παρέμβαση στην ανταγωνιστική διάρθρωση: φόροι, επιδοτήσεις, ποσοστώσεις παραγωγής, δασμοί, ποσοστώσεις εισαγωγών. ❖

ΟΙΚΟΝ203

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι

Διδάσκουσα: Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη ΙΙ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Μεθοδολογία της μακροοικονομικής και μακροοικονομικά υποδείγματα. Θεωρία συνολικής ζήτησης: ανάλυση του υποδείγματος IS-LM, αποτελεσματικότητα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, συνάρτηση συνολικής ζήτησης, προσδιοριστικοί παράγοντες της ελαστικότητας και θέσης της συνάρτησης συνολικής ζήτησης. Θεωρία συνολικής προσφοράς: αγορά εργασίας, ισορροπία με και χωρίς ονομαστικές ακαμψίες, συνάρτηση συνολικής προσφοράς, προσδιοριστικοί παράγοντες της ελαστικότητας και θέσης της συνάρτησης συνολικής προσφοράς. Γενική μακροοικονομική ισορροπία: προσδιορισμός πραγματικού προϊόντος, απασχόλησης, ποσοστού

ανεργίας, επιπέδου τιμών, ονομαστικών και πραγματικών μισθών, το νεοκλασικό υπόδειγμα σαν μια ειδική περίπτωση. Περιπτώσεις ανισορροπίας σε συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού. ❧

ΟΙΚΟΝ 320

ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ

Διδάσκων: Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Στατιστική I και II.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❧ Βασικό Γραμμικό υπόδειγμα: εξειδίκευση, εκτίμηση και στατιστικοί έλεγχοι. Επεκτάσεις του γραμμικού υποδείγματος: μη γραμμικά υποδείγματα, υποδείγματα με ψευδομεταβλητές. Παραβίαση υποθέσεων: πολυσυγγραμμικότητα, σφάλμα εξειδίκευσης, ετεροσκεδαστικότητα, αυτοσυσχέτιση, σφάλματα μέτρησης μεταβλητών. Υποδείγματα προσδοκιών. Υποδείγματα κατανεμόμενων χρονικών υστερήσεων. Συστήματα εξισώσεων: περιγραφή, ταυτοποίηση, εκτίμηση, Στάσιμες και μη-στάσιμες διαδικασίες, συνολοκλήρωση. ❧

ΟΙΚΟΝ 355

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Διδάσκων: Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική I και II.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❧ Το αντικείμενο, οι αναλυτικές μέθοδοι, οι τεχνικές, και οι σχέσεις της επιχειρησιακής οικονομικής με άλλους κλάδους των Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών. Θεωρία της επιχείρησης. Από τη θεωρία του καταναλωτή στην εξειδίκευση της αγοραίας ζήτησης. Εκτίμηση συναρτήσεων ζήτησης. Οι τεχνικές ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης της ζήτησης και οι επιχειρηματικές προβλέψεις. Συναρτήσεις παραγωγής με μία και πολλές εισροές. Άριστος συνδυασμός εισροών, αποδόσεις κλίμακας, Εκτίμηση συναρτήσεων παραγωγής και τι μαθαίνουμε από τις εκτιμήσεις αυτές. Θεωρία, εξειδίκευση και στατιστική εκτίμηση των συναρτήσεων βραχυχρόνιου και μακροχρόνιου κόστους. Οικονομίες εύρους των δραστηριοτήτων. Ανάλυση νεκρού σημείου και ανάλυση συνεισφοράς στα κέρδη. Τεχνικές τιμολόγησης ανεξάρτητων και αλληλένδετων προϊόντων προοριζόμενων για την αγορά και άλλες δραστηριότητες εντός της ίδιας επιχείρησης. Διαφορισμός τιμών, τιμές εσωτερικής μεταβίβασης, υποδείγματα επιλογής διαφημιστικών δαπανών. Ανάλυση επιχειρηματικών κινδύνων. Κατασκευή δέντρων αποφάσεων, η αναμενόμενη αξία της πλήρους πληροφόρησης, προσδιορισμός και χρησιμοποίηση συναρτήσεων χρησιμότητας, στάσεις απέναντι στον κίνδυνο, μέτρηση του κινδύνου. Ηθικό κίνδυνος και κίνητρα. Τα συμφέροντα της διοίκησης και το πρόβλημα εντολέα – εντολοδόχου. Προγραμματισμός

επενδύσεων. Η διαδικασία πρόκρισης επενδυτικών σχεδίων, οι τεχνικές της καθαρής παρούσας αξίας και του εσωτερικού βαθμού απόδοσης. Κόστος κεφαλαίου: Ίδια κεφάλαια και δανειακά κεφάλαια. ❖

ΟΙΚΟΝ 430

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Διδάσκων: Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Το διεθνές εμπόριο: Το διεθνές εμπόριο στην οικονομική επιστήμη, διεθνές εμπόριο και διεθνής οικονομική, το διεθνές εμπόριο της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θεωρία Διεθνούς Εμπορίου: Το υπόδειγμα Ricardo: παραγωγικότητα εργασίας και συγκριτικό πλεονέκτημα. Το υπόδειγμα Heckscher - Ohlin: πόροι και διεθνές εμπόριο. Ένα πρότυπο υπόδειγμα διεθνούς εμπορίου: όροι εμπορίου και ευημερία – εξαγωγικά και εισαγωγικά προσανατολισμένη μεγέθυνση – διεθνείς μεταβιβάσεις εισοδήματος – επίδραση δασμών και εξαγωγικών επιδοτήσεων στους όρους εμπορίου – το θεώρημα Stolper - Samuelson - το θεώρημα Rybczynski – καμπύλες διάθεσης (offer curves). Το υπόδειγμα του ενδοκλαδικού εμπορίου: οικονομίες κλίμακας, ατελής ανταγωνισμός, διαφοροποίηση προϊόντων και διεθνές εμπόριο. Διεθνής κίνηση συντελεστών παραγωγής.

Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου: Εμπορικές Πολιτικές: αναλυτικό πλαίσιο μερικής και γενικής ισορροπίας – “μικρή” και “μεγάλη” χώρα – μέτρηση οφέλους και απωλειών από την άσκηση εμπορικής πολιτικής. Τρόπος εφαρμογής και κόστη/οφέλη των κυριότερων εμπορικών πολιτικών: δασμοί – εξαγωγικές επιδοτήσεις - ποσοστώσεις – εθελοντικοί περιορισμοί εξαγωγών – άλλα μέσα άσκησης εμπορικής πολιτικής. Η πολιτική οικονομία της πολιτικής εμπορίου: επιχειρήματα υπέρ και κατά του διεθνούς εμπορίου-διεθνείς διαπραγματεύσεις - προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες - ζώνες ελεύθερου εμπορίου. ❖

ΟΙΚΟΝ 410

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διδάσκων: Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μακροοικονομική Ι, Μακροοικονομική ΙΙ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Εισαγωγικά (Γενικές Αρχές και Έννοιες). Ανάπτυξη και Ανθρώπινη Ευημερία. Καθοδηγώντας την Ανάπτυξη: Αγορές έναντι Ελέγχων. Διατηρήσιμη Ανάπτυξη. Πληθυσμός. Ο Ρόλος της Εργασίας. Εκπαίδευση.

Υγεία και Διατροφή. Κεφάλαιο και Αποταμίευση. Ξένο Κεφάλαιο και Χρέος.
Εμπόριο και Εκβιομηχάνιση.❖❖

1Ξ01

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΑΓΓΛΙΚΑ

Διδάσκουσα: Γρουμπού Αλεξάνδρα, ΕΕΔΙΠ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Ο σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές/φοιτήτριες στην Αγγλική Γλώσσα που χρησιμοποιείται στο πεδίο των Οικονομικών Επιστημών. Η διδακτική ύλη αποτελείται από κεφάλαια της Επιστήμης των Οικονομικών προερχόμενα κυρίως από εγχειρίδια Πανεπιστημιακού επιπέδου καθώς και από το διαδίκτυο και τον Αγγλικό επιστημονικό τύπο. Παράλληλα γίνεται επανάληψη των κυριότερων κεφαλαίων της γραμματικής της Αγγλικής γλώσσας. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις γραπτές και προφορικές ασκήσεις που λαμβάνουν χώρα στην αίθουσα διδασκαλίας. Τα μαθήματα αυτά προϋποθέτουν την γνώση της Αγγλικής Γλώσσας σε ένα μεσαίο επίπεδο. Η βαθμολογία βασίζεται στο τελικό διαγώνισμα και λαμβάνεται θετικά υπόψη η τακτική παρακολούθηση και η συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εργασίες. Δεν δίδεται απαλλαγή από το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας ακόμη και αν οι φοιτητές είναι κάτοχοι πτυχίου Proficiency.❖❖

1β. Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΟΙΚΟΝ 131

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ Ι

Διδάσκων: Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Εισαγωγικές έννοιες της Γενικής Λογιστικής, ο Ισολογισμός των Επιχειρήσεων, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως, Απογραφή της Περιουσίας, Λογιστική Τυποποίηση, η Διπλογραφική Μέθοδος, Καταχώρηση Λογιστικών Γεγονότων στα Λογιστικά Βιβλία, Κτήση και εκμετάλλευση παγίων στοιχείων, οι Αποσβέσεις και οι Μέθοδοι Υπολογισμού τους, κτήση και διάθεση αποθεμάτων, λογιστική των απαιτήσεων, λογιστική βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, οργανικά έσοδα και έξοδα και ανόργανα αποτελέσματα, Γενικά Παραδεκτές Λογιστικές Αρχές, τα Λογιστικά Σφάλματα και η Διόρθωσή τους, λογιστικές εγγραφές τέλους χρήσης. ◄

ΟΙΚΟΝ 153

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Διδάσκων: Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Κανένα.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Σύντομη εισαγωγή στο δίκαιο: έννοια, διακρίσεις και πηγές του δικαίου. Τα πρόσωπα ως υποκείμενα του δικαίου. Αντικείμενα του δικαίου: πράγματα, έννομη σχέση και δικαίωμα. Πράξεις δικαίου: δικαιοπραξία και αδικοπραξία. Στοιχεία ιδιωτικού περιουσιακού δικαίου: εννοιολογικά στοιχεία της ενοχικής σχέσης, γένεση, εκπλήρωση, μεταβίβαση και απόσβεση της ενοχικής σχέσης. Συμβάσεις. Εμπράγματα σχέσεις. Στοιχεία εμπορικού δικαίου: εμπορικές πράξεις και εμπορικές συμβάσεις, κτήση και απώλεια της εμπορικής ιδιότητας, εμπορικές εταιρίες, αξιόγραφα. ◄

ΟΙΚΟΝ 220

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ-MANAGEMENT

Διδάσκων: Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Ο ρόλος του μάρκετινγκ (ΜΚΤ) στις επιδόσεις των επιχειρήσεων και οργανισμών. Η δημιουργία ικανοποίησης του πελάτη. Κερδίζοντας αγορές

μέσω στρατηγικού σχεδιασμού προσανατολισμένου προς την αγορά. Η διοίκηση των πληροφοριών ΜΚΤ και η μέτρηση της ζήτησης της αγοράς. Η ανάλυση του περιβάλλοντος ΜΚΤ. Η ανάλυση των καταναλωτικών αγορών και της αγοραστικής συμπεριφοράς ατόμων Η ανάλυση των βιομηχανικών αγορών και της αγοραστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων και οργανισμών. Η ανάλυση των κλάδων και των ανταγωνιστών. Η τμηματοποίηση της αγοράς και η επιλογή των αγορών-στόχων. Διαφοροποίηση και τοποθέτηση. Ανάπτυξη νέων προϊόντων. Κύκλος ζωής προϊόντος Κατάστρωση στρατηγικών για την παγκόσμια αγορά. Εισαγωγή στο σχεδιασμό προγραμμάτων ΜΚΤ. Οργάνωση, υλοποίηση, αξιολόγηση και έλεγχος της προσπάθειας ΜΚΤ. ❖

ΟΙΚΟΝ 360

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Διδάσκων: Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ,
Μικροοικονομική Θεωρία Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

❖ Εισαγωγικές Έννοιες: Το περιβάλλον και οι φυσικοί πόροι στην οικονομική σκέψη. Περιβαλλοντικά θέματα σήμερα. Υποδείγματα πρόβλεψης της περιβαλλοντικής κατάστασης και της οικονομίας. Οικονομική των Φυσικών Πόρων: Οικονομική έννοια των φυσικών πόρων, ταξινομήσεις των φυσικών πόρων. Στατική και δυναμική αποτελεσματικότητα. Δικαιώματα ιδιοκτησίας, εξωτερικές οικονομίες. Δομές αγορών. Πληροφορία και αβεβαιότητα. Ανάλυση Κόστους-Ωφέλειας. Μέθοδοι υποθετικών εκτιμήσεων (contingent valuation) και κόστους ταξιδιού. Εξαντλήσιμοι μη - ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι. Ενεργειακοί πόροι. Η αγορά ενέργειας στην Ελλάδα. Ανακυκλώσιμοι φυσικοί πόροι. Η ανακύκλωση στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι: Δάση, αλιευτικός και άλλος ζωικός πλούτος. Οικονομική του Περιβάλλοντος: Ρύπανση και μόλυνση. Φόροι και επιδοτήσεις για αντι-ρύπανση και απο-ρύπανση. Εμπορεύσιμες άδειες ρύπανσης. Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα. ❖

ΟΙΚΟΝ 340

ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Διδάσκων: Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ,
Οικονομική Ιστορία.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Γενική Εισαγωγή στην Ιστορία της Οικονομικής Ανάλυσης. Η οικονομική σκέψη στην εποχή της εμποροκρατίας. Οι Φυσιοκράτες και η απαρχή της Μακροοικονομικής Ανάλυσης. Ο Adam Smith και ο "Πλούτος των Εθνών". Η Οικονομική Ανάλυση του Ricardo. Ο Malthus και η "Θεωρία του Πληθυσμού". Ανασκόπηση της Κλασικής Θεωρίας. Ο Marx και ο "Νόμος Κίνησης του Καπιταλιστικού Συστήματος". Οι εκπρόσωποι της Οριακής Θεωρίας. Η Αυστριακή Σχολή. Ο Marshall και η Νεοκλασική Οικονομική Ανάλυση. Ο Keynes και η Νεώτερη Μακροοικονομική Θεωρία Ο Schumpeter και η "Θεωρία της Οικονομικής Ανάπτυξης". Νεοκλασικοί και Νεοκεϋνσιανοί Οικονομολόγοι. Ο Μονεταρισμός και η Σχολή Πολιτικής Οικονομίας του Σικάγου. Ο Galbraith και "το Νέο Βιομηχανικό Κράτος". Νεομαρξιστές και Ριζοσπάστες Οικονομολόγοι. Σύγχρονες εξελίξεις στην Οικονομική Θεωρία. «

ΟΙΚΟΝ 396

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διδάσκων: Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I, Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Η οικονομική της εκπαίδευσης εμβαθύνει στην κατανόηση, του "πώς" και "γιατί" οι άνθρωποι αποφασίζουν να επενδύσουν σε εκπαίδευση, της μακροχρόνιας επίδρασης της εκπαίδευσης σε διάφορα κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα, της συμπεριφοράς των οργανισμών που "παράγουν" εκπαίδευση καθώς και του τρόπου με τον οποίο ο αποτελεσματικός σχεδιασμός και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών παρέμβασης επηρεάζει το επίπεδο εκπαίδευσης και την αποτελεσματική κατανομή των εκπαιδευτικών πόρων. Η χρήση βασικών εννοιών από την Μικροοικονομική αποτελεί το βασικό πεδίο ανάλυσης της αξιολόγησης εκπαιδευτικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών παρέμβασης στην προσχολική ηλικία, στη χρηματοδότηση της βασικής εκπαίδευσης, στην επιλογή του αντικειμένου σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση και στην αναζήτηση πόρων για τη χρηματοδότηση της επένδυσης σε εκπαίδευση. Στο μάθημα της Οικονομικής της Εκπαίδευσης, αρχικά θα προσδιοριστεί το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώνονται οι επιλογές των ατόμων για επένδυση σε εκπαίδευση και στη συνέχεια θα αναλυθούν ζητήματα που σχετίζονται με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Εν συνεχεία, θα εξεταστούν ζητήματα που άπτονται της αγοράς της προσχολικής ηλικίας και της μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, θα συζητηθούν διεθνή συγκριτικά στοιχεία, τρέχουσες εκπαιδευτικές πολιτικές και παρεμβάσεις για τις αγορές εκπαίδευσης και θα προσδιοριστούν οι εν-δυνάμει επιπτώσεις τους. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον εμπειρικό έλεγχο συναφών -με το αντικείμενο του μαθήματος- οικονομικών θεωριών και θα ποσοτικοποιηθούν οι επιπτώσεις των πολιτικών παρέμβασης στο εκπαιδευτικό αποτέλεσμα. «

Διδάσκων: Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Κανένα.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Εμπορικές Πράξεις και εμπορικές συμβάσεις. Έμπορος και Επιχείρηση. Εμπορικές εταιρείες, σύσταση, λύση, διαδικασίες σύμπραξης επιχειρήσεων. Ανταγωνισμός και προστασία του καταναλωτή. Συναλλαγματική. Επιταγή. Τραπεζικές εργασίες και τραπεζικές συμβάσεις. Χρηματιστήριο . «

Διδάσκων: Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στους Η/Υ & Εφαρμογές.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Σκοπός ενός Συστήματος Βάσης Δεδομένων, αρχιτεκτονική ενός Συστήματος Βάσης Δεδομένων, μοντέλα δεδομένων, γλώσσες ερωτημάτων και συναλλαγές, χρήστες Βάσης Δεδομένων. Μοντέλο οντοτήτων-συσχετίσεων: βασικές έννοιες, οντότητες, συσχετίσεις, χαρακτηριστικά, κλειδιά, απεικονίσεις, διαγράμματα, «αδύναμες» οντότητες, επεκτάσεις μοντέλου οντοτήτων-συσχετίσεων, μετατροπή σε πίνακες, παραδείγματα. Η γλώσσα SQL: Γενικές αρχές, βασική μορφή, joins, εμφωλιασμός ερωτημάτων, αθροιστικές συναρτήσεις, ενημέρωση Βάσης Δεδομένων, περιορισμοί αναφοράς, κλειδιά, triggers, cursors, συναλλαγές σε SQL.Σχεσιακό μοντέλο: Σχέσεις, πίνακες, χαρακτηριστικά, σχήμα, σχεσιακή άλγεβρα (τελεστές, πράξεις), σχεσιακός λογισμός (μαθηματική λογική).

Σχεσιακή σχεδίαση: Περιορισμοί ακεραιότητας, συναρτησιακές εξαρτήσεις, αποσύνθεση, κανονικοποίηση και κανονικές μορφές. «

Διδάσκων: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Τεχνολογία και Τεχνική Αλλαγή. Πρότυπα Τεχνικής Αλλαγής. Αποφάσεις για Επενδύσεις σε Νέες Τεχνολογίες. Η αβεβαιότητα στη διαδικασία της Τεχνολογικής Μεταβολής. Αγορές για Τεχνολογία: Γνώση, Καινοτομία και Διάχυση. Τεχνολογική Μεταβολή, Παραγωγικότητα και Οικονομική Πολιτική. Χρηματοδότηση και Τεχνολογική Μεταβολή. Τεχνολογική Μεταβολή, Επιχειρηματική Απόδοση και Απασχόληση. «

2. ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

2α. Υποχρεωτικά Μαθήματα

ΟΙΚΟΝ 102

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ

Διδάσκοντες: Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής.
Διδάσκων Π.Δ 407/80

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι.
Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

» Η Επιστήμη της Μακροοικονομικής, Τα Στατιστικά Δεδομένα της Μακροοικονομικής, Εθνικό Εισόδημα: Από που Προέρχεται και που Πηγαίνει, Οικονομική Μεγέθυνση Ι, Οικονομική Μεγέθυνση ΙΙ, Χρήμα και Πληθωρισμός, Η Ανοικτή Οικονομία. «

ΟΙΚΟΝ 112

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ ΙΙ

Διδάσκων: Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής.
Διδάσκων Π.Δ. 407/80

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Μαθηματικά για Οικονομολόγους Ι.
Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

» Συναρτήσεις πολλών μεταβλητών (όρια, συνέχεια, μερικές παράγωγοι, διαφορικά, ακρότατα, ακρότατα με μέθοδο πολλαπλασιαστή Lagrange). Εισαγωγή στις Διαφορικές Εξισώσεις (γραμμικές πρώτης τάξης, γραμμικές δεύτερης τάξης με σταθερούς συντελεστές, μη-γραμμικές). Εισαγωγή στην Γραμμική Άλγεβρα (πράξεις με ορίζουσες και πίνακες, συστήματα εξισώσεων). Εφαρμογές στην Οικονομική. «

ΟΙΚΟΝ 122

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ

Διδάσκοντες: Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια.
Πολυμένης Αθανάσιος, Λέκτορας

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Στατιστική Ι.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Εκτιμητική με μεγάλα δείγματα. Δειγματοληπτικές κατανομές. Μέσοι, διαφορά μέσων, ποσοστά, διαφορά ποσοστών. Διαστήματα εμπιστοσύνης. Στατιστικοί έλεγχοι υποθέσεων με μεγάλα δείγματα: μέσοι, διαφορά μέσων, ποσοστά, διαφορά ποσοστών. Στατιστικοί έλεγχοι με μικρά δείγματα. Η κατανομή t . Στατιστικός έλεγχος της διακύμανσης του πληθυσμού: η κατανομή χ^2 . Σύγκριση δυο διακυμάνσεων: η κατανομή F . Εισαγωγή στην απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση. Η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Κατασκευή γραμμικών υποδειγμάτων. Στοιχεία χρονοσειρών. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 202

ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ

Διδάσκοντες: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Μικροοικονομική Ι.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Θεωρία μονοπωλίου: βραχυχρόνια και μακροχρόνια ισορροπία, σύγκριση με πλήρη ανταγωνισμό, διαφοροποίηση τιμών. Θεωρία μονοπωλιακού ανταγωνισμού: διαφοροποίηση προϊόντος, βραχυχρόνια και μακροχρόνια ισορροπία, διαφήμιση. Θεωρία ολιγοπωλίου: αίτια δημιουργίας, υποδείγματα Cournot και Bertrand, το μοντέλο της κυρίαρχης επιχείρησης, το υπόδειγμα του Sweezy, συνένωση και καρτέλ. Θεωρία Παιγνίων. Τιμές και απασχόληση παραγωγικών συντελεστών στον πλήρη ανταγωνισμό. Τιμές και απασχόληση παραγωγικών συντελεστών στον ατελή ανταγωνισμό. Ανάλυση γενικής ισορροπίας και κατανομή των πόρων. Αποτελεσματικότητα στην ανταλλαγή, στη χρήση εισροών και στην υποκατάσταση. Το κουτί του Edgeworth, καμπύλη σύμβασης, η καμπύλη μετασχηματισμού του προϊόντος, ο οριακός λόγος μετασχηματισμού του προϊόντος. Οικονομική της ευημερίας και πολιτική οικονομία. Πλήρης ανταγωνισμός και οικονομική αποτελεσματικότητα. Δημόσια αγαθά, εξωτερικές οικονομίες και ο ρόλος του κράτους. Η άριστη ποσότητα ενός δημόσιου αγαθού, η παροχή των δημόσιων αγαθών, η περίπτωση της μόλυνσης του περιβάλλοντος, η περίπτωση της δημόσιας εκπαίδευσης, ιδιοκτησιακά δικαιώματα και το θεώρημα του Coase, κρατική παρέμβαση. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 204

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΙ

Διδάσκουσα: Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Μακροοικονομική Ι.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Θεωρίες κατανάλωσης: απλή θεωρία κατανάλωσης, διαχρονικός εισοδηματικός περιορισμός και υπόδειγμα Fisher, θεωρία κύκλου ζωής, θεωρία μόνιμου εισοδήματος. Θεωρίες επένδυσης: υποδείγματα παρούσας αξίας και οριακής αποδοτικότητας της επένδυσης, θεωρία επιταχυντή, Tobin's Q, νεοκλασικό υπόδειγμα. Θεωρία ζήτησης χρήματος. Θεωρία προσφοράς χρήματος και τραπεζικό σύστημα. Εισοδηματικός περιορισμός του κράτους: τρόποι χρηματοδότηση δημόσιων δαπανών, θεωρητική αντιπαράθεση για το δημόσιο χρέος. Ανοικτή οικονομία: προσδιορισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών, πραγματική και ονομαστική ισοτιμία, υπόδειγμα Mundell-Fleming, ανάλυση δημοσιονομικής & νομισματικής πολιτικής σε μικρές και μεγάλες ανοικτές οικονομίες, επίδραση εξωγενών διαταραχών κάτω από διαφορετικά καθεστώτα συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ανεργία και αγορά εργασίας, μισθοί αποτελεσματικότητας, εργατικά συνδικάτα, φυσικό ποσοστό ανεργίας, πολιτικές απασχόλησης. Συναθροιστική προσφορά: εναλλακτικές θεωρίες, ασύμμετρη /ατελής πληροφόρηση, ακαμψία μισθών, υπόδειγμα πλάνης του εργαζόμενου, ακαμψία τιμών. Πληθωρισμός και καμπύλη Phillips: θεωρητικό υπόβαθρο, διαμόρφωση προσδοκιών, μακροοικονομική πολιτική με ορθολογικές και μη ορθολογικές προσδοκίες. Σύγχρονες θεωρίες οικονομικών διακυμάνσεων, επιχειρηματικοί κύκλοι. Θεωρίες οικονομικής μεγέθυνσης: υπόδειγμα Solow, ανθρώπινο κεφάλαιο και τεχνολογία, υποδείγματα ενδογενούς μεγέθυνσης. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 312**ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**

Διδάσκων: Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική I και II.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Εισαγωγικά. Πολιτική Οικονομία. Αναδιανομή του εισοδήματος: εννοιολογικά θέματα. Φορολογία και διανομή εισοδήματος. Φορολογία και αποτελεσματικότητα. Αποτελεσματική και δίκαιη φορολογία. Φορολογία προσωπικού εισοδήματος και συμπεριφορά. Ο φόρος ανωνύμων εταιρειών. Φόροι επί της κατανάλωσης και του πλούτου. Χρηματοδότηση μέσω ελλείμματος. Δημόσια αγαθά. Εξωτερικές οικονομικές επιπτώσεις. Κοινωνική ασφάλεια. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 350**ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Διδάσκων: Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Μακροοικονομική II.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

» Εισαγωγικές Έννοιες, Η Αποτυχία της Αγοράς: Μικροοικονομικές Διαστάσεις, Η Αποτυχία της Αγοράς: Μακροοικονομικές Διαστάσεις, Η Δεοντολογική Θεωρία της Οικονομικής Πολιτικής, Η Αποτυχία της Κυβέρνησης: Θετικισμός και Οικονομική Πολιτική, Το Πλαίσιο της Μακροοικονομικής Ανάλυσης σε μια Ανοικτή Οικονομία, Μακροοικονομικοί Στόχοι και Νομισματική Πολιτική, Μακροοικονομικοί Στόχοι και Δημοσιονομική Πολιτική, Πολιτικές Τιμών και Εισοδημάτων, Πολιτικές Ισοζυγίου Πληρωμών, Το Υπόδειγμα NAIKU: Μακροοικονομική σε Συνθήκες Ατελούς Ανταγωνισμού, Το Υπόδειγμα NAIKU στην Ανοικτή Οικονομία, Οι Επιπτώσεις της Αύξησης των Τιμών των Πρώτων Υλών, Ο Καθορισμός των Μισθών σε Ατελώς Ανταγωνιστικές Αγορές Εργασίας, Το Πρόβλημα της Υστέρησης. Σταθεροποιητική Πολιτική – Η Ελληνική Εμπειρία. «

ΟΙΚΟΝ 401

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Διδάσκων: Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

» Εισαγωγικές Έννοιες και Βασικά Ερωτήματα της Οικονομικής της Βιομηχανικής Οργάνωσης. Θεωρητικές Προσεγγίσεις της Επιχείρησης. Παίγνια και Στρατηγική. Μονοπώλιο και Ρύθμιση. Πλήρης Ανταγωνισμός και Ανταγωνισμός Ολιγοπωλίου. Υποδείγματα Ολιγοπωλίου, Cournot v. Bertrand. Συγκριτική Στατική Ανάλυση. Συμπαιγνία. Διάρθρωση, Συγκέντρωση και Δύναμη αγοράς. Στρατηγικές τιμών. Κάθετες Σχέσεις. Διαφοροποίηση Προϊόντος. Διαφήμιση. Δυναμική κλάδων, εμπόδια εισόδου και στρατηγική συμπεριφορά. Απόδοση, Ανάπτυξη και Επιβίωση. Δίκτυα, Πρότυπα και Ποιότητα. «

ΟΙΚΟΝ 420

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διδάσκων: Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Λέκτορας.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική ΙΙ, Μακροοικονομική ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

» Εισαγωγικές έννοιες. Προσφορά Εργασίας. Ζήτηση Εργασίας. Ισορροπία στην Αγορά Εργασίας – Προσδιορισμός Μισθού και Απασχόλησης. Επένδυση σε Ανθρώπινο Κεφάλαιο. Μετανάστευση. Επαγγελματική Κινητικότητα της Εργασίας. Εργατικές Ενώσεις. Συλλογικές Διαπραγματεύσεις και Μισθοί. Επιπτώσεις Εργατικών Ενώσεων στην Αγορά Εργασίας. Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας. Μισθολογικές Διαφορές. Ανεργία. Διανομή του Εισοδήματος. «

2β.Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΟΙΚΟΝ 210

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διδάσκων: Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Τα χαρακτηριστικά της Ελληνικής οικονομίας. Διαχρονική συμπεριφορά οικονομικών μεγεθών. Πολιτικές. ◄

1Ε02

ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Διδάσκων: . Γρουμπού Αλεξάνδρα, ΕΕΔΠ.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Ξένη Γλώσσα -Αγγλικά

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Το μάθημα αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Ο σκοπός του πρώτου μέρους του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές πιο κοντά σε κείμενα προχωρημένου επιπέδου των Οικονομικών Επιστημών. Τα κείμενα που επιλέγονται αφορούν περισσότερο την Μακροοικονομία και προέρχονται από διδακτικά βιβλία πανεπιστημιακού επιπέδου. Επίσης οι φοιτητές παρακολουθούν επιλεγμένα βιντεοσκοπημένα μαθήματα Οικονομικών (διάρκειας 45 περίπου λεπτών) στην Αγγλική γλώσσα και εξασκούνται στο να κρατούν σημειώσεις οι οποίες και συμπεριλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, διδάσκεται η συγγραφή ακαδημαϊκών εργασιών και αναλύεται η δομή και η χρήση της Ακαδημαϊκής Αγγλικής Γλώσσας των Οικονομικών Επιστημών. Λαμβάνεται θετικά υπόψη η τακτική παρακολούθηση και η συμμετοχή στις γραπτές και προφορικές εργασίες. Όσοι φοιτητές εκπονήσουν γραπτή εργασία βασισμένη στα όσα διδάχθηκαν κατά την διάρκεια των μαθημάτων απαλλάσσονται από την τελική εξέταση. Το θέμα εργασίας θα είναι σύμφωνο με τα δικά τους ενδιαφέροντα στο πεδίο των σπουδών τους. Η εργασία μπορεί να είναι ατομική ή ομαδική. ◄

ΟΙΚΟΝ 132

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ II

Διδάσκων: Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Λογιστική I.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Εξέταση Ειδικών λογιστικών θεμάτων: κτήση και εκμετάλλευση στοιχείων παγίου ενεργητικού, απομάκρυνση και αποτίμηση παγίων στοιχείων, λογιστική των κεφαλαιοποιημένων εξόδων και των συμμετοχών, μέθοδοι αποτιμήσεως αποθεμάτων, λογιστική χρεογράφων, λογιστική αμοιβών προσωπικού και τρίτων, λογιστική γραμματίων εισπρακτέων, αξιοποίηση και είσπραξη απαιτήσεων, αποτίμηση απαιτήσεων, λογιστική χρεογράφων και διαθεσίμων, λογιστική βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, σχηματισμός προβλέψεων, λογιστική καθαρής θέσης, λογαριασμοί τάξεως, λογιστική φόρου προστιθέμενης αξίας, λογιστική ξένου νομίσματος. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 240**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ**

Διδάσκων: Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Βασικές Έννοιες: Η οικονομική δραστηριότητα στο χώρο (κοινωνία, χώρος και συμπεριφορά). Κόστος μεταφοράς. Δίκτυα μεταφορών. Θεωρίες Τόπου Εγκατάστασης: Θεωρίες τόπου εγκατάστασης της γεωργικής παραγωγής και της βιομηχανίας (von Thünen, Varignon, Weber, Isard, Smith, Losch, Hotelling, Richardson). Υποδείγματα συμπεριφοράς. Νέο-μαρξιστικές αναλύσεις. Οικονομική της Πόλης: Εισαγωγή στην οικονομική της πόλης. Διαδικασία αστικοποίησης. Οργάνωση δικτύου των οικισμών. Οργάνωση του αστικού χώρου. Συμπεριφορά καταναλωτή και εγκατάσταση του λιανεμπορίου. Εγκατάσταση του νοικοκυριού και μετακινήσεις μέσα στην πόλη (εισαγωγή στα οικονομικά των αστικών ακινήτων). Θέματα Σύγχρονης Οικονομικής Γεωγραφίας: Ευέλικτη συσσώρευση. Νέες Μαρσαλιανές Συνοικίες. Τεχνολογία, καινοτομία και χωροοικονομική αναδιάρθρωση. Οικονομική γεωγραφία των υπηρεσιών. Νέα οικονομική γεωγραφία. Εισαγωγή στα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (ΓΣΠ). ◄◄

ΟΙΚΟΝ 151**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ**

Διδάσκων: Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Κανένα.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Ιστορική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Διερεύνηση. Θεσμική Διάρθρωση και θεσμικά όργανα. Έκδοση κοινοτικών πράξεων. Ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Αυτονομία και πηγές κοινοτικού δικαίου. Ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά και συναφείς πολιτικές. Το δημοσιονομικό σύστημα. Κοινοτικός

προϋπολογισμός. Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Ατζέντα Λισσαβόνας και προοπτικές. ❖

ΟΙΚΟΝ 332

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Διδάσκων: Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική Ι, Μακροοικονομική Ι, Στατιστική Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

❖ Η ύλη του μαθήματος ουσιαστικά αποτελεί μία εκτεταμένη εισαγωγή στις βασικές έννοιες της σύγχρονης Χρηματοοικονομικής. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η εξοικείωση με την λειτουργία των χρηματαγορών, την αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, την ανάλυση του χρηματοοικονομικού κινδύνου και τις σύγχρονες θεωρίες χαρτοφυλακίου. Πιο συγκεκριμένα θα συζητηθούν τα παρακάτω: Μικροοικονομική Θεώρηση της Συμπεριφοράς Επενδυτή, Σχέση Αναμενόμενης Απόδοσης και Κινδύνου, Δόμηση Χαρτοφυλακίου, Υποδείγματα Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων: Το Υπόδειγμα της Αγοράς (CAPM), Το Υπόδειγμα Αντισταθμιστικής Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων (APT), Η Υπόθεση της Αποτελεσματικότητας της Κεφαλαιαγοράς. ❖

ΟΙΚΟΝ 361

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διδάσκων: Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

❖ Περιφερειακή Οικονομική Θεωρία: Εισαγωγή-Έννοια και τύποι των περιφερειών. Περιφερειακό εισόδημα και προσδιορισμός της απασχόλησης, Υπόδειγμα εξαγωγικής βάσης, Κεϋνσιανό υπόδειγμα, Περιφερειακός πολλαπλασιαστής, Εφαρμογές περιφερειακών πολλαπλασιαστών, Οικονομετρικά περιφερειακά υποδείγματα. Περιφερειακά Υποδείγματα Εισροών-Εκροών, Η μέθοδος εισροών-εκροών, Πολλαπλασιαστές προϊόντος και εισοδήματος, Εφαρμογές εισροών-εκροών. Νεοκλασικά Υποδείγματα Ανισοτήτων Περιφερειακής Ανάπτυξης. Υποδείγματα Περιφερειακής Ανάπτυξης Εξαγωγικού Προσανατολισμού. Διαπεριφερειακή Μετανάστευση, Κλασικό υπόδειγμα μετανάστευσης εργατικού δυναμικού, Εναλλακτικά υποδείγματα μετανάστευσης, Οικονομικές επιπτώσεις μετανάστευσης. Ποσοτικές Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης: Τα Περιφερειακά Δεδομένα. Διάφοροι τύποι περιφερειακών δεδομένων, Οργάνωση περιφερειακών δεδομένων, Ανεύρεση περιφερειακών δεδομένων, Παρουσίαση περιφερειακών δεδομένων. Περιγραφική Ανάλυση Περιφερειακών Δεδομένων, Μέτρα κεντρικής τάσης,

Μέτρα διασποράς άκρων, Μέτρα συνολικής διασποράς. Περιφερειακή Συγκέντρωση, Συμμετοχή, Ειδίκευση Αλληλεξάρτηση, Συντελεστές συγκέντρωσης (Gini, Gini-Hirschman, Theil, Williamson, R), Καμπύλη Lorenz. Συντελεστές συμμετοχής (εκφράσεις Location Quotient), Συντελεστής συμμετοχής και υποδείγματα εξαγωγικής βάσης και εξαγωγικού προσανατολισμού, Συντελεστής ειδίκευσης, Συντελεστής χωροταξικής αλληλεξάρτησης. Ανάλυση Απόκλισης-Συμμετοχής. Περιφερειακά Δημογραφικά Υποδείγματα. Εργαστήριο Ποσοτικών Μεθόδων με Χρήση Εκπαιδευτικού Λογισμικού. ❀

ΟΙΚΟΝ 490

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Διδάσκων: Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη I & II, Μακροοικονομική I & II

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

❀ Το μάθημα αυτό είναι σεμιναριακού τύπου. Ο διδάσκων ή ομάδα 2-3 διδασκόντων θα παρουσιάζουν και θα συζητούν με προχωρημένους φοιτητές (κατά προτίμηση 4ετείς) τις οικονομικές πτυχές επίκαιρων θεμάτων (π.χ. ΟΝΕ, Σύμφωνο Σταθερότητας, Γ' ΚΠΣ, Ανεργία, Χρηματιστήριο, κ.λ.π.). Η συγγραφή απλής ερευνητικής εργασίας είναι υποχρεωτική. ❀

ΟΙΚΟΝ 352

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Διδάσκων: Διδάσκων ΠΔ 407/80

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μαθηματικά για Οικονομολόγους I και II.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

❀ Εισαγωγή στην Επιχειρησιακή Έρευνα. Διακεκριμένες και Στοχαστικές Μέθοδοι στην Επιχειρησιακή Έρευνα. Βασικές έννοιες Γραμμικού Προγραμματισμού (Γ.Π.). Μορφοποίηση προβλημάτων σε προβλήματα Γ.Π. Γραφική επίλυση προβλημάτων Γ.Π. Το γενικό πρότυπο του Γ.Π. Ερμηνεία και Μαθηματική διατύπωση. Εφαρμογές του Γ.Π. σε γνωστά προβλήματα Επιχειρησιακής Έρευνας. Η μέθοδος SIMPLEX, τυπική μορφή, αλγόριθμος. Επίλυση προβλημάτων με την μέθοδο SIMPLEX, διερεύνηση. Η μέθοδος M και η μέθοδος ΔΥΟ ΦΑΣΕΩΝ. Δυϊκή θεωρία, ιδιότητες δυϊκών προβλημάτων και η δυϊκή μέθοδος SIMPLEX. Ανάλυση ευαισθησίας. Ειδικές περιπτώσεις προβλημάτων Γ.Π., το πρόβλημα της Μεταφοράς. ❀

ΟΙΚΟΝ 394

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Διδάσκων: Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Κανένα.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Ιστορική εξέλιξη των βασικών θεσμών των εργασιακών σχέσεων. Τα μέρη στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων. Συνδικαλισμός & συνδικαλιστικές οργανώσεις. Συλλογική διαπραγμάτευση & συλλογική σύμβαση εργασίας. Συλλογικές διαφορές & απεργία. Συμμετοχικές διαδικασίες στην επιχείρηση. Σύμβαση εργασίας & δικαιώματα εργαζομένων/εργοδοτών. Αναδιοργάνωση επιχειρήσεων & δικαιώματα εργαζομένων. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 421

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ

Διδάσκων: Βενέτης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής.

Ενδεικτικό Προαπαιτούμενο: Οικονομετρία.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Εισαγωγικά. Το απλό υπόδειγμα παλινδρόμησης. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: έλεγχος υποθέσεων και εξαγωγή συμπερασμάτων. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: ανάλυση πρόβλεψης και καταλοίπων. Το πολλαπλό υπόδειγμα παλινδρόμησης: δυαδικές μεταβλητές (binary variables). Ετεροσκεδαστικότητα. Εξειδίκευση υποδείγματος και προβλήματα εμπειρικών δεδομένων. Υποδείγματα παλινδρόμησης με στοιχεία χρονολογικών σειρών (time-series). Υποδείγματα παλινδρόμησης με χρονικώς επαναλαμβανόμενα διαστρωματικά στοιχεία (panel data). Μέθοδος βοηθητικών μεταβλητών. Υποδείγματα περιορισμένων εξαρτημένων μεταβλητών (limited dependent variables models). Κάνοντας έρευνα στην οικονομική επιστήμη: Μεθοδολογία, εκτίμηση και παρουσίαση αποτελεσμάτων. ◄◄

ΟΙΚΟΝ 330

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Διδάσκων: Διδάσκων Π.Δ. 407/80.

Ενδεικτικά Προαπαιτούμενα: Μικροοικονομική Ι και ΙΙ.

Εξάμηνο: Εαρινό.

Περιεχόμενο:

► Χρονική αξία του χρήματος. Το υπόδειγμα επένδυσης κατανάλωσης του Fisher και οι προκύπτουσες από αυτό μέθοδοι αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων - μέθοδοι προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Καθαρή παρούσα αξία και εσωτερικός συντελεστής απόδοσης: αμοιβαίως αποκλειόμενα επενδυτικά σχέδια, αμοιβαίως εξαρτημένα επενδυτικά σχέδια, το πρόβλημα του κύκλου αντικατάστασης. Ο τροποποιημένος εσωτερικός συντελεστής απόδοσης.

Ανάλυση νεκρού σημείου και ανάλυση ευαισθησίας. Ατέλειες στην αγορά κεφαλαίων – στενότητα κεφαλαίων και ο λόγος ωφελειών- κόστους. Κίνδυνος και αξιολόγηση επενδύσεων. Οικονομική και κοινωνική αξιολόγηση επενδύσεων. ❖❖

3. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΑΠΟ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

3α. Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

ΠΔ/ΚΕ 191

ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Διδάσκων: Πόρποδας Κωνσταντίνος, Καθηγητής.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

► Τα κυριότερα θέματα που εξετάζονται στο εισαγωγικό μάθημα της Γνωστικής Ψυχολογίας είναι τα εξής: Η μάθηση και η γνώση. –Προϋποθέσεις της μάθησης και είδη γνώσεων. Η Γνωστική Ψυχολογία σε σύγκριση με τη Συμπεριφοριστική Ψυχολογία. Η θεώρηση της μάθησης και απόκτησης γνώσεων από τη σκοπιά της Γνωστικής Ψυχολογίας. Η μάθηση ως “επεξεργασία πληροφοριών” (information processing). Γνωστικοί μηχανισμοί της μάθησης και απόκτησης γνώσεων-Γνωστική εγρήγορση και ετοιμότητα. Η γνωστική λειτουργία της πρόσληψης και αναγνώρισης (αντίληψης) των πληροφοριών. Η μνημονική συγκράτηση των πληροφοριών (δομή, οργάνωση και λειτουργία της μνήμης, -πώς, τι και γιατί θυμούμαστε και ξεχνούμε). Εργαζόμενη μνήμη (working memory), βραχύχρονη μνήμη (short-term memory) και μακρόχρονη μνήμη. –Αναπαράσταση πληροφοριών στη μνήμη. Η γλώσσα ως γνωστική λειτουργία και μέσο επικοινωνίας και μάθησης. –Η μάθηση της γλώσσας. Η γνωστική λειτουργία της λύσης προβλημάτων (problem solving). Η γνωστική λειτουργία της ανάγνωσης του γραπτού λόγου (προσδιορισμός και ανάλυση παραγόντων και προϋποθέσεων). Η γνωστική επεξεργασία των πληροφοριών κατά την ανάγνωση σε σχέση με το σύστημα γραφής. Γνωστικο-γλωσσικές λειτουργίες που συνδέονται και επηρεάζουν την ανάγνωση του γραπτού λόγου. Το φαινόμενο των «γρήγορων αναγλωστών». Η διεκπεραίωση της γνωστικής λειτουργίας της ανάγνωσης και της ανάγνωσης κειμένων. Η γνωστική λειτουργία της κατανόησης των πληροφοριών κατά την ανάγνωση (δηλ. πώς και τι κατανοούμε) και η συγκράτηση τους στη μνήμη. Γνωστική ανάλυση του ειδικού μαθησιακού προβλήματος της Δυσλεξίας.◄

3β.Μαθήματα Επιλογής από το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

42322

ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Διδάσκων: Καραλής Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.

Εξάμηνο: Χειμερινό.

Περιεχόμενο:

» Ανάλυση των σύγχρονων θεωρητικών προσεγγίσεων για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση. Ο διάλογος που αναπτύσσεται για την ανάγκη προώθησης της δια βίου μάθησης φέρνει στο επίκεντρο τον εκπαιδευτικό θεσμό στο σύνολό του και αναδεικνύει προβληματισμούς και ζητήματα που συνδέονται άμεσα με την εξέλιξη του θεσμού στις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις διαδικασίες, τις προϋποθέσεις και τους όρους συγκρότησης του εκπαιδευτικού συνεχούς, καθώς επίσης και στη σχέση και αλληλεξάρτηση των διαφόρων μορφών και τύπων εκπαίδευσης. Επίσης, εξετάζονται όψεις του εκπαιδευτικού συνεχούς, δηλαδή μορφές και τύποι εκπαιδευτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων, αλλά και η λειτουργία οργανισμών που συνδέονται άμεσα με τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση. «

42790**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΝΗΛΙΚΩΝ****Διδάσκων:** Καραλής Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής.**Εξάμηνο:** Χειμερινό.**Περιεχόμενο:**

» Ανάλυση των ζητημάτων που συνδέονται με τις οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες αναπτύσσονται εκτός του ιεραρχικά δομημένου και χρονικά διαβαθμισμένου εκπαιδευτικού συστήματος. Στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, ένα σύστημα αλληλοεξαρτώμενων παραγόντων και συντελεστών (όπως για παράδειγμα: οι εκπαιδευτές, οι εκπαιδευόμενοι, ο χώρος, ο χρόνος, τα εποπτικά μέσα, το αναλυτικό περιεχόμενο) συμβάλλουν στην έναρξη, την εξέλιξη και την ολοκλήρωση των προγραμμάτων. Στο μάθημα εξετάζονται αυτοί οι παράγοντες και συντελεστές, καθώς επίσης και οι τυπολογίες και τα μοντέλα σχεδιασμού και αξιολόγησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Μέθοδος διδασκαλίας: Διαλέξεις του διδάσκοντος και εκπόνηση εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες. Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση των φοιτητριών/ών πραγματοποιείται με βάση την επίδοση στην τελική εξέταση. «

Χρήσιμα Τηλέφωνα

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Πρόεδρος: Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής	969 850
Αναπληρωτής Πρόεδρος: Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής	969 958
Γραμματέας: Δαύρη Μαρία	969 960
Γραμματεία: Κουρεμένου Αγγελική	969 961
Λαζανά Ευαγγελία	969 962
Λυκούδη Κωνσταντίζα	969 983
Φερτάκη Θεοδώρα	996 270
Fax Γραμματείας:	997 622

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Διευθύντρια Μεταπτυχιακού Προγράμματος: Δημαρά Ευθαλία	969 957
Γραφείο Υποψήφιων Διδακτόρων	969 959
Γραφείο Υποψήφιων Διδακτόρων	969 971
Fax Κτιρίου Π.Μ.Σ.	969 991
Εργαστήριο Η/Υ: Ρούσσος Αλέξανδρος	969 835
Αναγνωστήριο: Γούδη Ισμήνη	969 97

Μέλη ΔΕΠ

Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής	969 965
Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής	969 964
Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής	969 843
Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια	969 963
Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	996 271
Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια	969 967
Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής	969 844
Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής	996 268
Πολυμένης, Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής	996 266
Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής	969 958
Σύψας, Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής	996 131
Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας	969 845
Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής	969 987
Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής	969 831
Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής	969 986

Πρυτανεία

Πρύτανης

Παναγιωτάκης Γεώργιος, Καθηγητής 2610 991822/1040/6605/6606

Αντιπρυτάνεις

Αβούρης Δημήτριος, Καθηγητής 2610 991822/1040/6605/6606

Κυπριανός Παντελής, Καθηγητής 2610 991822/1040/6605/6606

Νταούλη Ιωάνναννα, Καθηγήτρια 2610 996607

Γραμματεία 2610991822/1040/6605/6606

Fax: 2610991711

E-mail: rectorate@upatras.gr

Κεντρικές Υπηρεσίες

Διεύθυνση Εκπαίδευσης & Έρευνας

Διευθύντρια: 2610 997950

• Τμήμα Σπουδών 2610 969043

• Τμήμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών & Έρευνας 2610 996649

• Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης
Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων 2610 969045/969047

Fax: 2610 996665

Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας

Διευθυντής: 2610 997970

• Τμήμα Σίτισης 2610 997969

• Τμήμα Πρόνοιας & Εκδηλώσεων
(Στέγαση Φοιτητών, Πολιτιστικά) 2610 997968

• Τμήμα Υγειονομικής Περιθαλψης
(Κέντρο Στήριξης Φοιτητών) 2610 996151

Fax: 2610 996187

Κεντρική Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης

<http://www.lis.upatras.gr>

Διευθύντρια: 2610 969610

Fax: 2610 969673

- Τμήμα Διοίκησης και Γραμματείας 2610 969613-15
- Τμήμα Προσκτήσεων, Τεκμηρίωσης & Βιβλιογραφικής Ενημέρωσης 2610 969616/17/18/19/75
- Τμήμα Μηχανοργάνωσης-Έρευνας & Ανάπτυξης 2610 969631/32
- Τμήμα Διαδανεισμού 2610 969622/73/74
- Τμήμα Αναγνωστηρίου & Δανεισμού 2610 969620/21
- Τμήμα Πληροφόρησης & Εκπαίδευσης / Υποστήριξης χρηστών 2610 969623-30

Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών 2610 997724

Fax: 2610 969683

Γραφείο Διασύνδεσης και Επαγγελματικής Πληροφόρησης

2610 997519

2610 996678

2610 996679

Fax:

2610 996679

Φοιτητική Εστία (Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας)

Διευθυντής: 2610 992362

Τηλεφωνικό Κέντρο 2610 992359/2360

Διαχείριση 2610 992360 (εσωτ. 207-208)

2610 992361

Εστία Φοιτητών (Προάστιο)

Γραφείο 2610 434820

Ισόγειο 2610 453203

Άλλες Υπηρεσίες

Γενικό Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών 2610 999111

Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο 2610 997593

Ταχυδρομείο 2610 997593

Αγροτική Τράπεζα 2610 997844

Fax: 2610 994838

Βιβλιοπωλείο «ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ» 2610 995455

Εστιατόριο «Πάρκο της Ειρήνης» 2610 997839

Σταθμός Μέρμινας Ζώων 2610 996200

Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις

<i>ΜΕΛΗ ΔΕΠ</i>	<i>E-MAIL ADDRESS</i>
Αργυρός Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής	argyros@upatras.gr
Βενέτης Ιωάννης, Αναπληρωτής Καθηγητής	ivenetis@upatras.gr
Γιαννακόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής	ngias@upatras.gr
Δημαρά Ευθαλία, Καθηγήτρια	dimara@econ.upatras.gr
Ζερβογιάννη Αθηνά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	athina@upatras.gr
Νταούλη Ιωάννα, Καθηγήτρια	daouli@upatras.gr
Ντεμούσης Μιχαήλ, Καθηγητής	micdem@econ.upatras.gr
Πατρώνης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής	patronis@econ.upatras.gr
Πολυμένης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής	athanase@upatras.gr
Σκούρας Δημήτριος, Καθηγητής	skuras@econ.upatras.gr
Σύψας Παναγιώτης, Ομότιμος Καθηγητής	sypsas@upatras.gr
Τζαγκαράκης Εμμανουήλ, Λέκτορας	tzagara@upatras.gr
Τζελέπης Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής	tzelepis@upatras.gr
Τσεκούρας Κωνσταντίνος, Καθηγητής	tsekour@econ.upatras.gr

Ψαλτόπουλος Δημήτριος, Καθηγητής

dempsa@upatras.gr

**UNIVERSITY OF PATRAS
DEPARTMENT
OF
ECONOMICS**

ECTS GUIDE

Academic year 2012-2013

PREFACE

This guide is being sent to Universities with which the Department of Economics of the University of Patras collaborates or is likely to collaborate in the future under the SOCRATES/ERASMUS Programme. It provides information about the University and City of Patras, about the Department of Economics and about the content of courses offered in the academic year 2012-2013. Information about the University of Patras and the Department of Economics can also be found on the website www.upatras.gr and www.econ.upatras.gr.

Demetris Psaltopoulos, Professor
Head of the Department of Economics

CONTENTS

I. THE UNIVERSITY & CITY OF PATRAS

- 1.1. The University of Patras**
- 1.2. The City of Patras**

II. THE DEPARTMENT OF ECONOMICS

- 1. GENERAL INFORMATION**
- 2. FACULTY MEMBERS**
- 3. PROGRAMME OF STUDY**
 - 3.1 Undergraduate Studies: General Information**
 - 3.2 Academic Calendar**
 - 3.3 List of Courses Offered in 2012-2013**
- 4. PROGRAM PLAN**
- 5. DESCRIPTION OF UNDERGRADUATE COURSE UNITS**
- 6. LIST OF USEFUL TEL NUMBERS AND ADDRESSES**

I. THE UNIVERSITY OF PATRAS AND THE CITY OF PATRAS

1.1. The University of Patras

The University of Patras was founded in 1964 as a self-governing institution under the supervision of the Ministry of Education. It started to function in the academic year 1966-67. Today, with about 9,000 undergraduate students, 2,000 post-graduate students and about 700 teaching staff, it is the third largest university in the country.

The University is organized into a number of Schools, containing departments of related academic fields. There are currently twenty-two departments offering 4-6 year study-programs. The *School of Natural Sciences* consists of the Departments of Biology, Chemistry, Geology, Material Science, Mathematics and Physics. The *School of Engineering* consists of the Departments of Architecture, Chemical Engineering, Electrical & Computer Engineering, Civil Engineering, Computer Engineering & Informatics, Engineering Science and Mechanical Engineering & Aeronautics. The *School of Health Sciences* is made up of the Faculty of Medicine and the Department of Pharmacy. The *School of Humanities & Social Sciences* consists of the Departments of Primary Education, Educational Science & Early Childhood Education, Philology, Philosophy and Theatre Studies. Separate departments are the Department of Economics and the Department of Business Administration.

All the departments of the University are housed in buildings on the University Campus, an area of about 600 acres, just 10 km outside the city of Patras and 200 km west of Athens. Within the campus, there are also the University Library, a Conference Centre, a University Hospital, which functions both as a major regional medical centre and as a teaching facility for the Faculty of Medicine, Student Halls of Residence, a Gymnasium with a variety of sports facilities, a Nursery School, a Primary & Secondary School for the children of faculty & staff, a bookstore, a Bank, a Post Office, a Refreshment Room - Restaurant, cafeterias and kiosks.

1.2. The City of Patras

The city of Patras, capital of the prefecture of Achaia, and the third largest city and port of Greece, is known for its past and present. The region's history stretches back to long before the time of the Trojan wars, and the town is named, according to tradition, after Patreas, one of the leaders of the Achaeans.

The patron saint of Patras, to whom the University is dedicated, is St. Andrew, the first chosen of the Apostles, who martyred here. Between the lofty Mt. Panachaiko and the waters of the Mediterranean, the town lies under its 15th century Venetian castle. With a population of 200,000 inhabitants, Patras is also a major commercial and industrial centre, "the gateway to the west" for Greece, and a significant entry point for tourists. The town's newly founded "Science Park" provides a very good infrastructure for further future industrial & commercial development.

II. THE DEPARTMENT OF ECONOMICS

1. GENERAL INFORMATION

The Department of Economics was established in 1985 and began its activities in the academic year 1985-86. During the period between the academic years 1985-86 and 1995-96 it operated in a satellite campus in Agrinio. Since 1996-97 all the teaching and research activities of the Department have been conducted on the main campus in Rio, and from October 1998 it has permanently relocated there. At present, it has fifteen faculty members.

Administratively, the Department has a Head and a Deputy Head. The Head in the current academic year is Demetris Psaltopoulos (Associate Professor) and the Deputy Head is Demetris Skuras (Professor).

The Department teaches a full range of economics subjects at the undergraduate level. Currently, it has about 1,500 undergraduate students. In the Department of Economics there are also about 25 post-graduate students pursuing their Ph.D. degrees.

The Department of Economics has a Computer Laboratory, equipped with all the latest statistical packages and other software. Students are welcome to use it during normal working hours when it is not being used for teaching. A departmental library is situated next to the Departmental Office. It lends books and other published material to students for a maximum period of twenty days and also provides photocopying facilities. The Department subscribes to all the leading economics journals and to a large number of specialists journals related to the research activities of the faculty members. Students and staff members have access to this material through the Central Library of the University, which, in addition to a great collection of books covering all the subjects taught in the various departments, also has a European Documentation Centre.

2. FACULTY MEMBERS (Full time)

Professors

- Joan Daouli (Ph.D., 1981, North Carolina State University, USA)
Research Field: Labour Economics, Microeconomics
- Michael Demousis (Ph.D., 1981, North Carolina State University, USA)

Research Field: Microeconomics, Econometrics

- Efthalia Dimara (Ph.D., 1988, University Pierre & Marie Curie, Paris VI, France)
Research Field: Applied Statistics, Data Analysis
- Demetris Skuras (Ph.D., 1990, University of Aberdeen, UK)
Research Field: Regional Economics, Economics of Natural Resources
- Kostas Tsekouras (Ph.D., 1995, University of Patras, Greece)
Research Field: Economics of Industrial Organisation, Productivity & Efficiency Analysis
- Demetris Psaltopoulos (Ph.D., 1995 University of Aberdeen, UK)
Research Field: Development Economics, Economics of Rural Development, Regional Economics

Associate Professors

- Athina Zervoyianni (Ph.D., 1989, University of Warwick, UK)
Research Field: Macroeconomic Theory & Policy, European Union Economics, International Macroeconomics, Economic Growth
- Vasilis Patronis (Ph.D., 1992, University Paris I - Sorbonne, France)
Research Field: Greek Economic History, History of Economic Thought
- Ioannis Venetis (Ph.D., 2000, University of Essex, UK)
Research Field: Theoretical and Applied Econometrics with emphasis on time-series analysis (non-stationarity, non-linear models)

Assistant Professors

- George Argyros (Ph. D., 1994, University of Leicester, UK)
Research Field: European Law, Internal Market, European Integration, Labour Relations
- Demetris Tzelepis (Ph.D., 2002, University of Patras, Greece)
Research Fields: Earnings Management, Accounting Fraud Detection
- Nikolaos Giannakopoulos (Ph.D., 2006, University of Patras, Greece)
Research Field: Microeconomics, Economics of Human Resources, Applied Econometrics
- Athanase Polymenis (Ph.D., 1997, University of Glasgow, UK)
Research Field: Statistics, Econometrics, Mathematics

Lecturers

- Emmanuel Tzagarakis (Ph.D., 2003, University of Patras,

Emeritus Professors

- Panagiotis Sypsas (Ph.D., 1983, University of Lancaster, UK)
Research Field: Operational Research Field: Operational Research, Applied Statistics

3. PROGRAMME OF STUDY

3.1. Undergraduate Programme: General Information

The Department offers a full undergraduate programme leading to a Bachelors Degree in Economics. The undergraduate programme has four years duration and is organized into semesters. There are two academic semesters in each academic year (a total of 8 semesters). Each academic semester consists of about thirteen teaching weeks. For the award of the Bachelor's Degree in Economics, students are required to pass a total of 40 semester-long courses and complete with at least a "passing" grade a foreign-language course offered by the Department of Foreign Languages of the University.

The curriculum of the Department consists of compulsory courses that every student must take (*core courses*) and courses that can be chosen by students according to their special interests (*elective courses*). Currently, the Department offers a total of 46 courses. Of these, 20 are core courses and 26 are elective courses. Three more courses are offered to economics students by the Departments of Early Childhood Education and Primary Education. All students must take at least 17 out of their 20 elective courses from the list of elective courses offered by the Department of Economics. Students may also take "Business English" as an elective course.

Students normally take up to 5 courses (*core/elective*) per semester (the foreign language courses are excluded). A student enrolls in the courses he/she will attend (and be examined in) by submitting an application by the end of the third week of the semester at the latest. Some courses have recommended prerequisites, so they should not be taken in the early years of study of students.

Each course is offered only once in each academic year, i.e., in either the fall semester, October-January, or the spring semester, February-June. The examinations for the courses offered in the fall semester are held at the end of January – beginning of February. Students who fail in any of these courses can participate in resit examinations in September. The examinations for the courses offered in the spring semester are held in June, and, if a student fails in these exams, he/she can again participate in the September resit examinations. Under the Greek educational system, students can sit for exams as many times as necessary until they pass a course.

A course may consist of only lectures, or lectures and/or seminars-tutorials, or lectures and practical work in the computer laboratory of the Department. For Greek students, assessment is only by written examination. The grades range from zero (0) to ten (10). The minimum passing grade is five (5). The final graduation grade is the average of the grades in all the semester-long courses that the student has successfully completed during his/her years of study. The grade that students achieve in the foreign-language course does not count as part of the final graduation grade. A useful conversion for local grades is: "Fail" - less than 5; "Pass" - 5; "Good" - between 5 and 6.5; "Very Good" - between 6.5 and 8.5; "Excellent" - above 8.5.

For students whose native language is not Greek, the examination paper can be in English (or French for certain courses) and English textbooks, with content similar to the Greek textbooks used for the courses, can be found in the Departmental Library or the Central Library. Incoming non-Greek students should have a very good working grasp of English language and should also be familiar with the use of computers (e.g. Internet, Word).

All SOCRATES /ERASMUS students coming to the Department of Economics have the option to be examined in a course through the submission of a certain number of essays written in English (or in French for certain courses) or through written examinations at the end of the corresponding semester. The number of essays varies depending on the course, so students should consult the ERASMUS Departmental Co-ordinator when they arrive at Patras University. In writing these essays, SOCRATES/ERASMUS students are under the close supervision and guidance of faculty members. Faculty members are also prepared to supervise SOCRATES/ERASMUS students' final-year projects or dissertations on topics related to their current research interests.

Every SOCRATES /ERASMUS student coming to the Department of Economics is assigned to a *personal tutor* who is a faculty member. His/her role is to give students support and guidance on academic matters, including advice on the choice of elective courses, as well as on any other matters that may affect their studies. Students should see their personal tutor at least once at the beginning of each semester, and whenever necessary during the academic year at his/her office.

3.2. Academic Calendar

Dates of Semesters 2012-2013

FALL SEMESTER	SPRING SEMESTER
Teaching Period: 24/9/2012-6/1/2013	Teaching Period:11/2/ 2013- 24/5/ 2013
Examination Period: 14/1/2013- 1/2/2013	Examination Period: 3/6/2013- 21/6/2013

3.3. List of Courses Offered

Listed below are the undergraduate courses offered by the Department of Economics. Each course has an ECTS code (given in parenthesis next to the course title). This code consists of the course initials and a three-digit number. The first digit of the number indicates the *level* of the course. There are four levels, 1, 2, 3 and 4, indicating the year of study in which students can best take the course. Courses whose first digit is 1 should best be taken in the first or second year of study of students. Courses whose first digit is 3 or 4 should best be taken in the third or fourth year of study of students as almost all of these courses have as recommended prerequisites courses of levels 1 or 2. The other two digits stand for the numbering of the courses within the department.

I. CORE COURSES: Offered by the Department of Economics

1. Principles of Economics I (PrEconI 101)
2. Principles of Economics II (PrEconII 102)
3. Mathematics for Economists I (MathsI 111)
4. Mathematics for Economists II (MathsII 112)
5. Statistics I (StatsI 121)
6. Statistics II (StatsII 122)
7. Economic History (EcH 130)
8. Introduction to Information Systems (IIS 150/154)
9. Microeconomics I (MicrI 201)
10. Microeconomics II (MicrII 202)
11. Macroeconomics I (MacrI 203)
12. Macroeconomics II (MacrII 204)
13. Public Economics (PEcon 312)
14. Econometrics (Econm 320)
15. Principles of Economic Policy (PrEP 350)
16. Economics of the Firm (EcF 355)
17. Economics of Industrial Organisation (InOrg 401)
18. Development Economics (DEcon 410)
19. Labour Economics (LEcon 420)
20. International Trade Theory & Policy (InTr 430)

Compulsory language course: Foreign Language (English, French, German, Italian, Russian).

II. ELECTIVE COURSES

(a) Courses offered by the Department of Economics

1. Accounting I (Accl 131)
2. Accounting II (AcclII 132)
3. European Integration (Eul 151)
4. Commercial Law (ComL 152)
5. Principles of Law (PrL 153)
6. Greek Economy (GrE 210)
7. Introduction to Marketing-Management (InMM 220)
8. Greek Economic History (GrEH 230)
9. Economic Geography (EconG 240)
10. Investment Appraisal (InAp 330)
11. Financial Economics (FIE 332)
12. History of Economic Thought (HEcT 340)
13. Data Analysis & Research Methodology (DatA 351)
14. Operational Research (OpR 352)
15. Economics of Natural Resources and the Environment (EconNRE 360)
16. Regional Economics (REcon 361)
17. Economics of Education (EEdu 392)
18. Labour Relations (LabR 394)
19. Applied Econometrics (ApEconM 421)
20. Database Systems (DbS 424)
21. Economics of Technology (EcTech 441)
22. Mathematical Economics (MathEcon 450)

23. Agricultural Economics and Rural Development (AgEconR 465)
24. Special Topics of Greek Economy (SpTGrE 490)
25. Business English (EB 2)
26. Economics of Natural Resources and the Environment for non-Economics Students (EconNRE1 360)

(b) Courses offered by the Departments of Primary Education and Educational Science & Early Childhood Education

1. Cognitive Psychology
2. Lifelong Learning & Education
3. Organization & Assessment of Programmes for Elderly Education

Incoming non-Greek students are usually examined in the above courses by one of the following three options.

- Option A. 3 oral 20-minute presentations, followed by a session of questions and discussion. Presentations are spread approximately in weeks 4, 7 and 11 of the 12-week semester.
- Option B. 1 essay of 4,000 words, delivered in electronic and hard form by the end of the semester.
- Option C. Written exam in English, at the end of the semester, at the same date and time that the exam is held for non-Erasmus students.

Thematic areas for presentations and/or essays and basic handbooks will be discussed with the corresponding teaching person. Prospective incoming SOCRATES/ERASMUS students wishing to find out more information on the languages supported, and the examination method of other courses are advised to get in touch with the Erasmus Coordinators of the Departments of Primary Education and Educational Science & Early Childhood Education, or the relevant teaching staff

4. PROGRAMME PLAN FOR UNDERGRADUATE STUDIES

Students normally take up to 5 courses per semester. There are usually 3 lecture hours per week (h/w) for each course. For some courses there are also Seminar/Tutorial and/or Computer-Lab sessions.

COURSE SUMMARY TABLE

The four numerals following the title of each course indicate weekly lecture hours (L), seminar-tutorial hours (S-T), laboratory hours (L/Y), and ECTS credits, respectively.

FIRST YEAR, SEMESTER I (Fall)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 101/ PrEconI 101	Principles of Economics I	3	1		6
ECON 111/ MathsI 111	Mathematics for Economists I	3	1		6

ECON 121/ StatsI 121	Statistics I	3	1		6
ECON 130/ EcH 130	Economic History	3			6
ECON 150/ IIS 150	Introduction to Information Systems	1		2	6
	Foreign Language	3			3
Total ECTS Credits					33

FIRST YEAR, SEMESTER II (Spring)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 102/ PrEconII 102	Principles of Economics II	3	1		6
ECON 112/ MathsII 112	Mathematics for Economists II	3	1		6
ECON 122/ StatsII 122	Statistics II	3	1		6
	Two (2) options chosen from:				
ECON 210/ GrE 210	Greek Economy	3			6
EB 2	Business English	3			6
Total ECTS Credits					30

SECOND YEAR, SEMESTER III (Fall)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 201/ MicrI 201	Microeconomics I	3	1		6
ECON 203/ MacrI 203	Macroeconomics I	3	1		6
	Three (3) options chosen from the list below:				
ECON 131/ Accl 131	Accounting I	3			6
ECON 153/ PoL 153	Principles of Law	3			6
ECON 220/ IMM 220	Introduction to Marketing- Management	3			6
*	Cognitive Psychology	3			6
Total ECTS Credits					30

*offered by the Department of Primary Education

SECOND YEAR, SEMESTER IV (Spring)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 202/ MicrII 202	Microeconomics II	3	1		6

ECON 204/ MacrII 204	Macroeconomics II	3	1		6
	Three (3) options chosen from the list below:				
ECON 132/ AcclI 132	Accounting II	3			6
ECON 151/ Eul 151	European Integration	3			6
ECON 240/ EcG 240	Economic Geography	3			6
Total ECTS Credits					30

THIRD YEAR, SEMESTER V (Fall)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 320/ EconM 320	Econometrics	2		1	6
ECON 355/ EcF 355	Economics of the Firm	3			6
	Three (3) options chosen from the list below:				
ECON 360/ EconNRE 360	Economics of Natural Resources and Environment	3			6
ECON 465/ AgEconR 465	Agricultural Economics and Rural Development	3			6
ECON 340/ HEcT 340	History of Economic Thought	3			6
ECON 392/ EEdu 392	Economics of Education	3			6
ECON 152/ ComL 152	Commercial Law	3			6
ECON 424/ DbS 424	Database Systems	3			6
ECON 441/ EcTech 441	Economics of Technology	3			6
**	Lifelong Learning & Education	3			6
**	Organization & Assessment of Programmes for Elderly Education	3			6
Total ECTS credits					30

**offered by the Department of Educational Science & Early Childhood Education

THIRD YEAR, SEMESTER VI (Spring)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 312/ PEcon 312	Public Economics	3			6
ECON 350/ PrEP 350	Principles of Economic Policy	3			6
	Three (3) options chosen from the list below:				

ECON 332/ FIE 332	Financial Economics	3			6
ECON 361/ REcon 361	Regional Economics	3			6
ECON 490/ SpTGrE	Special Topics of the Greek Economy	3			6
ECON 351/ DatA 351	Data Analysis & Research Methodology	1		2	6
ECON 352/ OpR 352	Operational Research	3			6
ECON 394/ LabR 394	Labour Relations	3			6
ECON 421/ ApEconM 421	Applied Econometrics			3	
ECON 330/ InAp 330	Investment Appraisal	3			6
ECON 450/ MathEcon 450	Mathematical Economics	3			6
ECON 230/ GrEH 230	Greek Economic History	3			6
Total ECTS credits					30

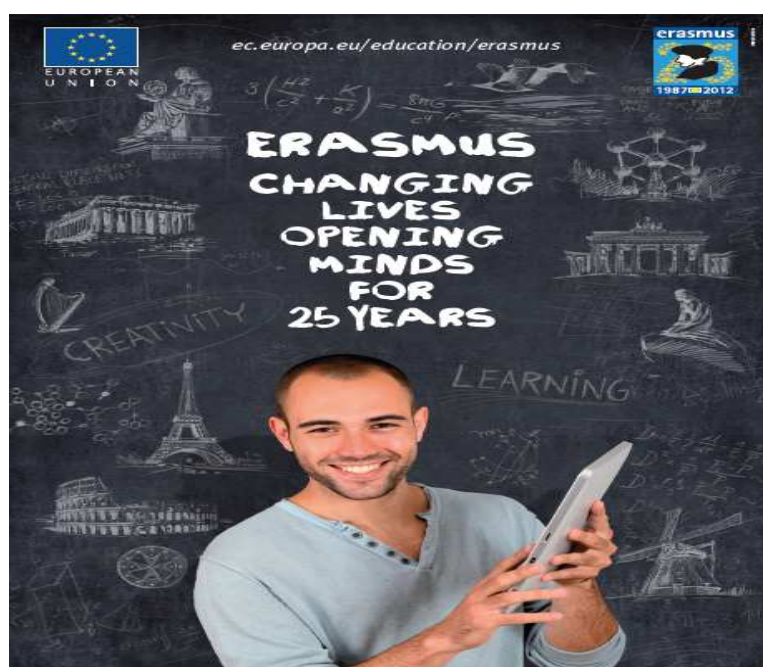
FOURTH YEAR, SEMESTER VII (Fall)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 410/ DEcon 410	Development Economics	3			6
ECON 430/ InTr 430	International Trade Theory & Policy	3			6
	Three (3) options chosen from the list below:				
ECON 360/ EconNRE 360	Economics of Natural Resources and Environment	3			6
ECON 465/ AgEconR 465	Agricultural Economics and Rural Development	3			6
ECON 340/ HEcT 340	History of Economic Thought	3			6
ECON 392/ EEdu 392	Economics of Education	3			6
ECON 152/ ComL 152	Commercial Law	3			6
ECON 424/ DbS 424	Database Systems	3			6
ECON 441/ EcTech 441	Economics of Technology	3			6
**	Lifelong Learning & Education	3			6
*(Organization & Assessment of Programmes for Elderly Education	3			6
Total ECTS credits					30

**offered by the Department of Educational Science & Early Childhood Education

FOURTH YEAR, SEMESTER VIII (Spring)

ECTS Course Code	Title	Hours/week			ECTS credits
		L	S-T	L/Y	
ECON 401/ InOrg 401	Economics of Industrial Organization	3			6
ECON 420/ LEcon 420	Labour Economics	3			6
	Two (3) options chosen from the list below:				
ECON 332/ FiE 332	Financial Economics	3			6
ECON 361/ REcon 361	Regional Economics	3			6
ECON 490/ SpTGrE	Special Topics of the Greek Economy	3			6
ECON 351/ DatA 351	Data Analysis & Research Methodology	1		2	6
ECON 352/ OpR 352	Operational Research	3			6
ECON 394/ LabR 394	Labour Relations	3			6
ECON 330/ InAp 330	Investment Appraisal	3			6
ECON 421/ ApEconM 421	Applied Econometrics			3	6
ECON 230/ GrEH 230	Greek Economic History	3			6
ECON 450/ MathEcon 450	Mathematical Economics	3			6
Total ECTS credits					30

5. DESCRIPTION OF UNDERGRADUATE COURSE UNITS

5.1. Core courses offered by the Department of Economics

ECTS Course Code	PrEconI 101
Local Course Code	ECON 101
Title	Principles of Economics I
Instructor	K. Tsekouras
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Basic principles. Product markets: demand and supply, elasticity, comparative statistics. Cost and production theory. Behaviour of the firm. Market structure and price determination: perfect competition, monopoly, oligopoly, monopolistic competition. Input markets and income distribution.

ECTS Course Code	PrEconII 102
Local Course Code	ECON 102
Title	Principles of Economics II
Instructor	D.Psaltopoulos
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I

Content: Macroeconomics: national accounts, definitions. Consumption, savings and investment. Equilibrium. The multiplier. The public sector, government spending and revenues. Fiscal policy. Demand for and supply of money. Monetary policy. Inflation and unemployment. Current issues in macroeconomics.

ECTS Course Code	MathsI 111
Local Course Code	ECON 111
Title	Mathematics for Economists I
Instructor	I.Venetis
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Introduction to the theory of sets. Real functions of one variable. Limits & continuity of functions. Derivatives, differentials. Taylor and Mac-Laurin expansions. Integration theory. Sequences and series of numbers and functions, economic applications.

ECTS Course Code	MathsII 112
Local Course Code	ECON 112
Title	Mathematics for Economists II
Instructor	I.Venetis
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6

Recommended Prerequisites

Mathematics for Economists I

Content: Functions of several variables: limits, continuity, partial derivatives, differentiation, Maxima & Minima, Lagrange multipliers. Differential equations, including: linear first order, second order with constant coefficients among others. Linear algebra (matrix properties, matrix inversion) & linear systems. Elasticity, partial elasticities, economic applications.

ECTS Course Code	StatsI 121
Local Course Code	ECON 121
Title	Statistics I
Instructor	E. Dimara/A. Polymenis
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Introduction. Population, sample, sampling methods, variables. Statistical data, tables, figures. Frequencies. Measures of central tendency. Measures of dispersion. Moments, measures of asymmetry and kurtosis. Introduction to probability theory. Density and distribution functions. Distributions for discrete random variables (Binomial, Hypergeometric, Poisson, Geometric). Distributions for continuous random variables. Normal distribution. Parameters of bivariate distributions. Covariance, correlation coefficient.

ECTS Course Code	StatsII 122
Local Course Code	ECON 122
Title	Statistics II
Instructor	E. Dimara/A. Polymenis
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Statistics I

Content: Large sample statistical inference. Sampling distributions. Means, difference between two means, proportions, difference between two proportions. Confidence intervals. Statistical testing. Small sample statistical inference. Student's t probability distribution. Means, difference between two means, paired difference test, proportions, difference between two proportions. Inferences about a population variance. The χ^2 probability distribution. Comparing two population variances. The F probability distribution. Introduction to simple and multiple regressions. The method of least squares. Testing the utility of a model. Model building. Elements of time series analysis. Introduction to forecasting models.

ECTS Course Code	EcH 130
Local Course Code	ECON 130
Title	Economic History
Instructor	V. Patronis
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Introduction. The middle ages. The transition from the middle ages to the commercial expansion of the 16th & 17th centuries. The discovery of the new lands & routes and their consequences. The rise of the capitalist system. The economic conditions during the 18th century. Technological progress & the industrial revolution. The revolution in transportation. Developments in the agricultural sector. Industrial production & the 2nd industrial revolution. Wars & economic crises. Post-war economic developments. The modern capitalism. Problems & prospects.

ECTS Course Code	IIS 150
Local Course Code	ECON 150
Title	Introduction to Information Systems
Instructor	M. Tzagarakis
Type	lect.(1h/w),comp.lab.(2h/w)

Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: The evolution of computers, structure and functions of a computer, micro-computers, regional devices, operating systems, programming languages. Microsoft Windows. Word-processing. Data management: spreadsheets (format, mathematical and logical functions, macro commands, and communication), databases, computer uses in statistical data analysis. Presentations. Graphics.

ECTS Course Code	Micri 201
Local Course Code	ECON 201
Title	Microeconomics I
Instructor	N.Giannakopoulos
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I

Content: The nature of microeconomics. Demand and supply. Theory of consumer preferences and utility. Consumer behaviour and individual demand curves. Market demand, price and income elasticities. The Slutsky equation. Revealed preferences and price indices. Time allocation and labour supply. The problem of inter-temporal allocation: present and future consumption, borrowing and lending, interest rates, inflation, present value. Production theory: technology and the factors of production, total, average and marginal product, isoquants, elasticity of substitution, the short and the long run, returns to scale. Theory of cost: optimal input combinations, total average and marginal costs, short run and long run cost functions.

ECTS Course Code	Micri 202
Local Course Code	ECON 202
Title	Microeconomics II
Instructor	K.Tsekouras/N.Giannakopoulos
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I

Content: Market structures. Price and output under perfect competition. Pure monopoly theory. The theory of monopolistic competition. The theory of oligopoly. Price and employment of inputs under perfect competition. Price and employment of inputs under imperfect competition. General equilibrium and resource allocation. Resource allocation and the Edgeworth box, exchange and production. The product transformation curve, the marginal rate of transformation. Welfare economics and political economy. Marginal conditions for optimal resource allocation, the production possibility curve and the social welfare function, perfect competition and economic efficiency. Public goods, externalities and the role of the state. The optimal quantity of a public good, the provision of a public good, the case of environmental pollution, property rights and the Coase theorem, state intervention.

ECTS Course Code	Macri 203
Local Course Code	ECON 203
Title	Macroeconomics I
Instructor	A.Zervoyianni
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics II

Content: Methodology in macroeconomics. Macroeconomic models. Aggregate demand: derivation & analysis of the IS-LM model, effectiveness of fiscal and monetary policy, aggregate demand function. Aggregate supply: the labour market, equilibrium with and without nominal/real rigidities, determination of the elasticity and position of the aggregate supply function. General macroeconomic equilibrium: determination of real output, employment, unemployment, the price level and nominal & real wages. The Neo-classical model as a special

case. Fiscal and monetary policy in the general equilibrium macroeconomic model. Analysis of situations of disequilibrium under perfect competition.

ECTS Course Code	MacrII 204
Local Course Code	ECON 204
Title	Macroeconomics II
Instructor	A.Zervoyianni
Type	lectures (3h/w), tutorials (1h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Macroeconomics I

Content: Consumption theories. Investment theories. The income constraint of the government, financing of public expenditure and macroeconomic equilibrium. The debate about government debt. Extension of the general-equilibrium macroeconomic model to the open-economy case. Analysis of fiscal & monetary policy in the open economy. The labour market, theories of unemployment. Inflation and the Phillips curve. Inflationary expectations and the natural rate of unemployment. Rational expectations. The macroeconomic policy debate: the New Classical macroeconomics, activist and non-activists. Recent theories of economic fluctuations. Business cycles. Economic growth. Unresolved issues in macroeconomics.

ECTS Course Code	PEcon 312
Local Course Code	ECON 312
Title	Public Economics
Instructor	N.Giannakopoulos
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I, Macroeconomics I

Content: The economic functions of the modern state. Perfect competition, market failure and government intervention. Public & semi-public goods. Externalities. The "welfare state" and the "social state". Means of government intervention. Size & structure of government deficits. Public expenditures & taxes. Financing of deficits.

ECTS Course Code	EconM 320
Local Course Code	ECON 320
Title	Econometrics
Instructor	I. Venetis
Type	lect.(3h/w), comp.lab.(1h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Statistics I & II

Content: The basic linear model: specification, estimation and statistical inference. Extensions of the linear model: non-linear models, dummy variables. Relaxing the assumptions of the classical model: multicollinearity, specification error, heteroscedasticity, autocorrelation, and errors of measurement. Autoregressive and distributed lag models. Expectations models. Simultaneous equation models: description, identification and estimation. Stationary and non-stationary processes, co-integration.

ECTS Course Code	PrEP 350
Local Course Code	ECON 350
Title	Principles of Economic Policy
Instructor	D. Psaltopoulos
Type	lect.(3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6

Recommended Prerequisites**Macroeconomics II**

Content: Introduction: the state and the economy. The theory of public choice. The rationale of economic policy making. Models of fixed and moving targets of economic policy. The relationship between different targets of economic policy. Economic policy and reality. The main targets of economic policy reconsidered: the stability of the general price level; full employment; the improvement of the balance of payments; economic growth; the fair distribution of income; the reduction of public deficits and of public debt.

ECTS Course Code	EcF 355
Local Course Code	ECON 355
Title	Economics of the Firm
Instructor	D. Tzelepis
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended prerequisites	Microeconomics I & II

Content: The course material consists of two parts. The first concerns the theory of the firm. In this part the alternative theorizations of the nature of the firm are presented that have practical consequences for the organizational form, the efficiency and growth of the firm. The second part concerns the relationship between the firm and the market and their interaction. *Part A:* Theory of the firm: the production function theorization of the firm and the assumption of profit maximization, managerial and behavioral theorizations of the firm, sales maximization, discretionary expenses, growth maximization. Firm and transaction costs: the problem of vertical integration, specialization and co-specialization of production inputs and the hold-up problem. Moral hazard and incentives. Principal agent problems. Efficiency wages and internal labor markets. *Part B:* Firm and market: estimation of demand functions, economic forecasting, gathering information about and approximating production functions and costs, pricing techniques and optimal advertising selection models

ECTS Course Code	InOrg 401
Local Course Code	ECON 401
Title	Economics of Industrial Organisation
Instructor	K. Tsekouras
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II

Content: Evolution of Industrial Organisation. Barriers to entry: sources, absolute cost advantage, economies to scale, excess production capacity. Concentration: market concentration, concentration indices, determinants of concentration, aggregate concentration. Oligopolistic behaviour & game theory. The structure-conduct-performance model. Technological change, productivity and market structure.

ECTS Course Code	DEcon 410
Local Course Code	ECON 410
Title	Development Economics
Instructor	D.Psaltopoulos
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I & II

Content: Introduction. Measurement of development. Evolution of the theory of development from Classics until present. The concept of development & growth, the basic theories of development & growth, the concept of capital accumulation, of economic crisis, regional distinctions, the impacts of technology & economic growth. The role of the state in the process of development.

ECTS Course Code	LEcon 420
Local Course Code	ECON 420
Title	Labour Economics
Instructor	N.Giannakopoulos

Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics II, Macroeconomics II

Content: Introduction. Labour supply. Choice between work and leisure. Individual & total labour supply. Determinants, institutional framework, economic policy and empirical investigation of labour supply. Demand for labour. Short term and long term analysis in different market structures. Determination of wages and employment in perfect and imperfect competition. Migration and occupational mobility of labour. Investment in human capital. Education, training and on the job training. Labour unions. Collective bargaining and wages. Effects of unions on the labour market. Discrimination in the labour market. Wage differentials. Discrimination and inequality in wages and employment. Unemployment: analysis and policy. Income distribution. Neo-classical theory of income distribution. Kalecki's theory of distribution. Determinants of income inequalities.

ECTS Course Code	InTr 430
Local Course Code	ECON 430
Title	International Trade Theory & Policy
Instructor	D. Skuras
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II

Content: To be provided by the instructor, D. Skuras

5.2. Elective courses offered by the Department of Economics

ECTS Course Code	Accl 131
Local Course Code	ECON 131
Title	Accounting I
Instructor	D. Tzelepis
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Introduction to financial accounting. The balance sheet of the firm. The profit and loss account, measuring the value of the firm at cost price. Introduction to Greek accounting standards, the double-entry accounting method, entering accounting data to accounting books. The depreciation of assets and alternative calculation methods. Generally accepted accounting principles, different accounting systems, correction of accounting errors.

ECTS Course Code	AcclI 132
Local Course Code	ECON 132
Title	Accounting II
Instructor	D. Tzelepis
Type	lect.(3h/w),
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Accounting I

Content: Measuring and reporting assets and current liabilities (accounting for stocks, securities, trade acceptances and notes, long-term assets, current liabilities). Financial statement closure (adjustment entries, income measurement entries, financial statement publication). Financial statement analysis for decision making (common-size statements, trend statements, financial ratio analysis, variability measures). Company analysis project.

ECTS Course Code	Eul 151
-------------------------	----------------

Local Course Code	ECON 151
Title	European Integration
Instructor	G. Argyros
Type	lect.(3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Historical context of European Integration. Institutional Structure. Legislative Procedures. Community Legal Order - Rule of Law. The Community Budget. Internal market. Competition. Employment. European Monetary Union.

ECTS Course Code	ComL 152
Local Course Code	ECON 152
Title	Commercial Law
Instructor	G. Argyros
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Law

Content: Introduction to Commercial Law. Special Commercial Contracts, Leasing, Factoring, Forfeiting, Franchising. Competition, Unfair Trading, Consumer Protection. Companies. Bill of Exchange and Cheque. Banking Contracts.

ECTS Course Code	PrL 153
Local Course Code	ECON 153
Title	Principles of Law
Instructor	G. Argyros
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: Introduction to Law. National & Legal Persons. The Right. Juridical Acts. Concept and Types of Obligations. Civil Liability. Contractual and Extra-Contractual Obligations. Normal and Anomalous Development of the Obligation. Transfer and Extinction of Obligation. Sale. Property Rights.

ECTS Course Code	GrE 210
Local Course Code	ECON 210
Title	Greek Economy
Instructor	V. Patronis
Type	lect.(3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I

Content: The characteristics of the Greek economy. The evolution of the key economic variables. Policy. Performance.

ECTS Course Code	IMM 220
Local Course Code	ECON 220
Title	Introduction to Marketing-Management
Instructor	To be announced
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6

Content: Introduction to the concepts of management and business strategy. The role of marketing management in the performance of businesses and organizations. Satisfying the customer. Winning markets through market-oriented strategic planning. The management of marketing information and the measurement of market demand. Analyzing the marketing environment. Analyzing consumer and industrial buying behaviour. Analyzing sectors and competitors. Market segmentation and targeting markets. Product/offer differentiation. Product/offer positioning. New product/offer development. Global marketing strategies. Planning, implementation, evaluation, and control of the marketing effort.

ECTS Course Code	GrH 230
Local Course Code	ECON 230
Title	Greek Economic History
Instructor	V. Patronis
Type	sem. (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Economic History

Content: Introduction. Agricultural production during the Ottoman occupation. The development of trade, transportation & merchant marine in the Aegean Sea in the last period of the pre-Revolutionary Greece. The economic problems of the New Greek State: the issue of land ownership, the distribution of land, the development of commerce & the first attempts towards industrialisation. State & economic policy in the 19th century. The inter-war period. Agricultural revolution & agricultural development. Industrial development during the inter-war period. Post-war economic developments in Greece.

ECTS Course Code	EcG 240
Local Course Code	ECON 240
Title	Economic Geography
Instructor	D. Skuras
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I & II

Content: To be provided by the instructor, D. Skuras

ECTS Course Code	InAp 330
Local Course Code	ECON 330
Title	Investment Appraisal
Instructor	To be announced
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II

Content: Time value of money. The Fisherian investment – consumption model and investment appraisal methods. Discounted cash flows, net present value, internal rate of return, mutually exclusive investment projects, interdependent investment projects, replacement cycle problems. Modified internal rate of return. Break even and sensitivity analyses. Capital market imperfections. Capital rationing and the benefits costs ratio. Risk in investment appraisal. Socio-economic investment appraisal methods.

ECTS Course Code	FiE 332
Local Course Code	ECON 332
Title	Financial Economics
Instructor	D.Tzelepis
Type	lectures (3h/w)

Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I, Macroeconomics I, Statistics I & II

Content: This course provides an extensive introduction to the fundamental concepts of modern financial economics. In particular, the course deals with issues such as the role and functioning of financial markets, asset pricing, analysis & measurement of financial risk and modern portfolio theory.

ECTS Course Code	HEcT 340
Local Course Code	ECON 340
Title	History of Economic Thought
Instructor	V. Patronis
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I & II, Economic History

Content: The ancient authors. Medieval economic thought. The mercantilists. The Physiocrats. The transition period. The Classics. Adam Smith, Malthus, Ricardo, Marx. The beginnings of mathematical economics. The socialists. Marginalism & the neo-classical approach. The contribution of Keynes. Schumpeter & the theory of economic development. Monetarism. Galbraith and "the new industrial state". The New-Classical School. The New-Keynesian School. New-Marxists & radical economists. Recent developments in economic theory.

ECTS Course Code	Data 351
Local Course Code	ECON 351
Title	Data Analysis & Research Methodology
Instructor	E. Dimara
Type	lab (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Statistics I & II, Introduction to Information Systems

Content: Data management and sources, data from filed studies, data coding and entry. Data analysis: introduction, methods of data analysis and applications in economics, classification of data analysis methods – metrics. Methods for data reduction: factor analysis, correspondence analysis. Methods for data clustering: cluster analysis, discriminant analysis. Analysing interactions: partial correlation, canonical correlation, analysis of covariance. The use of computers in data analysis.

ECTS Course Code	OpR 352
Local Course Code	ECON 352
Title	Operational Research
Instructor	To be announced
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Mathematics for Economists I & II

Content: Introduction to operational research. Deterministic & stochastic methods in operational research. The basics of linear programming (LP). Graphical solutions of LP problems. The general LP problem. Interpretation & mathematical formulation. Applications of LP to well known operational research problems. The Simplex Method, typical form, algorithm. Problem solving using the Simplex Method. The M-method and the TWO-PHASE method. Duality, properties of dual problems and the Dual Simplex. Sensitivity analysis. Special cases of LP problems. The transportation problem.

ECTS Course code	EconNRE 360
Local Course Code	ECON 360
Title	Economics of Natural Resources & the Environment
Instructor	D. Skuras
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economic Theory I & II, Microeconomics I & II

Content: Introduction: the economic meaning of natural resources. Static and dynamic economic efficiency. Property rights and external economies. Market structures. Information and uncertainty. Cost-benefit analysis. Contingent valuation and travel cost methods. Exhaustible (non-renewable) stock resources without recyclable services. Recyclable natural resources. Renewable stock resources: forests, fisheries and other renewable resources. Pollution and contamination. Taxes and subsidies and the adoption of anti-pollution measures. Marketable pollution permits. Environmental policy in Greece.

ECTS Course Code	REcon 361
Local Course Code	ECON 361
Title	Regional Economics
Instructor	D. Skuras
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics I & II

Content: To be provided by the instructor, D. Skuras

ECTS Course Code	EEdU 392
Local Course Code	ECON 392
Title	Economics of Education
Instructor	N.Giannakopoulos
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II, Macroeconomics I & II

Content: The aim of this course is to analyze the investment on human capital, using the tools of microeconomics analysis. First, basic economic theories of investment on education, wage differentials, and health will be analyzed. Then the relevant econometric methodologies of these issues will be examined. The lectures cover the following areas: Introduction and course content. Theory of human capital. The return on investment on human capital: an econometric approach. The choice of education level. Investment after school. On the job training. Professional training. Theories of discrimination. Wage differentials. Qualifications of migrants. Issues related to the research on income inequality.

ECTS Course Code	LabR 394
Local Course Code	ECON 394
Title	Labour Relations
Instructor	G. Argyros
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Principles of Economics II, Principles of Law

Content: Introduction. Employment Contract. The Obligation of the Employer-Employee. Trade Unions. Collective Labour Agreements. Restructuring of Companies and Employment Rights. Workers' participation in Corporate Governance. Labour Mobility in the European Market.

ECTS Course Code	ApEconM 421
Local Course Code	ECON 421
Title	Applied Econometrics
Instructor	I. Venetis
Type	tut./lab.(3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Econometrics

Content: Software packages for econometric analysis. Types of models and data. Econometric modelling. Applications to households: demand analysis. Applications to firms: production, cost and input demand functions. Other applications: money demand, industrial organisation, labour economics and health economics.

ECTS Course Code	DbS 424
Local Course Code	ECON 424
Title	Database Systems
Instructor	M. Tzagarakis
Type	lect (1h/w), lab (2h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Introduction to Information Systems

Content: Aims of a Database System, architecture of Database Systems, data models, queries and transactions, users of Database Systems. Entity-Relationship Model: basic concepts, entities, relationships, characteristics, keys, mappings, diagrams, “weak” entities, extensions of the ER model, transformation to tables, examples. The SQL language: main principles, basic form, joins, nested queries, functions, database updates, references, keys, triggers, cursors, transactions in SQL. Relational Model: relationships, tables, characteristics, diagrams, relational algebra (operators), relational calculus (logic). Relational Design: integrity constraints, decomposition, normalisation and normal forms.

ECTS Course Code	EcTech 441
Local Course Code	ECON 441
Title	Economics of Technology
Instructor	To be announced
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II

Content: Technology and technical change. Private sector technology investment decisions. Uncertainty and the process of technical change. Government policy and private investment in technical change. The gains from technical change. Government R&D expenditure and the process of technical change. Technical change, productivity and economic policy.

ECTS Course Code	MathEcon 450
Local Course Code	ECON 450
Title	Mathematical Economics
Instructor	I. Venetis
Type	lectures (3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Mathematics for Economists I & II

Content: (A) *Introduction.* Minima and maxima of multi-variable functions – total differential and second order differential – quadratic forms – the Hessian matrix – convexity (concavity) and quasi-convexity (concavity) of multi-variable functions – the envelope theorem – comparative static analysis. (B) *Static optimization.* (B1)

Classical programming: the optimization of an objective function subject to equality constraints. The Lagrange method – first and second order conditions – the economic interpretation of Lagrange multipliers – comparative static analysis in classical programming. Applications in economics: utility maximization and ordinary demand functions – expenditure minimization and compensated demand functions – cost minimization and input demand functions. (B2) Nonlinear programming: the optimization of an objective function subject to inequality constraints. Kuhn-Tucker (K-T) conditions. The K-T conditions as necessary and sufficient conditions: the Arrow-Hurwicz-Uzawa (A-H-U) conditions and the sufficient K-T conditions. Quasi concave nonlinear programming: the Arrow-Enthoven conditions. Applications in Economics: “corner” solutions in the utility maximization problem – generalized conditions for cost minimization and profit maximization. (B3) Linear programming (LP): the optimization of a linear objective function subject to linear constraints. Duality in linear programming: the primal and the dual LP problem – sensitivity analysis. Methods of solution: the graphical method – the Simplex method. Applications in economics. (C) *Dynamic Programming*. Introduction to differential equations – differential equations with constant and variable coefficients – qualitative analysis of differential equations (the Phase-Diagram technique). Basic concepts and terminology of the Optimal Control problem. The Maximum Principle (MP) technique: the Lagrange approach and the Hamiltonian function – optimizing conditions in MP problems – the economic interpretation of the co-state (or adjoint) variables – the transversality condition. Optimal control problems of fixed, variable and infinite terminal time. Examples and applications in economics.

ECTS Course Code	AgEconR 465
Local Course Code	ECON 465
Title	Agricultural Economics & Rural Development
Instructor	D. Psaltopoulos
Type	lectures (3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II

Content: The main characteristics of the agricultural sector; Demand for agricultural products; Production and cost theory in the agricultural sector; Theoretical models for the determination of price and production equilibria in agriculture; The reasons for agricultural support policy; The Common Agricultural Policy of the EU; Agricultural policy and international trade; Less-favoured areas and rural crisis; The content of rural development; The definitions of “rural”; Justification of development interventions in rural areas – the “integrated” approach; Structural characteristics of the rural economy; The role of the state in rural development; Environment and rural development; Rural development policy in the EU and Greece; Perspectives and future trends of rural development policy.

ECTS Course Code	SpTGrE 490
Local Course Code	ECON 490
Title	Special Topics of the Greek Economy
Instructor	V. Patronis
Type	sem.(3h/w)
Period	spring semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	Microeconomics I & II, Macroeconomics I & II

Content: In this course a group of faculty members will present and discuss with advanced students important issues of current Greek and European economic policy. The students are obliged to complete and present in class a term paper on a subject agreed upon in due time.

5.3. Courses offered by the Departments of Primary Education and Educational Science & Early Childhood Education

ECTS Course Code	
Local Course Code	
Title	Cognitive Psychology

Instructor	K. Porpodas
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: See the *ECTS Guide* of the *Department of Primary Education*

ECTS Course Code	
Local Course Code	
Title	Lifelong Learning & Education
Instructor	A.Karalis
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: See the *ECTS Guide* of the *Department of Educational Science & Early Childhood Education*

ECTS Course Code	
Local Course Code	
Title	Organization & Assessment of Programs for Elderly Education
Instructor	A.Karalis
Type	lect.(3h/w)
Period	fall semester
ECTS credits	6
Recommended Prerequisites	none

Content: See the *ECTS Guide* of the *Department of Educational Science & Early Childhood Education*

6. LIST of USEFUL TEL NUMBERS & ADDRESSES

6.1. Department of Economics

Head

Demetris Psaltopoulos, Associate Professor
Department of Economics
University of Patras
GR-265 04 Patras, Greece
Tel. +30-2610-996376
Fax +30-2610-996265
E-mail: tsekour@econ.upatras.gr

Deputy Head

Dimitris Skuras, Professor
Department of Economics
University of Patras
GR-265 04 Patras, Greece
Tel. +30-2610-996130
Fax +30-2610-996265
E-mail: skuras@econ.upatras.gr

Director of MSc Programme

E.Dimara, Professor
University of Patras
GR-265 04 Patras, Greece
Tel.: +30-2610969957
E-mail: dimara@econ.upatras

SOCRATES/ERASMUS Co-ordinator:

Athina Zervoyianni, Associate Professor
University of Patras
Department of Economics
GR-265 04 Patras, Greece
Tel.: +30-2610-996271
Fax: +30-2610-996260
E-mail: athina@upatras.gr

Departmental Secretary

Maria Davri
Department of Economics
University of Patras
GR-265 04 Patras, Greece
Tel. +30-2610-969961
Fax:+30-2610-996260
E-mail: econ-secr@upatras.gr

E-MAIL ADDRESSES OF FACULTY MEMBERS

Name (by alphabetical order)

e-mail address

Argyros G., Associate Professor

argyros@upatras.gr

Daouli, I., Professor	daouli@upatras.gr
Demousis M., Professor	micdem@econ.upatras.gr
Dimara E., Professor	dimara@econ.upatras.gr
Giannakopoulos N., Assistant Professor	ngias@upatras.gr
Patronis, V., Associate Professor	patronis@econ.upatras.gr
Polymenis, A., Assistant Professor	athanase@upatras.gr
Psaltopoulos, D., Professor	dempsa@upatras.gr
Skuras D., Professor	skuras@econ.upatras.gr
Sypsas, P., Emeritus Professor	sypsas@upatras.gr
Tsekouras, K., Professor	tsekour@econ.upatras.gr
Tzagarakis, M., Lecturer	tzagara@upatras.gr
Tzelepis, D., Assistant Professor	tzelepis@upatras.gr
Zervoyianni A., Associate Professor	athina@upatras.gr

6.2. Other University Addresses

RECTOR

Panagiotis Panagiotakis
University of Patras
GR-265 04 Patras, Greece
Tel. +30-2610-991922/991040/996605/996606
Fax: +30-2610-991711
E-mail: rectorate@upatras.gr

Department of student issues

Manager's Office, Tel. +30-2610- 997970
Student catering, Tel. +30-2610-997969
Student accommodation & cultural events, Tel. +30-2610-997968
Health services (student support), Tel. +30-2610-996151

University Library & Information (<http://www.lis.upatras.gr>)

Manager: Katerina Synelli, Tel. +30-2610-969610
Management and secretariat, Tel. +30-2610-969613-15
Item acquisitions & bibliographical information, Tel. +30-2610-969616
IT Services, Tel. +30-2610-969631/32
Intra-library loans, Tel. +30-2610-969622/73/74

School of foreign languages

Secretary, Tel. +30-2610-997370

Student accommodation (National Institute of Youth – in campus)

Manager, Tel. +30-2610-992362
Call center, Tel. +30-2610- 992359/2360
Management, Tel. +30-2610- 992360 (int. 207-208)

Student accommodation (in Proastio – near campus)

Office, Tel. +30-2610-434820
Ground floor, Tel. +30-2610-453203

Other services in Campus

General Regional University Hospital of Patras, Tel. +30-2610-999111
University Sports Complex (for bookings, call 09.00-13.00), Tel. +30-2610-997593
Post Office (open 09.00-13.00), Tel. +30-2610-997593
Bank (branch of Agrotiki Bank), Tel. +30-2610-997844
Bookstore «Papasotiriou», Tel. +30-2610-995455
Cafeteria-Restaurant «Parko Irinis», Tel. +30-2610-997839

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΡΩΤΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του ερωτηματολογίου παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 4 της Έκθεσης.

Τμήμα: _____ Μάθημα: _____

Ακαδημαϊκό έτος: _____ Διδάσκων: _____

Έτος φοίτησης: A B Γ Δ E ΣΤ Επί πτυχίω

Παρακολούθηση Μαθημάτων

	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
1) Πόσο συχνά παρακολουθείτε τις παραδόσεις των μαθημάτων γενικώς;						
2) Πόσο συχνά παρακολουθείτε τις παραδόσεις του συγκεκριμένου μαθήματος;						
3) Πόσο ενδιαφέρον βρίσκετε το περιεχόμενο του μαθήματος;						
4) Πόσο χρήσιμο θεωρείτε το μάθημα για την όλη πορεία των σπουδών σας;						
5) Πόσο σχετίζεται το μάθημα με όσα διδάχθήκατε ή διδάσκεστε σε άλλα μαθήματα;						
6) Οι αιθουσες διδασκαλίας είναι κατάλληλες;						
7) Το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας διευκολύνει την παρακολούθηση;						

Συγγράμματα, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις

	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
8) Καλύπτει το περιεχόμενο του συγγράμματος την ύλη του μαθήματος;						
9) Καλύπτει το περιεχόμενο των πανεπιστημιακών σημειώσεων την ύλη του μαθήματος;						
10) Πόσο καλή θεωρείτε την ποιότητα των χορηγούμενων συγγραμμάτων;						
11) Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα του περιεχομένου των πανεπιστημιακών σημειώσεων;						
12) Πόσο καλή κρίνετε την ποιότητα του πρόσθετου υποστηρικτικού υλικού (αν χορηγείται);						
13) Έχετε έγκαιρα τα συγγράμματα στη διάθεσή σας για να μελετήσετε στη διάρκεια του εξαμήνου;						
14) Χρησιμοποιείτε την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή του Τμήματός σας;						

Διδασκαλία

	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Αρκετά (3)	Πολύ (4)	Πάρα Πολύ (5)	ΔΞ-ΔΑ
15) Σας εξήγησε ο διδάσκων τη σημασία και τους στόχους του μαθήματος;						
16) Ήταν κατανοητός ο διδάσκων στις παραδόσεις του;						
17) Κρίνετε ικανοποιητική την οργάνωση και τη συνοχή των παραδόσεων;						
18) Σας κίνησε το ενδιαφέρον για το μάθημα ο τρόπος διδασκαλίας;						
19) Προσάρμοσε ο διδάσκων τη διδασκαλία του μαθήματος στο επίπεδο γνώσεων των φοιτητών;						
20) Ενθάρρυνε ο διδάσκων τους φοιτητές να διατυπώνουν απόψεις - ερωτήσεις;						
21) Κρίνετε ικανοποιητική την επικοινωνία του διδάσκοντα με τους φοιτητές;						
22) Απαντούσε κατανοητά ο διδάσκων στις ερωτήσεις σας;						
23) Ήταν συνεπής η προσέλευση του διδάσκοντα στις παραδόσεις;						
24) Ανέπτυξε ο διδάσκων τη συνεργασία με τους φοιτητές;						
25) Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του διδάσκοντα;						
26) Χρησιμοποιούνται Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας για τις ανάγκες του μαθήματος;						

Οδηγίες ορθής συμπλήρωσης ερωτηματολογίου:

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ. ΤΑ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΜΩΝ ΚΑΙ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΑ.

• Σημειώνετε την απάντηση που επιθυμείτε με ένα Χ εντός του αντίστοιχου κελιού.

• Επιτρέπεται μόνο μία απάντηση σε κάθε ερώτηση.

• Για την συμπλήρωση του κωδικού που δίνει ο διδάσκοντας συμπληρώστε κάθε αριθμό εντός ενός κελιού.

• Συμπληρώνετε την απαντητική φόρμα με μαύρο ή σκούρο μπλε στυλό. Μη χρησιμοποιείτε κόκκινα στυλό, μολύβια, πένες.

8 682312 030337

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΠΡΩΤΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Email-----

Ακαδημαϊκό Έτος: 2012-2013

Επώνυμο -----

Όνομα-----

Πατρώνυμο-----

Βαθμίδα-----

Σχολή – Τμήμα: Τμ. Οικονομικών Επιστημών

1. Στόχοι της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία ανήκετε (Τομέας, Εργαστήριο, Κλινική)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΕΡΕΥΝΑ

2. Στόχοι των μαθημάτων σας.

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ.

3. Συνεργασίες σας με κοινωνικούς φορείς (διαλέξεις, ομιλίες, κοινωνική προσφορά, προβολή
του παραγόμενου έργου...).

ΑΡΚΕΤΑ

4. Τρόπος αποτίμησης και βαθμολόγησης των γνώσεων που απέκτησαν οι φοιτητές/τριες στο
μάθημά σας.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ/ΕΡΓΑΣΙΕΣ/ΠΡΟΟΔΟΙ

5. Τρόπος αποτίμησης και βαθμολόγησης των δεξιοτήτων/ικανοτήτων που απέκτησαν οι
φοιτητές/τριες στο μάθημά σας.

ΙΔΙΟ ΜΕ 4

6. Οι διαθέσιμες υποδομές για το ερευνητικό σας έργο πόσο ικανοποιητικές είναι ?

ΑΡΚΕΤΑ

7. Οι διαθέσιμες υποδομές για το εκπαιδευτικό σας έργο πόσο ικανοποιητικές είναι ?

ΛΙΓΟ

8. Διαθέτετε επαρκές βοηθητικό και επικουρικό προσωπικό για τη διεξαγωγή του διδακτικού
σας έργου ?

ΛΙΓΟ

9. Διαθέτετε επαρκές βοηθητικό και επικουρικό προσωπικό για τη διεξαγωγή έρευνας ?

ΛΙΓΟ

10. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες συμμετέχουν ενεργητικά στις παραδόσεις των μαθημάτων
σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

11. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες ενδιαφέρονται για να εμβαθύνουν στο περιεχόμενο των
μαθημάτων σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

12. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες επιζητούν να έρθουν σε επαφή μαζί σας για επιστημονικά
θέματα που αφορούν στα μαθήματά σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

13. Προωθείτε τη χρήση Τεχνολογίας Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους
προπτυχιακούς φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των μαθημάτων σας ?

ΑΡΚΕΤΑ

14. Ενθαρρύνετε τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες να αναζητούν σχετική βιβλιογραφία σε
βιβλιοθήκες στο διαδίκτυο, σε e-classes ?

ΠΟΛΥ

15. Ενημερώνετε συστηματικά τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες για το περιεχόμενο και
τους στόχους των μαθημάτων σας ?

ΠΟΛΥ

16. Ενημερώνετε συστηματικά τους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες για το χρόνο που απαιτεί η
μελέτη του παρεχόμενου εκπαιδευτικού υλικού (συγγράμματα ή και σημειώσεις) ?

ΠΟΛΥ

17. Οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες σας κάνουν εργαστηριακές ασκήσεις ή σχέδια δράσης ή
μελέτες περίπτωσης ή ομαδικές δραστηριότητες ή συμμετέχουν σε έρευνες ?

ΑΡΚΕΤΑ

18. Αν ναι σε ποιο βαθμό εσείς κρίνετε τη συμμετοχή τους ικανοποιητική ?

ΑΡΚΕΤΑ

19. Ποια είναι η κλίμακα επιτυχούς βαθμολογίας στα μαθήματά σας ?

40%

20. Ποιές βελτιώσεις προτείνετε στη λειτουργία του Τμήματός σας και του Πανεπιστημίου ?

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ, ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΕΡΓΟ

21. Σχόλια - Παρατηρήσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ 2011, 2012, 2013

2011- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ

A: Βιβλία / Μονογραφίες

- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratinger, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Santini, F., Gomez y Paloma, S., Balamou, E., Espinosa, M. and Mary, S. (2011). *Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the RDR in European Rural Areas – RURAL ECMOD*. Final Report, JRC-IPTS, European Commission, Brussels.

B: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά

- Αργυρός, Γ. (2011). Το Δικαίωμα Υπαναχώρησης του Καταναλωτή στο Σχέδιο του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς και στην Πρόταση Οδηγίας για τα Δικαιώματα του Καταναλωτή", *Εφαρμογές Αστικού Δικαίου*, 728-736.

Ξένα

- Barbayiannis, N., Panayotopoulos, K., **Psaltopoulos, D. and Skuras, D.** (2011). The Influence of Policy on Soil Conservation: A Case Study from Greece, *Land Degradation and Development*, **22**, 47-57.
- **Giannakopoulos, N.** and Drakos, K. (2011). On the Determinants of Credit Rationing: Firm-Level Evidence from Transition Countries, *Journal of International Money and Finance*, **30**, 1773-1790.
- Kounetas, K., D. Skuras and **K. Tsekouras**. (2011). "Promoting energy efficiency policies over the information barrier". *Information Economics and Policy*, **23**, 72-84.
- Karacapilidis, N, Adamides, E., **Tzagarakis M.** and Pappis, C.P. (2011) Computer-Supported Collaboration in Production Management: An Incremental Formalization Approach, *International Journal of Business and Systems Research*, **4**.
- **Psaltopoulos, D.**, Balamou, E., **Skuras, D.**, Ratinger, T. and Sieber, S. (2011). Modelling the Impacts of CAP Pillar 1 and 2 Measures on Local Economies in Europe: Testing a Case Study-Based CGE-Model Approach, *Journal of Policy Modeling*, **33**, 53-69.
- **Psaltopoulos, D.**, **Skuras, D.**, Thomson, K.J. (2011). Employment Effects of Private Investment Initiatives in Rural Areas of Southern Europe: A Regional SAM Approach, *Agricultural Economics Review*, **12**, 50-61.

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων με Κριτές

- Ammari, V. Dimitrova, D., Lau, L., **Tzagarakis, M.** and Karacapilidis, N. (2011). Augmented Collaborative Spaces for Collective Sense Making: The Dicode Approach. In: A. Paramythis, L. Lau, S. Demetriadis, M. Tzagarakis and S. Kleanthous (eds.), Proceedings of the International Workshop on Adaptive Support for Team Collaboration 2011 (ASTC 2011), Girona, Spain, July 15, CEUR Workshop Proceedings, Vol. 743, pp. 3-13.
- **Daouli, J., M. Demoussis, N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm-Level Contracting and Wages in Greek Manufacturing, in the 13th Annual INFER Conference, University of East London, London, England, 12-13 September 2011.
- **Daouli, J., M. Demoussis, N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm Size, Wages and the Composition of Labor" in the 13th Annual INFER Conference, University of East London, London, England, 12-13 September 2011

- **Daouli, J., M. Demoussis, N. Giannakopoulos** and I. Laliotis (2011). Firm-Level Contracting and Wages in Greek Manufacturing, in the International Workshop: "Crises, Institutions and Labour Market Performance: Comparing Evidence and Policies", University of Perugia, Perugia, Italy, 10-11 November 2011.
- Karacapilidis, N., Ruping, S., **Tzagarakis, M.**, Poigne, A. and Christodoulou, S. (2011). Building on the Synergy of Machine and Human Reasoning to Tackle Data-Intensive Collaboration and Decision Making. In Proceedings of the 3rd International Conference on Intelligent Decision Technologies (KES-IDT-2011), Piraeus, Greece, July 20-22 (Best Research Paper Award)
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. and Tsiliki, G (2011). Facilitating Scientific Collaboration in Data-Intensive Biomedical Settings. In Proceedings of the 10th International Workshop on Biomedical Engineering, Kos Island, Greece, October 5-7.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.** and Karousos, N. (2011). Argumentation-based Learning for Communities of Practice. In Proceedings of the 9th Learning and Technology Conference "Learning by Design: Purpose, Art & Motion" (L&T 2011), Jeddah, Saudi Arabia, December 12-13.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Karousos, N. and Christodoulou, S. (2011). Mitigating the Cognitive Overload of Contemporary Argumentation-Based Collaboration Settings. In Proceedings of the 7th International Conference on Collaborative Computing (CollaborateCom 2011), Orlando, Florida, USA, October 15-18.
- Karousos, N., Papadakis, S., Xenos, M., Karacapilidis, N. and **Tzagarakis, M.** (2011). Development of Argumentation Skills via Learning Management Systems - Bringing Together Argumentation Support Tools and Learning Management Systems. In Proceedings of the International Conference on Knowledge Engineering and Ontology Development (KEOD 2011), Paris, France, October 26-29, SciTePress, pp. 474-477.
- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratering, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Santini, F., Gomez y Paloma, S., Balamou, E., Espinosa, M. and Mary, S. (2011). An Ex-Ante Rural-Urban Analysis of Common Agricultural Policy Options, XIIIth EAAE 2011 Congress, Zurich, 30 August – 2 September, Available on CD-ROM.
- **Skuras, D., Tsekouras, K. and Dimara, E.** (2011). Dechiphering the Effects of Agglomeration Economies on Firms' Productive Efficiency. R-Session (Referred Session). 55th Congress of the European Regional Science Association, Barcelona, Spain, August 27th – September 2nd. Congress Proceedings on CD-ROM, accessible via WoPEc.

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

- **Αργυρός, Γ.** (2011). Η Πρόταση Οδηγίας για τα Δικαιώματα του Καταναλωτή: Προσυμβατική Υποχρέωση Πληροφόρησης και το Δικαίωμα Υπαναχώρησης. *Συλλογικός Τόμος προς τιμή της Καθ. Π. Αγγελοπούλου*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, εκδ. Αντ. Σάκκουλας, 2011, σελ. 57-74.
- **Πατρώνης, Β.** (2011). Μεγάλη Γαιοκτησία και Αγροτικό Κίνημα (Θεσσαλία, 1881-1923). Στο Α. Μωυσίδης(επιμ.). *Το Αγροτικό Κίνημα στην Ελλάδα από τον 19^ο αιώνα ως σήμερα*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2011, σελ. 57-100.
- **Demoussis, M., Daouli, J.J., Giannakopoulos, N.** and Laliotis, I. (2011). Firm Size and Wages in Greece. In *The Greek Labor Market: Features, Developments and Challenges*, Bank of Greece (BoG), (in Greek), March, 2011.
- Johnson, T., Lizaragga, S.A., Refsgaard, K., Kampas, T., **Psaltopoulos, D.** and Frances, G. (2011). Developing and Adapting the POMMARD Model, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S., Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K.,

- Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 114-130.
- Thomson, K.J., Bryden, J.M. and **Psaltopoulos, D.** (2011). Future Policy Scenarios, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S., Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K., Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 131-148.
 - Efstratoglou, S., **Psaltopoulos, D.**, Giannakis, E., Kampas, T. and Papadas, C. (2011). Farming, Multifunctionality and Regional Development in a Remote Rural Region: Trikala, Greece, in: Bryden, J.M., Efstratoglou, S., Ferenczi, T., Johnson, T., Knickel, K., Refsgaard, K. and Thomson, K.J. (eds), *Towards Sustainable Rural Regions in Europe*, Routledge, New York, pp. 149-162.

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

- Efstratoglou, S., Giannakis, E. and **Psaltopoulos, D.** (2011). Evaluating CAP Alternative Policy Scenarios through a System Dynamics Approach in Rural Areas of Greece, 122nd EAAE Seminar "Evidence-Based Agricultural and Rural Policy Making", Ancona, February 17-18, 2011.
- **Skuras, D., K. Tsekouras and E. Dimara** (2011). "Deciphering the effects of agglomeration economies on firms' productive efficiency". *ERSA conference papers, ERS11*, European Regional Science Association. August 2011. Barcelona, Spain.
- **Zervoyianni, A.** and Anastasiou, A. (2011). Determinants of Growth in the European Union and other OECD Countries since the 1980s: A Bayesian Approach. 71st International Atlantic Economic Society (IAES) Conference, Athens 16-19 March.

2012- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ

A: Βιβλία / Μονογραφίες

- **Psaltopoulos, D.**, Phimister, E., Ratering, T., Roberts, D., **Skuras, D.**, Balamou, E., Bednarikova, Z., Espinosa, M., Gomez y Paloma, S., Mary, S., Nohel, F. and Santini, F. (2012). *Ex-Ante Spatial Policy Impact Analysis of the Rural Development Policy in European Rural Areas (RURAL ECMOD)*, JRC Scientific and Technical Reports, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- **Psaltopoulos, D. and Skuras, D.** (2012). *Report on the Impact of Various Management Practices, such as Organic Farming, on Resource Productivity and Efficiency, Including Impacts on Employment*, OECD Project on Green Growth and Agriculture, OECD Paris.
- Λιανός Τ., και **Νταούλη, Ι.** (2012). *Οικονομική της Εργασίας*, Εκδόσεις Μπένος, Αθήνα, 2012, 2^η Έκδοση

B: Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές

Ελληνικά

- **Αργυρός, Γ.** (2012). Αναθεώρηση της Οδηγίας για τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια Εργαζομένων, *Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου*, σελ.721-729.

Ξένα

- Alexopoulos, I., **Kounetas, K.**, and **Tzelepis, D.**, (2012). Environmental Performance and Technical Efficiency, Is There a Link? The Case of Greek ASE Firms”, *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. **61**, 6-23
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. and Tsiliki, G. (2012). Facilitating and Augmenting Collaboration in the Biomedical Domain, *International Journal of Systems Biology and Biomedical Technologies*, Vol. **1**, No 1, 2012, pp. 52-65.
- Kontolaimou, A., **Kounetas, K.**, Mourtos, I. and **Tsekouras, K.** (2012). Technology Gaps in European Banking: Put the Blame on Inputs or Outputs?, *Economic Modelling*, Vol. **29**, 1798-1808.
- **Kounetas, K.**, I. Mourtos and **Tsekouras, K.** (2012). "Is Energy Intensity Important for Productivity Growth of EET Adopters?", *Energy Economics* , Vol. **34**, 930-940.
- **Polymenis, A.** and Grigoriadou, G. (2012). Evaluation of Some Statistical Methods for Assessing the Number of Components in Mixtures of Endothelin-1 Concentration Levels, *JP Journal of Biostatistics*, Vol. **7**, 105-119.

Δ: Εργασίες σε Πρακτικά Συνεδρίων

- **Skuras, D and Psaltopoulos, D.** (2012). A Broad Overview of the Main Problems Derived from Climate Change that Will Affect Agricultural Production in the Mediterranean Area, in: *FAO/OECD, Building Resilience for Adaptation to the Climate Changes in the Agricultural Sector, Proceeding of a Joint FAO/OECD Workshop*, Rome, 23-24 April.
- de la Calle, G., Alonso-Martinez, E., **Tzagarakis, M.** and Karacapilidis, N. (2012). The Dicode Workbench: A Flexible Framework for the Integration of Information and Web Services. In: David Taniar, Eric Pardede, Matthias Steinbauer and Ismail Khalil (eds.), *Proceedings of the 14th International Conference on Information Integration and Web-based Applications & Services (iiWAS2012)*, Bali, Indonesia, December 3-5, 2012, pp. 16-25.
- Tsiliki, G., Kossida, S., Friesen, N., Rüping, S., **Tzagarakis, M.** and N. Karacapilidis (2012). Data mining based collaborative analysis of microarray data. In: *Proceedings of the 24th IEEE International Conference on Tools with Artificial Intelligence (ICTAI 2012)*, Athens, Greece, November 7-9, 2012, pp. 682-689.
- Karacapilidis, N., Loeffler, R., Maassen, D. and **Tzagarakis, M.** (2012). Augmenting Social Media Monitoring through Human Collaboration. In: Manuel Graña, Carlos Toro, Jorge Posada, Robert J. Howlett and Lakhmi C. Jain (eds.), *Advances in Knowledge-Based and Intelligent Information and Engineering Systems - Proceedings of the 16th International Conference on Knowledge-Based and Intelligent Information & Engineering Systems (KES 2012)*, San Sebastian, Spain, September 10-12, 2012, IOS Press, *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, Vol. 243, pp. 1021-1030.
- Karacapilidis, N., Rüping, S., Tsiliki, G. and **Tzagarakis, M.** (2012). Towards a Meaningful Analysis of Big Data: Enhancing Data Mining Techniques through a Collaborative Decision Making Environment. In: Markus Helfert, Chiara Francalanci and Joaquim Filipe (eds.), *Proceedings of the 1st International Conference on Data Technologies and Applications (DATA 2012)*, Rome, Italy, July 25-27, 2012, pp. 141-146.
- Karacapilidis, N. and **Tzagarakis, M.** (2012). Towards a Seamless Integration of Human and Machine Reasoning in Data-Intensive Collaborative Decision Making Settings: The Dicode Approach. In: Ana Respicio and Frada Burstein (eds.), *Fusing Decision Support Systems into*

the Fabric of the Context – *Proceedings of the 16th IFIP WG8.3 International Conference on Decision Support Systems (DSS 2012)*, Anavissos, Greece, June 28-30, 2012, IOS Press, Amsterdam, pp. 223-228.

- de la Calle, G., Garcia-Remesal, M., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S., Tsiliki, G. and Karacapilidis, N. (2012): On a Meaningful Integration of Web Services in Data-Intensive Biomedical Environments: The Dicode Approach. In *Proceedings of the 25th IEEE International Symposium on Computer-Based Medical Systems (CBMS 2012)*, Rome, Italy, June 20-22, 2012 (paper #88).

ΣΤ: Κεφάλαια σε Συλλογικούς Τόμους

- Karacapilidis, N., Loeffler, N., Maassen, D. and **Tzagarakis, M.** (2012). Augmenting Social Media Monitoring through Human Collaboration, in : *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, Vol. 243: Advances in Knowledge-Based and Intelligent Information and Engineering Systems.
- Paramythis, A., Lau, L., Demetriadis, S. and **Tzagarakis, M.**, & Kleanthous, S. (2012). Adaptive Support for Team Collaboration. In *Advances in User Modeling*, Pages 1-4, Springer Berlin Heidelberg

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια

- **Daouli, J.J.**, Davillas, A., **Demoussis, M.** and **Giannakopoulos, N.** (2012). The Dynamics of Fatness State: Evidence from the National Longitudinal Survey of Youth 1979. Presented at the 14th INER Annual Conference, University of Coimbra, Portugal, 10-13 May.
- **Daouli, J.J.**, **Demoussis, M.**, **Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2012). The Wage Curve Across the Wage Distribution and Under Different Collective Bargaining Regimes. Presented at the 2012 Annual Conference of the Scottish Economic Society, Perth-Scotland, 16-18 April.
- **Daouli, J.J.**, **Demoussis, M.**, **Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2012). Wage Adjustments in the Greek Labour Market: Evidence from the Pre and During the Crisis Period. Presented at the Bank of Greece Conference *The Greek Labour Market Under Crisis*, Bank of Greece, Athens, 27 November 2012.
- Siakoulis, V.G. and **Venetis, I.A.** (2012). On Inter-Arrival Times of Bond Market Extreme Events: An Application to Seven European Markets. Εργασία που παρουσιάστηκε στο 3^ο Εθνικό Συνέδριο Επιστημονικής Εταιρίας Χρηματοοικονομικής Μηχανικής & Τραπεζικής, Αθήνα, 17-19 Δεκέμβριου, 2012.

2013 – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

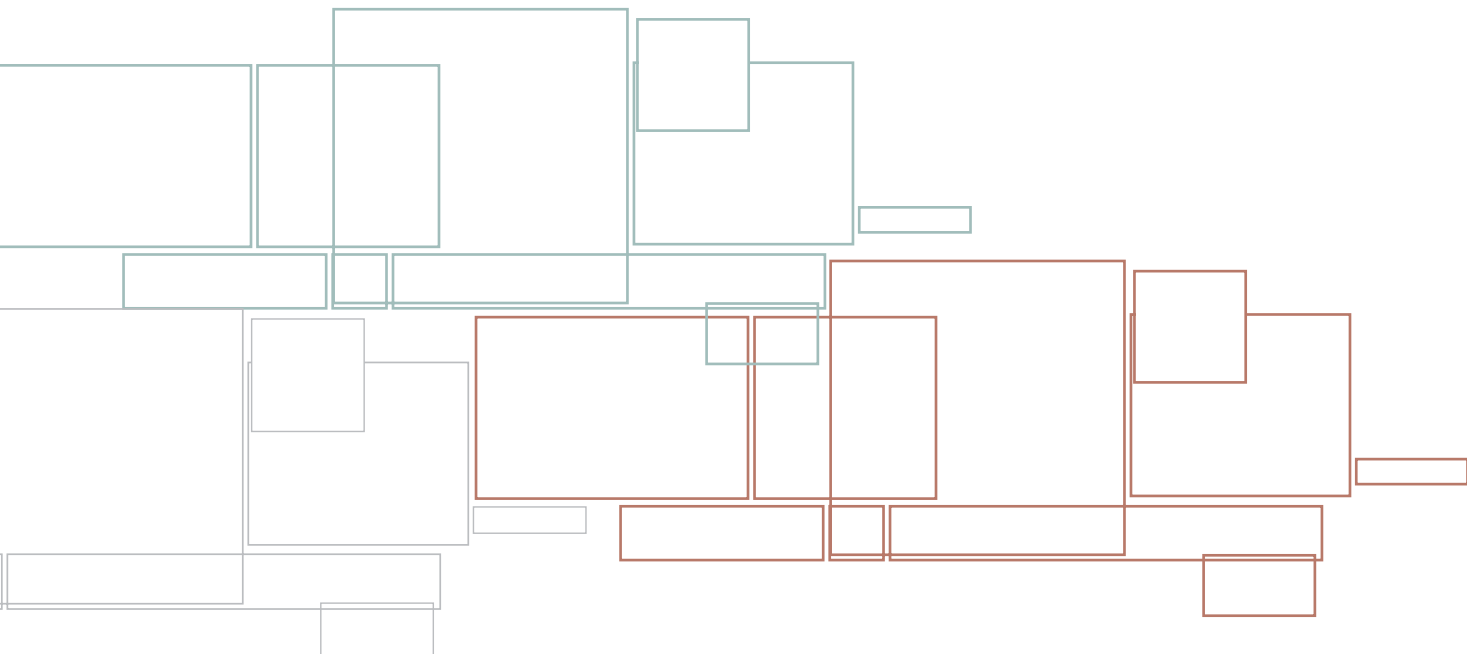
Ελληνικά

- **Αργυρός, Γ.** (2013). Η Προστασία των Δικαιωμάτων του Καταναλωτή σύμφωνα με την Οδηγία 2011/83/ΕΕ, *Δίκαιο Επιχειρήσεων & Εταιριών*, 2/2013116-122.

Ξένα

- **Daouli, J.J.**, Davillas, A., **Demoussis, M.** and **Giannakopoulos, N.** (2013). Obesity Persistence and Duration Dependence: Evidence from a Cohort of US Adults (1985-2010), *Economic and Human Biology*, in press.

- **Daouli, J.J., Demoussis, M., Giannakopoulos, N.** and Laliotis L. (2013). Firm Level Collective Bargaining and Wages in Greece: A Quantile Decomposition Analysis, *British Journal of Industrial Relations*, Vol. **51**, 80-103.
- Espinosa, M., **Psaltopoulos, D.**, Santini, F., Phimister, E., Roberts, D., Ratinger, T., **Skuras, D.**, Balamou, E., Cardenete, M.A. and Gomez y Paloma (2013). Ex-Ante Analysis of the Regional Impacts of the Common Agricultural Policy: A Rural-Urban Recursive Dynamic CGE Model Approach, *European Planning Studies*, in press.
- Goulas, E. and **Zervoyianni, A.** (2013). Growth, Deficits and Uncertainty: Theoretical Aspects and Empirical Evidence in a Panel of 27 Countries, *Quarterly Journal of Economics and Finance*, Vol. **53**, 380-392.
- Goulas, E. and **Zervoyianni, A.** (2013). Economic Growth and Crime: Does Uncertainty Matter?, *Applied Economics Letters*, Vol. **20**, 420-427.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.** and Karousos, N. (2013), Argumentation-Based Learning for Communities of Practice, *International Journal of Knowledge Society Research*, Vol. **4**, 66-74.
- Karacapilidis, N., **Tzagarakis, M.**, Christodoulou, S. (2013). On a Meaningful Exploitation of Machine and Human Reasoning to Tackle Data-Intensive Decision Making, *Intelligent Decision Technologies*, Vol. **7**, 225-236.
- Karamanis, K., Georgopoulos, A. and **Argyros, G.** (2013). How Do Managers Perceive the Effects of Telecommunication Liberalization in Greece?, *International Journal of Economics and Business Research*, Vol. **6**, 339-356.
- Papatheanasopoulos, F., **Kounetas, K.** and **Skuras, D.** (2013). Medical Equipment Adoption in Greek Hospitals: The Case of CT Scanners, *Journal of Health Management*, Vol. **15**, 157-167.
- **Polymenis, A.** (2013). A Combined Likelihood/Information Bootstrap Technique for Estimating the Number of Components in Finite Mixtures, *Computational Statistics and Data Analysis*, in press.
- Pouliakas, K. Roberts, D., Balamou, E. and **Psaltopoulos, D.** (2013). Modelling the Effects of Immigration on Regional Economic Performance and Wage Distribution: A Comparative General Equilibrium Analysis of Three European Union Regions, *Regional Studies*, in press.
- Salamaliki, E., **Venetis, I.A.** and **Giannakopoulos, N.** (2013). The Causal Relationship Between Female Labour Supply and Fertility in the US: Updated Evidence via a Time-Series Multi-Horizon Approach, *Journal of Population Economics*, Vol. **26**, 109-145.
- Salamaliki, E. and **Venetis, I.A.** (2013). Energy Consumption and Real GDP in G-7: Multi-Horizon Causality Testing in the Presence of Capital Stock, *Energy Economics*, Vol. **39**, 108-121.
- Salamaliki, E. and **Venetis, I.A.** (2013). Smooth Transition Trends and Labour Force Participation Rates in the United States, *Empirical Economics*, in press.
- Siakoulis, V.G. and **Venetis, I.A.** (2013). On Inter-Arrival Times of Bond Market Extreme Events: An Application to Seven European Markets, *Journal of Economics and Finance*, in press.
- Tsiliki, G. , **Tzagarakis, M.**, Christodoulou S., Kossida, S., Karacapilidis, N. (2013). An Innovative Approach to Enhance Collaboration in the Biomedical Field, *International Journal of Systems Biology & Biomedical Technologies*, Vol. **2**, 51-64.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, ΡΙΟ, 26504
ΤΗΛ: 2610 969986/ FAX: 2610 997622